

. 2021

. Europees Hof voor de Rechten van de Mens

- Jaak Van Der Gucht
- 8-2-2021

1 De aanklacht:

1. Voorafgaande verduidelijkingen en aandachtspunten:

1.1. De historie:

1. De NBB werd reeds in 1850 opgericht als een naamloze vennootschap. Opvallend daarbij is dat de oprichting plaatsvond met louter privé kapitaal (25 miljoen Belgische franken). De reden hiervoor is eenvoudig: het oprichten van een centrale bank was een risicovolle activiteit die de Belgische Staat liever gefinancierd zag worden door de privésector dan via de begroting. De Belgische Staat verleende vervolgens het emissierecht aan de NBB en deze ontving in ruil daarvoor een (bij Wet bepaalde) ruime jaarlijks wederkerende vergoeding en, bij het verstrijken van dit emissierecht, nog eens bijkomend prioritair 20% van het Reservefonds (artikel 31 Organieke Wet).
Het eigen vermogen van de NBB nam geleidelijk toe als gevolg van een correcte uitvoering van haar taak.
2. Pas in 1948, nadat de bank 98 jaar uitsluitend in private handen was, heeft de Belgische Staat besloten toe te treden tot het kapitaal van de vennootschap via de wet van 28 juli 1948 betreffende het bedrijf, de inrichting en de bevoegdheid van de NBB.
Het bestaande kapitaal - dat op dat moment 200.000.000 Belgische franken bedroeg, vertegenwoordigd door 200.000 aandelen van 1.000 Belgische frank - werd daarbij verhoogd tot 400.000.000 Belgische franken door uitgifte van 200.000 nieuwe aandelen waarop door de Belgische Staat werd ingetekend à pari van de nominale waarde.

Het is daarbij wetenswaardig dat de Belgische Staat dit niet bewerkstelligd heeft door middel van een inbreng van 200.000.000 Belgische franken maar in tegendeel door beslag te leggen op de oorlogswinsten van de NBB (264.000.000 Belgische Frank) waarvan de Belgische Staat uiteindelijk 200.000.000 Belgische franken heeft gebruikt om - via wetgeving - in het bezit te komen van 50% van het kapitaal van de NBB. **Nooit heeft de Belgische Staat zelf enig kapitaal ingebracht, nooit werd er enige uitgiftepremie betaald.**

In het kader van het huidige geschil is het bovendien belangrijk om te weten dat het goud in wezen met het vermogen van de NBB zelf werd aangekocht, in naleving van de door de Wetgever opgelegde "dekkingscoëfficiënten" van haar eigen bankbiljettenomloop. En dat de goudvoorraad die thans nog bestaat dus voor de intrede van de Belgische Staat als aandeelhouder werd aangelegd.

3. Ondanks haar bezit van slechts 50% van de aandelen van de NBB, heeft de Belgische Staat telkens opnieuw teruggegrepen naar wetgeving om ingrijpende wijzigingen aan te brengen in de structuur van de NBB. Op deze wijze heeft de Belgische Staat vermeden te moeten overgaan tot nationalisatie van de NBB, hetgeen in vele Europese landen wel degelijk gebeurd is en waarbij de aandeelhouders in kwestie telkens correct vergoed zijn geweest.

Een nationalisatie (en aldus het aanwenden van belastinggelden) werd in al die landen gezien als de enige correcte manier om over alle uiteindelijke eigendomsrechten over het eigen vermogen van de centrale bank te beschikken. Om deze rechten dus over te nemen van de particuliere aandeelhouders. **En dat is het ook.**

Dit heeft ertoe geleid dat de NBB thans een unieke plaats inneemt in het Belgische juridische stelsel. Artikel 2 van de Organieke wet typeert dit:

“De Nationale Bank van België, in het Frans « Banque Nationale de Belgique », in het Duits « Belgische Nationalbank », ingesteld bij de wet van 5 mei 1850, maakt integrerend deel uit van het Europees stelsel van centrale banken, hierna ESCB genoemd, waarvan de statuten werden vastgelegd in het desbetreffend Protocol gehecht aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.
Daarenboven gelden voor de Bank deze wet, haar eigen statuten en, aanvullend, de bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen.”

Geleidelijk werd de instelling ingevolge diverse wetgevende ingrepen “geëtatiseerd” met een opeenvolgende beperking van rechten van de aandeelhouders en oprichters, zonder enige vergoeding, laat staan een “billijke” vergoeding.

Aldus werd bij artikel 141 §1 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (B.S. 4 september 2002) de vennootschappenwet deels buiten toepassing verklaard:

“De bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen zijn slechts van toepassing op de Nationale Bank van België:

1° voor de aangelegenheden die niet worden geregeld door de bepalingen van titel VII van het derde deel van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, noch door voornoemde wet van 22 februari 1998 of de statuten van de Nationale Bank van België; en

2° voor zover zij niet strijdig zijn met de bepalingen bedoeld in 1°.”

Het Artikel 1 van de Statuten herneemt deze teksten, en stelt ten slotte:

“Onverminderd het eerste en het tweede lid, is de Bank een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen doet of gedaan heeft.”

Deze bepalingen, gecombineerd met de verschillende wetgevende ingrepen, hebben ertoe geleid dat de aandeelhouders geen enkele vertegenwoordiging meer hebben of kunnen hebben in het beleid, en dat de NBB thans over volledig andere organen beschikt dan elke andere naamloze vennootschap in België.

Meer zelfs, de algemene vergadering van aandeelhouders van de NBB wordt niet langer beschouwd als een orgaan van de NBB. De taken die normaal toebedeeld

zijn aan de algemene vergadering van aandeelhouders, werden bij de NBB overgedragen aan en uitgeoefend door de Regentenraad.

Het is dan ook de Regentenraad – bestaande uit de Gouverneur, de directeurs (vijf à zeven) en tien regenten – die de uitgavenbegroting alsook de jaarrekening goedkeurt en definitief de winstverdeling regelt die door het Directiecomité wordt voorgesteld (art. 20 en 32 Organieke wet) zonder dat enige tussenkomst van de particuliere aandeelhouders wordt geduld.

Het is opvallend dat dit in de andere Europese nationale centrale banken (NCB's) geenszins het geval is. Daar behouden de aandeelhouders (in feite meestal één aandeelhouder, zijnde de respectievelijke Staat) al deze bevoegdheden.

Daarnaast keurt de Regentenraad het jaarverslag over de werkzaamheden van de NBB goed alsook wijzigt zij de statuten van de NBB om deze in overeenstemming te brengen met de Organieke wet en met de voor België geldende internationale verplichtingen (art. 36 Organieke wet).

Het moge duidelijk wezen dat de Belgische Staat de macht heeft verlegd naar dit orgaan **met miskennen van de rechten van de 50 % private aandeelhouders** als dusdanig.

1.2. Wetgevende ingrepen – de zogenaamde argumenten en gevolgen:

4. Artikel 107 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (Statuten van het ESCB, artikel 7) stelt het beginsel voorop van de onafhankelijkheid van de Europese Centrale Bank en van de Nationale Centrale Banken. De NBB diende gevrijwaard te worden tegen elke invloed uitgaande van eender welke overheid of van gelijk welk privé- of openbaar lichaam. Deze institutionele, functionele en financiële autonomie diende statutair te worden gewaarborgd.
5. Bij elke andere NCB werd aan deze verplichting voldaan zonder aan de bevoegdheden en rechten van de eigenaars van de centrale banken te raken. Zelfs bij **de Banca d'Italia, eveneens een NCB van het ESCB met eveneens (en zelfs overwegend) privé aandeelhouders**, is de algemene vergadering onveranderd een centraal beleidsorgaan van de bank gebleven (Artikel 5 van haar Statuten) en bleef de enige ingreep vanwege de Italiaanse wetgever beperkt tot de inlassing van een Artikel 6.2:

2. **The Shareholders' Meeting shall not interfere in any way** in matters pertaining to the exercise of the public functions entrusted by the Treaty, the statute of the ESCB and of the ECB, by European Union law and by law to the Bank of Italy or to the Governor for the pursuit of the Bank's institutional purposes.

Door de eenvoudige inlassing van deze korte clausule in de statuten van de vennootschap bleven alle overige bevoegdheden van de algemene vergadering onveranderd en statutair bepaald: de goedkeuring van de jaarrekening en van de uitkering van de jaarwinsten, wijzigingen van de statuten, benoeming van de Directeurs van de bank (die door een commissie worden geselecteerd), benoeming van de interne audit en van de externe revisor.

6. De Belgische Wetgever heeft voor eenzelfde oplossing gekozen, echter alleen wat betreft de bevoegdheden van de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën: via de wet van 22 maart 1993 werden zijn bevoegdheden en

controle mogelijkheden beperkt via de inlassing van een Artikel 30bis in de Organieke Wet:

Artikel 30bis: " In afwijking van de artikelen 29 en 30 kunnen de Minister van Financiën en de Regeringscommissaris zich niet verzetten tegen de uitvoering van de in overeenstemming met de wet en de statuten genomen besluiten en verrichte transacties van de Bank over:

1. Het bepalen en ten uitvoer leggen van het monetair beleid van het land,
2. Het verrichten van valutamarktoperaties in overeenstemming met de wisselkoersregelingen die van toepassing zijn op de frank,
3. Het aanhouden en beheren van de officiële reserves.

In de actuele Statuten werden deze bevoegdheden nogmaals herzien, waardoor nu geldt:

Artikel. 41. 1. Behalve voor de taken en verrichtingen die van het ESCB afhangen, voor de toezichtsoopdrachten bedoeld in artikel 23bis en voor de opdrachten bedoeld in Hoofdstuk IV/3 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, heeft de Minister van Financiën, langs zijn vertegenwoordiger om, het recht controle uit te oefenen op de verrichtingen van de Bank en kan hij opkomen tegen de uitvoering van elke maatregel die strijdig zou zijn met de wet, met de statuten of met 's Rijks belangen.

2. De vertegenwoordiger van de Minister van Financiën woont van rechtswege de vergaderingen van de Regentenraad en van het College van Censoren bij. Hij heeft daarin een raadgevende stem.

Behalve voor de taken en verrichtingen die van het ESCB afhangen, voor de toezichtsoopdrachten bedoeld in artikel 23bis en voor de opdrachten bedoeld in Hoofdstuk IV/3 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, houdt hij toezicht op de verrichtingen van de Bank, schorst en brengt hij ter kennis van de Minister van Financiën elke beslissing die met de wet, met de statuten en met 's Rijks belangen strijdig zou zijn.

Indien de Minister van Financiën binnen acht dagen niet over de schorsing heeft beslist, mag de beslissing uitgevoerd worden.

Artikel. 42. - Tenzij het gaat over verrichtingen die van het ESCB afhangen, heeft de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën het recht ten allen tijde kennis te nemen van de staat van de zaken en de geschriften en kassen na te zien. Het bestuur zal hem, telkens als hij er om verzoekt, de voor echt verklaarde staat van de Bank ter hand stellen. Wanneer hij zulks gepast acht, woont hij de algemene vergaderingen bij.

7. **De Belgische Wetgever heeft er dus heel bewust voor gekozen om het voorbeeld van de Italiaanse wetgever niet volledig en slechts heel selectief te volgen.** Hij heeft zich hierbij beperkt tot het op een identieke, eenvoudige manier van inperken van de bevoegdheden van de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën, maar heeft er dus tegelijkertijd ook bewust voor gekozen om het

Europese verdrag als een argument te misbruiken om de privé aandeelhouders van de Nationale Bank van België al hun evidente rechten en bevoegdheden als eigenaars van de vennootschap te ontnemen.

Men kan dus enkel veronderstellen dat hier andere inzichten en (financiële) belangen hebben gespeeld.

1.3. De statutaire eigendomsrechten verbonden aan het aandeel NBB:

Het Artikel 4 van de Statuten:

"Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten."

Het Artikel 7 van de Statuten:

De aandeelhouders, hun erfgenamen of hun schuldeisers mogen noch de zegels doen leggen op de goederen en waarden van de Bank, noch de verdeling of de veiling vragen, noch zich in haar beheer mengen.

Voor de uitoefening van hun rechten moeten zij zich houden aan de inventarissen der vennootschap en aan de besluiten van de algemene vergadering.

1.4. Het maatschappelijk vermogen van de NBB, zoals dit moet worden bepaald door de grondslagen van de Richtsnoeren van het ESCB:

8. De jaarrekening dient te worden opgesteld volgens de voor de Europese Centrale Bank (ECB) en het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) geldende modellen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling (de ESCB-grondslagen) en de geharmoniseerde toelichting op de balans en winst- en verliesrekening. *Omwille van consistentie en **vergelijkbaarheid** tussen het Eurosysteem en de Nationale stelsels, zij aanbevelen dat de NCB's, voor zover mogelijk, voor hun nationale rapportage en financiële rekeningen de in dit Richtsnoer gestipuleerde regels volgen.*
*Het is aan de NBB om aan te tonen met welke onmogelijkheid zij geconfronteerd is om deze aanbeveling niet te volgen en, bij gebreke van enige argumentatie, moeten wij aannemen dat **de vergelijkbare rapporteringswijze van het Eurosysteem wordt gehanteerd**.*
9. Herschikkingen of wijzigingen in het aandeelhouderschap van de ECB worden geregeld door de **Statuten van het ESCB (artikel 29.3)**, en men heeft het hierbij over "een kapitaalverdeelsleutel" welke het relatieve aandeel van elke NCB bepaalt in het **"geaccumuleerde eigen vermogen van de ECB"**.

Artikel 1 Definities:

In dit besluit wordt bedoeld met **geaccumuleerd eigen vermogen**: het totaal van de reserves, herwaarderingsrekeningen, en met reserves gelijkgestelde voorzieningen. (..) ¹

10. Volgens deze kapitaalverdeelsleutel wordt de deelname van de NBB in het eigen vermogen van de ECB bepaald, en jaarlijks herschikt. Gezien het respect voor het

¹ Bron: Besluit van de Europese Centrale Bank van 21 juni 2013 (ECB/2013/15) L 187/9

Richtsnoer, waaruit dus zonder enige twijfel de vergelijkbaarheid tussen de rapporteringswijzen volgt, betekent dit dat **het eigen vermogen van de Nationale Bank van België** het totaal is van haar balansrubrieken:

- 13. Kapitaal, reservefondsen en beschikbare reserve (6.512.795.000,00 euro)
- 12. Herwaarderingsrekeningen (10.068.000.000,00 euro)
- 11. Voorzieningen (3.146.000,00 euro)

Op balansdatum van 31 december 2019 rapporteert het bestuur van de Nationale Bank van België dus een totaal bedrag van 16.583.941.000,00 euro als eigen vermogen op haar balans.

Samen met de te bestemmen jaarwinst over het boekjaar 2019 (825.252.000,00 euro) toont zij dus **een schuld aan de eigenaars van de vennootschap van 17.409.193.000,00 euro (ofwel 43.522,98 euro per aandeel NBB).**

11. Het kapitaal van de Nationale Bank van België nv wordt vertegenwoordigd door 400.000 aandelen. Het Artikel 3 van de Statuten:

Art. 3. - Het maatschappelijk kapitaal van de Bank, dat tien miljoen euro bedraagt, is vertegenwoordigd door vierhonderdduizend aandelen, waarvan **tweehonderdduizend aandelen die nominatief en onoverdraagbaar zijn, door de Belgische Staat zijn ingetekend** en tweehonderdduizend aandelen op naam of gedematerialiseerd. Het maatschappelijk kapitaal is volledig afgelost.

De Belgische Staat bezit dus - als 50% meerderheidsaandeelhouder van de NBB - 200.000 (statutair bepaald) onoverdraagbare aandelen.

De particuliere minderheidsaandeelhouders hebben enkel een verkoop op de secundaire markt (van Euronext Brussels – de continumarkt) als enige uitweg uit hun investering.

De hoogste beurskoers die ooit werd gehaald was 4.159,00 euro (op 12 april 2010), en over 2020 is de beurskoers steeds beneden de 2.400,00 euro gebleven. Op geen enkel moment benadert de beurskoers dus ook maar enigszins de werkelijke, minimale waarde van het aandeel NBB: zijnde het boekhoudkundig eigen vermogen van de vennootschap.

Het is duidelijk dat, gezien de statutair bepaalde onoverdraagbaarheid van de aandelen in het bezit van de Belgische Staat, **deze onwaarschijnlijke onderwaardering van het aandeel** uitsluitend een probleem betekent voor de particuliere minderheidsaandeelhouders.

2. De hebbelijke meerderheidsaandeelhouder (met wetgevende macht) als veroorzaker van deze problematische situatie:

12. De oorzaken voor deze aangeklaagde problematische actuele situatie van de 50% privé minderheidsaandeelhouders van de NBB zijn grotendeels te herleiden tot een steeds verder gaand misbruik van de wetgevende macht, die kan worden gegroepeerd en beschreven onder volgende thema's:
- a. **De toegekende vrijheid aan de Regentenraad om de jaarlijkse winsten van de vennootschap in totale willekeur te kunnen bestemmen**, zonder enig

respect voor het uiteindelijke – statutair bepaalde – eigendomsrecht verbonden aan de aandelen van de vennootschap,

- b. **De totale weigering vanwege het bestuur om elke minimale transparantie te garanderen**, en de diverse tussenkomsten vanwege de Wetgever die deze houding mogelijk maken.

Een transparantie die als evident wordt beschouwd door elke centrale bank en een wettelijke verplichting betekent voor elke andere beursgenoteerde vennootschap, maar die in het geval van de NBB resulteert in een financiële communicatie vanwege het bestuur die onmogelijk nog kan beantwoorden aan de vereisten waaraan de NBB wel degelijk verplicht is: de balans moet ten allen tijde een waarheidsgetrouw beeld geven van het vermogen van de vennootschap.

13. Omtrent (de rechtstreekse en de potentiële gevolgen van) de diverse misbruiken van de wetgevende macht door de meerderheidsaandeelhouder van de NBB werden door verschillende groeperingen van minderheidsaandeelhouders diverse gerechtelijke procedures gevoerd.
14. Voor deze procedure hernemen wij enkel de relevante, door het bestuur van de vennootschap ingenomen standpunten, alsook de beoordelingen van de verschillende aanklachten door de diverse gerechtelijke instanties. Er is bovendien echter ook zoiets als de economische, financiële en historische werkelijkheid. Een werkelijkheid welke de Belgische Staat, als meerderheidsaandeelhouder van de NBB en soms enigszins noodgedwongen, grotendeels heeft willen herschrijven. Steeds meer was dit enkel mogelijk door misbruik te maken van haar wetgevende macht.

2 De winstverdeling (Artikel 32 van de Organieke Wet):

3. Voorafgaande verduidelijkingen en aandachtspunten:

- 3.1. In 2009 heeft de Belgische Wetgever het Artikel 32 in de Organieke Wet van de NBB ingevoerd. In tegenstelling tot elke andere NCB van het ESCB werden de aandeelhouders van deze centrale bank elke bevoegdheid ontnomen om (zelf) de jaarwinsten te bestemmen, werd deze bevoegdheid verlegd naar de Regentenraad welke de totale vrijheid heeft gekregen om zelf een dividend- en reserveringsbeleid te bepalen maar, opmerkelijk toch, om een deel van de winsten te bestemmen als volgt:

Art. 32. - De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld:

- 1° een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;
- 2° van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;
- 3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;
- 4° het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting.

Bij elke andere NCB, zonder enig onderscheid met elke andere "gewone" naamloze vennootschap, zijn het uitsluitend de aandeelhouders die de winstbestemming (mee) bepalen: ofwel hebben zij (in samenspraak met het bestuur van de NCB) de aangewezen winstverdeling laten vastleggen in "een aandeelhoudersovereenkomst" ofwel in de Statuten van de vennootschap. Statuten die enkel de aandeelhouders kunnen wijzigen en goedkeuren, ofwel is het de Algemene Vergadering zelf die de voorstellen van het bestuur goed- of afkeurt.

Door deze ingreep heeft de Belgische Wetgever deze macht en bevoegdheid aan de eigenaars van de NBB ontnomen, en deze verlegd naar het bestuur zelf. Naar de Regentenraad dus, een bestuur waarvan elk deel uitmakend lid door de wetgevende meerderheidsaandeelhouder wordt gekozen of aangeduid.

15. Het bestuur van de Nationale Bank van België bevestigt dit aan haar aandeelhouders via haar webpagina:

"De Wet van 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de Organieke Wet **moest niet worden onderworpen aan de goedkeuring door de algemene vergadering van aandeelhouders van de Bank.**

Iedere wijziging van de Organieke Wet behoort tot de bevoegdheid van het Parlement en de Organieke Wet voorziet expliciet dat **het de Regentenraad is die de Statuten aanpast** teneinde ze in overeenstemming te brengen met de bepalingen van de Organieke Wet en de voor België bindende internationale verplichtingen." ²

3.2. De communicatie omtrent het invoeren van de Wet van 3 april 2009 is misleidend en bedrieglijk:

16. De Belgische Wetgever en het bestuur van de Nationale Bank van België leggen, reeds van bij het invoeren van de wet, de basis die het de Regentenraad mogelijk zal maken een totaal foute invulling te geven aan de zogenaamde gerechtvaardigde, correcte bedoelingen van de wet;
17. Het bestuur verduidelijkt zelf wat het begrip seigneuriage precies inhoudt, en verdedigt het standpunt dat "het evident is dat **deze seigneuriagewinst wordt verdeeld** tussen de centrale bank en de Staat". Men geeft eveneens mee dat in alle landen van de wereld deze verdeling (van de seigneuriage) op deze manier gebeurt, en bijgevolg de wettelijke ingreep gerechtvaardigd is:

" De winsten die aldus resulteren uit het aanhouden van rentende activa, als tegenpost voor niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, worden bestempeld als winsten afkomstig van de seigneuriage, of kortweg **seigneuriage**. Ze resulteren immers uit het vroegere recht van de leenheer, thans van de Staat, "om geld te slaan".

De seigneuriage behoort toe aan de gemeenschap, want het muntloon is verbonden aan het emissiemonopolie. **In alle landen van de wereld bestaan er dus regels betreffende de verdeling van de seigneuriage tussen de Staat**, die het recht heeft om geld te slaan, en de centrale bank, die zorgt voor de emissie van het geld: **een deel van de seigneuriage** gaat naar de centrale bank om

² Webpagina van de NBB: Over de Nationale Bank / Informatie voor aandeelhouders / FAQ / Wijziging van de financiële bepalingen van de Organieke Wet door de wet van 3 april 2009 (Geraadpleegd op 25/01/2021)

haar werkingskosten te dekken en de rest wordt toegekend aan de Staat, ongeacht of de Staat aandeelhouder is van de centrale bank.” ³

18. De Belgische Wetgever kan onmogelijk dezelfde boodschap inhoudelijk noch feitelijk op een andere manier brengen, doch doet dit via volgende toelichting toch:

“Kenmerkend voor een centrale bank is dat er regels bestaan voor de verdeling van haar opbrengsten die moeten garanderen dat **het surplus van de inkomsten ten opzichte van haar kosten**, terugvloeit naar de Staat als soevereine Staat. De belangrijkste inkomstenbronnen van een centrale bank vloeien immers voort uit de uitoefening van door de overheid verleende monopolierechten, in het bijzonder inzake de uitgifte van bankbiljetten.” ⁴

19. De Belgische Wetgever stelt het dus als “kenmerkend voor een centrale bank” dat zij haar winsten laat terugvloeien naar de Staat (d.i. het surplus van de inkomsten t.o.v. haar kosten), zonder zich te houden aan de beperking van de seigneuriagewinsten (d.i. het surplus van de inkomsten t.o.v. de kosten verbonden aan de bankbiljettenuitgifte).
20. De Wetgever wijst anderzijds echter zelf wel op het nochtans essentiële onderscheid tussen de jaarwinsten (de vergoeding van het kapitaal) en de seigneuriage (een vergoeding die gedeeltelijk de Staat zou toekomen).
21. De aandacht moet worden gevestigd op het feit dat geen van beide stellingen, of het nu gaat over de verdeling van de jaarwinsten van een nationale centrale bank of over de verdeling van enkel de seigneuriage, “kenmerkend” zou zijn voor een centrale bank dat zij haar (seigneuriage)winsten laat terugvloeien naar haar respectievelijke (soevereine) Staat. Laat staan dat dit zou opgaan voor alle centrale banken ter wereld.

3.3. Het emissieprivilegie wordt thans uitgeoefend binnen het Europees stelsel van centrale banken (hierna: het ESCB), waarvan de NBB integrerend deel uitmaakt.

22. De Nationale Bank van België bevestigt zelf:

“ (...) Voor de centrale banken zijn bankbiljetten passiva waarvoor geen rente wordt vergoed. Als tegenpost houden ze rentegevende of productieve activa aan. De inkomsten uit die activa worden **“seigneuriage-inkomsten”** genoemd.”

“ Zij worden samengevoegd op het niveau van het Eurosysteem en herverdeeld tussen de centrale banken van het Eurosysteem op basis van hun respectieve aandeel in de emissie van de eurobiljetten. ” ⁵

“ (...) Bovendien houden de ECB en de NCB's van het Eurogebied samen de activa aan die de tegenpost vormen van de biljetten die in omloop werden gebracht.

Zodoende heeft de NBB haar aandeel in de winstverdeling of seigneuriage die eruit voortvloeit, volgens de verdeelsleutel van het kapitaal van de ECB, (...) ⁶

³ Webpagina NBB – FAQ: Waar komen de winsten van de Nationale Bank vandaan? (Geraadpleegd op 25/01/2021)

⁴ DOC 52 – 1793/001: Memorie van Toelichting (pagina 4)

⁵ Bron: Jaarverslag 2018 (pagina 60 en 61: 2.1.2.1.2 Rentevoetrisico's en risico's verbonden aan het volume van de rentegevende activa (Webpagina NBB: Publicaties en onderzoek / Jaarverslagen)

⁶ Bron: Webpagina van de NBB / FAQ : Wat is de bestaansreden van de NBB in de Europese Monetaire Unie (Geraadpleegd op 25/01/2021)

23. De ECB en de NCB's uit het eurogebied, die tezamen het Eurosysteem vormen, geven de eurobankbiljetten uit.

Aan de ECB is een aandeel van 8 % van de totale waarde van de eurobankbiljetten in omloop toegekend, terwijl de resterende 92 % wordt toegekend aan de NCB's naar rato van hun Eurosysteem-kapitaalsleutel. De waarde van het aan elke NCB toegekende aandeel in de globale bankbiljettenomloop is aan de passiefzijde van de balans verantwoord onder 'Bankbiljetten in omloop' (Voor NBB: "1. Bankbiljetten in omloop").

Het verschil tussen de waarde van de per NCB volgens de bankbiljettenverdeelsleutel toegekende eurobankbiljetten en de waarde van de eurobankbiljetten die de betreffende NCB feitelijk zelf in omloop brengt, leidt tot posities binnen het Eurosysteem.

Deze posities (vorderingen of verplichtingen) worden verantwoord onder de post 'Netto vorderingen/verplichtingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem'.

(Voor NBB: " **8.3 Nettovorderingen uit hoofde van de toebedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem** " en " **9.2 Nettoverplichtingen uit hoofde van de toedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem** ").

Deze posities zijn rentedragend, de rente op deze vorderingen wordt dagelijks berekend op basis van het laatst vastgestelde tarief voor basisherfinancierings-transacties van het Eurosysteem.

De rentebaten en -lasten op deze posities worden voor de ECB en elke andere NCB verantwoord in de winst- en verliesrekening.

24. **De seigneuriage van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB),** ofwel dus de inkomsten van de rentegevende of productieve activa welke de tegenpost vormen van de globale bankbiljettenomloop in euro uitgegeven door het ESCB in zijn geheel, **werd in het verdrag bepaald op de rente berekend over die gehele bankbiljettenomloop tegen de basisherfinancieringsrentevoet.**

25. **De seigneuriage van het ESCB is dus het resultaat van een (dagelijks gemaakte) berekening, en is functie van zowel de omvang van de globale bankbiljettenomloop als van de basisherfinancieringsrentevoet.**

26. Het toekennen en de verdeling van de seigneuriage over alle NCB's van het ESCB gebeurt **via de resultatenrekeningen van de ECB en de NCB's.** En **is dus geen (willekeurig bepaald) deel van de te bestemmen jaarwinsten, zoals bij de NBB.**

27. Zowel bij de ECB zelf als bij elke andere NCB (waaronder De Nederlandsche Bank, De Deutsche Bundesbank of de Banque de France, centrale banken waar de NBB zich telkens opnieuw mee vergelijkt) is de seigneuriage gewoon onderdeel van de eventueel te bestemmen globale jaarwinsten, **De relatie centrale bank – soevereine Staat is in deze gewoon onbestaand bij die andere NCB's.**

3.4. Met de invoering van het Artikel 32 in de Organieke Wet beoogt de Belgische Staat de seigneuriage te waarborgen.

28. Voor het Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010):

- a. B.3.3.1. (pagina 16):
 “ De bestreden bepalingen wijzigen de regels in verband met de verdeling van de winsten van de NBB en vorming van haar reserves. Die regels beogen inzonderheid de Belgische Staat de zogenaamde « seigneuriage » te waarborgen, dit is het aandeel van de Staat in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft. “
- b. A.3.2.2 (pagina 6):
 “De nieuwe verdeling van de inkomsten is evenredig met het doel om te waarborgen dat het surplus van de « seigneuriage », dit is de vergoeding voor het door de Staat aan de NBB verleende emissieprivilege, terugvloeit naar de Staat als vertegenwoordiger van de gemeenschap van de burgers.
- c. B.23. (pagina 29 – 30):
 In de veronderstelling dat (..), dient te worden opgemerkt dat de wetgever te dezen een oogmerk van algemeen belang nastreeft dat erin bestaat de “seigneuriage”- inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilege van de NBB binnen het ESCB te waarborgen en dat (..)
- d. B.11. (pagina 24):
 De bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009, zoals hiervoor uiteengezet, doen niet op discriminerende wijze afbreuk aan de gewettigde verwachtingen van de gewone aandeelhouders van de NBB, die niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de “seigneuriage”-inkomsten van de Belgische Staat.

29. De Belgische Wetgever (DOC 52 – 1793/001: Memorie van Toelichting):

“Wat dit laatste betreft, wordt, in antwoord op de eerste suggestie geformuleerd door de Raad van State in zijn advies van 22 december 2008, (..) , de relatie tussen de Nationale Bank en de soevereine Staat die, in de uitoefening van haar prerogatieven, aan de Nationale Bank, als centrale bank van het land, het emissieprivilege inzake bankbiljetten heeft verleend. Het gaat er dus om, en slechts om, de Staat verlener, en aldus, de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, seigneuriage genaamd.” (pagina 6)

30. Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat het nemen van specifieke maatregelen om de inning van de vergoeding voor het emissierecht te waarborgen, verantwoord is:

B.6.3. (pagina 20):

“De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de “seigneuriage” vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. “

31. Met dit verzoek stellen wij deze beoordeling door het Grondwettelijk Hof niet in vraag.
 Doch vestigen wij er hier wel de aandacht op dat de Belgische Wetgever het, bovendien heel nadrukkelijk, heeft gesteld dat hij tot enige doelstelling had de Staat verlener van het emissierecht:

- a. De correcte vergoeding voor de seigneuriage te verzekeren,

- b. Waarbij het bovendien gaat over het waarborgen van **“de seigneuriage”- inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilege van de NBB binnen het ESCB,**
- c. Zonder hierbij te raken aan de rechten van de vennootschap zelf noch van haar eigenaars, de aandeelhouders van de NBB.

De Wetgever stelde het op deze manier:

“Zonder afbreuk te doen aan **het fundamentele onderscheid** tussen de **seigneuriage (de relatie centrale bank - soevereine Staat)** en de **vergoeding van het kapitaal (relatie Nationale Bank - aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat), ..**” ⁷

32. Het Grondwettelijk Hof oordeelt dat **de gewone aandeelhouders van de NBB “niet in redelijkheid aanspraak kunnen maken op de seigneuriage-inkomsten van de Belgische Staat”**. Dit oordeel gaat voorbij minstens aan volgende feiten:

- a. De seigneuriage-inkomsten van zowel de ECB zelf, maar ook bij elke vergelijkbare NCB (zoals De Nederlandsche Bank, de Deutsche Bundesbank of de Banque de France, allen NCB's waar de NBB zich zelf telkens mee vergelijkt), worden als een gewoon onderdeel van de jaarwinsten bestemd (en dit volgens gemaakte aandeelhoudersovereenkomsten, ofwel statutair bepaald). Zij worden als een dividend uitgekeerd aan hun aandeelhouders, ofwel toegevoegd aan de reserves.
De uiteindelijke begunstigen van de seigneuriage zijn dus telkens uitsluitend de eigenaars van al die centrale banken: de relatie “centrale bank – aandeelhouders van de centrale bank” is daarbij de enige relatie welke geldt.
- b. **De Belgische Staat heeft aan de NBB niets meer verleend dan het recht om bankbiljetten in euro uit te geven** (een recht welke zij deelt met alle NCB's van het ESCB). De uitgegeven bankbiljetten betreffen eigen schulden van de centrale banken, een schuld welke zij (in verhouding tot hun aandeel in de globale omloop van het ESCB) op hun eigen balans tot uiting brengen. **Het is niet zo dat de Belgische Staat aan de NBB enig vermogen ter beschikking heeft gesteld**, waarvoor de Staat zelf bepaalde risico's zou lopen en een passende vergoeding kan eisen.
Wanneer “de seigneur” oorspronkelijk zelf (renteloze) bankbiljetten uitgaf, en deze zelf rendabel kon beleggen, liep de seigneur ook zelf alle risico's op verliezen. De kosten en de risico's verbonden aan de uitgifte van bankbiljetten en aan het beleggen van deze werkmiddelen werden echter verlegd naar de centrale bank
- c. De Staat kan dus maximaal aanspraak maken op een bepaald deel van de seigneuriage-inkomsten van die activa welke de tegenpost uitmaken van de bankbiljettenomloop: **“de seigneuriage wordt immers verdeeld tussen de Staat en de centrale bank”**. De centrale bank zal haar verbonden werkingskosten in rekening brengen, en een marge voorzien welke de vennootschap in staat moet stellen om eventuele toekomstige verliezen op die activa op te vangen. De eventuele positieve netto resultaten kunnen dan wel als seigneuriage worden beschouwd, welke de gemeenschap integraal zouden toekomen.

⁷ DOC 52 – 1793/001: Memorie van Toelichting (pagina 7)

- d. Het zijn immers ook uitsluitend de aandeelhouders van de centrale banken die uiteindelijk deze verliezen moeten opvangen, volgens de Directie van de NBB kan en zal de soevereine Staat hiertoe niet worden ingeschakeld.
- e. Wanneer van de gewone aandeelhouders enige redelijkheid mag worden verwacht, dan kan de Belgische Staat zelf ook niet in redelijkheid verwachten dat alle lusten integraal worden genationaliseerd, en alle risico's en lasten worden geprivatiseerd.

3.5. Het bepalen van de correcte vergoeding voor de seigneuriage van de Belgische Staat, in verhouding tot het emissieprivilege van de Nationale Bank van België binnen het ESCB:

- 33. Het staat vast dat de NBB haar aandeel in de seigneuriage van het ESCB verkrijgt volgens de verdeelsleutel van het kapitaal van de ECB: er wordt de NBB een aandeel in de globale bankbiljettenomloop van het ESCB toegekend, welke zij op balansdatum op het passief van haar balans tot uiting brengt (onder **rubriek "1. Bankbiljetten"**),
- 34. Gezien de NBB sedert haar toetreding tot het ESCB altijd al minder bankbiljetten zelf heeft uitgegeven dan haar vanuit het ESCB worden toebedeeld, wordt deze positie (het verschil tussen beide bedragen) tot uiting gebracht op het actief van haar balans (onder **"8.3 Nettovorderingen uit hoofde van de toebedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem"**),
- 35. De seigneuriage voor het hele Europese Stelsel van Centrale banken, en bijgevolg dus ook van toepassing op de Nationale Bank van België, werd bepaald als volgt:

$$(Bankbiljettenomloop \times basisherfinancieringsrentevoet) = seigneuriage$$

- 36. Op het gedeelte van de haar toebedeelde doch niet zelf uitgegeven bankbiljettenomloop, geboekt onder de vordering "8.3 Nettovorderingen uit hoofde van de toebedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem", ontvangt de NBB effectief vanuit het ESCB haar deel van de seigneuriage, op deze wijze berekend. Deze bedragen worden geboekt als rentebaten op haar resultatenrekening.

Deze activapost op de balans van de NBB is te beschouwen als **de tegenpost van dat deel van haar bankbiljettenomloop welke zij niet zelf heeft uitgegeven**, en waarvan de werkelijke investeringen op de balansen van andere NCB's van het ESCB staan. De rente verkregen uit deze activapost betekent de seigneuriage uit dat zelfde deel van haar bankbiljettenomloop.

Het saldo van haar totale seigneuriage kan volgens dezelfde parameters worden berekend:

De basisherfinancieringsrentevoet toegepast op het verschil tussen de saldi geboekt in passief "1. Bankbiljetten" en in actief "8.3 Nettovorderingen uit hoofde van de toebedeling van eurobankbiljetten binnen het Eurosysteem").

- 37. Het totaal van enerzijds de (vanuit het ESCB) werkelijk ontvangen rentevergoeding over haar vordering, en anderzijds van de zelf te berekenen rente over de door haar

zelf in omloop gebrachte bankbiljettenomloop, zijn **de totale seigneuriage-inkomsten van de Nationale Bank van België in verhouding tot het emissieprivilege binnen het ESCB.**

38. Het is ongetwijfeld duidelijk dat dit seigneuriage-inkomen, berekend volgens voorgaande parameters, meteen ook **de maximale vergoeding** kan zijn welke de NBB zou kunnen overmaken aan de soevereine Belgische Staat. Het is alleen een Staat die zelf elke redelijkheid ontbreekt die de correct berekende totale seigneuriage-inkomsten integraal zou opeisen, zonder een marge te laten aan haar centrale bank voor het compenseren van de aan de uitgifte verbonden werkingskosten en voor het opvangen van de gelopen risico's en investeringsverliezen.

39. **“Seigneuriage” blijft slechts te beschouwen als een theoretisch inkomen**, en maakt slechts een klein deel uit van het totale inkomen welke wordt verkregen uit die activa welke de tegenpost zijn van de bankbiljettenomloop, inderdaad eigen schulden (werkmiddelen) waarover de centrale bank geen rente moet vergoeden (en dus ook geen renterisico voor loopt).

Het is echter onbetwistbaar zo dat de ontvangsten en opbrengsten uit activa (ook die activa welke de tegenpost zijn van de bankbiljettenomloop) voor een gedeelte ook moeten instaan voor het opvangen van de risico's op verliezen op diezelfde activa (kredietrisico's, renterisico's, ..).

Daarnaast is het zo dat er aan de uitgifte van een bankbiljettenomloop ook diverse kosten verbonden zijn.

40. **De eerlijke en correcte vergoeding voor de soevereine Staat** zou dan maximaal het resultaat kunnen zijn van **het aandeel van de NBB in de seigneuriage zoals deze berekend wordt voor het ganse ESCB**, verminderd met een marge ter indekking van de eventuele verliezen (op de activa als tegenpost van haar eigen bankbiljettenomloop) en voor de kosten verbonden aan de activiteit van de uitgifte van bankbiljetten.

3.6. De beoordeling van **de correcte vergoeding voor de seigneuriage** van de Belgische Staat, in verhouding tot het emissieprivilege van de Nationale Bank van België binnen het ESCB, **zoals de Regentenraad deze sedert 2009 bepaalt door toepassing van het Artikel 32 van de Organieke Wet:**

3.6.1. De Regentenraad hanteert een totale willekeur in het bepalen van de correcte vergoeding voor de seigneuriage, en neemt hierbij een verkeerde basis in aanmerking:

41. De Regentenraad van de NBB bepaalt haar dividend- en reserveringspolitiek, en keert het saldo van de globale jaarwinsten (het resultaat dus van al de verschillende activiteiten en opdrachten van de vennootschap) uit aan de Soevereine Staat. Dit willekeurig bepaalde bedrag geldt volgens de Regentenraad als de “correcte vergoeding voor het verkregen emissierecht”.

42. Dat de bepaling van deze vergoeding, te beschouwen als de correcte vergoeding voor de seigneuriage, een totale willekeur inhoudt en geen enkel verband houdt met de doelstellingen vanwege de Belgische Wetgever werd bevestigd door de directie van de NBB zelf:

“Er bestaat geen enkele koppeling tussen het saldo van de winst die de NBB uitkeert aan De Staat, en de omvang van de omloop van de bankbiljetten”.⁸

⁸ Directeur Tom Dechaene, op de Algemene vergadering der aandeelhouders van 15 mei 2017

“De seigneuriage-inkomsten van de NBB omvatten veel meer dan de opbrengst van de uitgifte van bankbiljetten. “⁹

43. De leden van de Directie van de NBB, tevens leden van de Regentenraad, leggen dus de eigen definities voor “seigneuriage” (zoals deze algemeen door elke andere centrale bank en elke andere autoriteit worden bevestigd) gewoon naast zich neer wanneer men de wijze om tot de correcte vergoeding voor de seigneuriage te komen moet verantwoorden. Sterker nog, de Regentenraad erkent dat er in het bepalen van deze correcte vergoeding:
- **Op geen enkele manier rekening wordt gehouden met de nochtans fundamentele parameters** (zoals de omvang van de bankbiljettenomloop, de rentevoeten, de kosten verbonden aan de bankbiljettenuitgifte)
 - **Zelfs niet enige berekening wordt gemaakt,**
 - **En men zich niet beperkt tot de resultaten welke de NBB genereert via haar uitgiftedepartement** (maar wel de resultaten in aanmerking neemt van al haar activiteiten).
44. De opdrachten en activiteiten van de Nationale Bank van België zijn sedert haar oprichting sterk geëvolueerd en uitgebreid, van een loutere uitgiftebank van bankbiljetten naar een moderne centrale bank, thans lid van het ESCB met o.a. volgende opdrachten:
- Het aanhouden en beheren van de officiële externe reserve-activa van België,
 - Het bepalen en het ten uitvoer leggen van het monetair beleid van het eurogebied,
 - Het verrichten van valutamarktoperaties,
 - Financieel toezicht, en verschillende andere opdrachten van algemeen belang.
- Het uitvoeren van al deze opdrachten en activiteiten houden werkings- en financieringskosten in, houden risico's op verliezen en mogelijkheden op opbrengsten en winsten in, maar dragen dus allemaal bij tot het globale jaarresultaat (eventueel de totale jaarwinsten).
45. De evolutie van het belang van de activiteit van de uitgifte van bankbiljetten (het uitgiftedepartement) in het globale jaarresultaat van de NBB kan niet beter worden geïllustreerd dan via (de omvang en samenstelling van) haar balans.

Per balansdatum 31 december 2019 bedraagt **het aandeel van de NBB in de globale bankbiljettenomloop van het ESCB** (geboekt onder haar passiefrubriek “1. Bankbiljetten”) een bedrag van **43.190.510.000,00 euro**.

Het totaal van de activa op de balans van de NBB bedraagt op dezelfde datum **181.789.087.000,00 euro**.

Slechts 23,76 % van de activa van de NBB had op balansdatum dus haar bankbiljettenomloop als financieringsbron, een bedrag van 138.598.577.000,00 euro activa worden op een andere manier gefinancierd.

46. Dit overgrote deel van de activa, welke niet werden gefinancierd via de bankbiljettenomloop, genereren dus ook opbrengsten en meerwaarden, en houden allen risico's in op verliezen (waaronder de renterisico's verbonden aan hun andere financieringswijze).

(zie ook De Tijd van 16 mei 2017)

⁹ Directeur Tom Dechaene, op de Algemene vergadering der aandeelhouders van 22 mei 2018

47. De Regentenraad beperkt zich niet tot de resultaten van het uitgiftedepartement van de NBB, en keert het saldo van de globale jaarwinsten uit aan de soevereine Staat.

“Het saldo” van de globale jaarwinsten, een willekeurig bepaald bedrag, kan nooit “de correcte vergoeding” zijn voor de seigneurie welke de soevereine Staat zou kunnen toekomen.

3.6.2. De Regentenraad respecteert de “ratio legis” niet:

In antwoord op een Advies van de Raad van State ¹⁰ (van 22 december 2008) heeft de Wetgever uitdrukkelijk gesteld dat hij met de invoering van het Artikel 32 een onafhankelijke Regentenraad de mogelijkheid wou geven om **uitsluitend de seigneurie te vergoeden, en dit zonder afbreuk te doen aan het fundamentele onderscheid tussen de seigneurie** (de relatie centrale bank - soevereine Staat) **en de vergoeding van het kapitaal** (relatie Nationale Bank - aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat).

48. Omdat de Regentenraad geen enkele rekening houdt met de essentiële parameters om tot de correcte vergoeding voor de seigneurie te komen (zoals daar zijn de rentevoet en de omvang van de bankbiljettenomloop), zelfs geen enkele berekening maakt en totaal ten onrechte de globale jaarwinst van de centrale bank in aanmerking neemt, slaagt de Regentenraad er reeds verschillende jaren in de soevereine Staat “eerlijk” maar vooral royaal te blijven vergoeden voor een zelfs onbestaande seigneurie.
49. Gezien de steeds verder dalend evolutie van de basisherfinancieringsrentevoet, tot 0,00 % sedert 16 maart 2016 en onveranderd tot op vandaag, werd de seigneurie van het Europees Stelsel van Centrale Banken herleid tot exact nul euro.
50. De Europese Centrale Bank geeft volgende toelichtingen in haar eigen jaarverslag:

Rubriek 7. Langetermijn-ontwikkelingen in de jaarrekening van de ECB: “ ... De nettowinst van de ECB werd in dezelfde periode beïnvloed door onderstaande factoren:

de rente op de basisherfinancieringstransacties daalde, en daardoor liepen de seigneurie-inkomsten van de ECB sterk terug. In 2016 bedroeg de gemiddelde rente 0,01 %, vergeleken met 4 % in 2008. Daardoor daalden de rentebaten uit de bankbiljetten in omloop van 2,2 miljard in 2008 naar 0,01 miljard in 2016. “ ¹¹

51. Ondanks het feit dat de bankbiljettenomloop van de ECB beduidend meer dan het dubbele bedraagt dan deze van de NBB, heeft de ECB slechts een bedrag van 8.920.896,00 euro seigneurie gerapporteerd (over het boekjaar 2016) en over de volgende boekjaren (2017 tot en met 2019) nul euro. Over diezelfde boekjaren heeft de Regentenraad van de NBB aan de soevereine Staat **een totaal bedrag van 1.209.067.000,00 euro** overgemaakt als “eerlijke vergoeding voor de seigneurie”:

¹⁰ In dit kader stel ik voor de rol van de Raad van State bij de totstandkoming van wetgeving kort uit te leggen zodat deze rol duidelijk is voor het Europees Hof. Dit kan in een voetnoot.

¹¹ Jaarverslag van de ECB 2016, pagina A 19 (Webpagina van de ECB: Onderzoek en publicaties / Jaarverslag / Jaarverslag 2016)

2016: 262.776.000,00 euro
2017: 265.300.000,00 euro
2018: 317.393.000,00 euro
2019: 363.598.000,00 euro

52. Ondanks de continue daling van alle rentevoeten, en nu zelfs reeds meerdere jaren met een negatieve rente, stellen we vast dat **de aan de soevereine Belgische Staat uitgekeerde seigneuriage zelfs een jaarlijks stijgend verloop kent**.

53. De **“seigneuriage”** mag niet worden verward met **de winsten** van een centrale bank, dit gezien de talrijke andere activiteiten en opdrachten van de centrale bank. Slechts in heel uitzonderlijke gevallen stemmen deze beiden overeen. Als lid van het ESCB zijn de activiteiten van de NBB snel en ingrijpend gewijzigd, vooral als gevolg van de deelname aan de monetaire programma's van de ECB.

54. De onafhankelijke toonaangevende denktank **CEPS (Centre for European Policy Studies)** stelt het zo: ¹²

- **Men moet de balans van een centrale bank dus opsplitsen in twee conceptueel totaal verschillende delen: “het uitgiffedepartement” en “de investeringsbank”,**
- **De opbrengsten van het uitgiffedepartement komen overeen met de theoretische seigneuriage,**
- de winsten van de investeringsbank zijn het resultaat van het verschil wat de centrale bank betaalt voor haar schulden (korte termijndeposito's van commerciële banken) en wat zij verdient op de effecten waarin zij investeert.
- De winsten van dit departement zijn niet zeker: wanneer de korte termijnrentevoeten gaan stijgen kunnen verliezen heel snel opduiken.
- **“De seigneuriage** (of monetair inkomen te verdelen tussen de NCB's) is ongeveer gelijk aan de bankbiljettenomloop vermenigvuldigd met de binnen het eurogebied geldende rentevoet voor het verstrekken van kredieten (n.v.d.r. de basisherfinancieringsrentevoet).
Deze rentevoet was in maart 2016 gelijk aan nul percent, wat moet leiden tot nul seigneuriage-inkomsten. “
- **“ De theoretische seigneuriage-opbrengsten zouden dus verdwijnen, en zelfs verder negatief worden wegens de negatieve rentevoeten. “**
- **“ De negatieve rentevoeten hebben het traditionele businessmodel van de centrale banken vernietigd, waardoor zij overgeschakeld zijn naar een andere activiteit: die van looptijdtransformatie, activiteit gewoonlijk gedaan door de investeringsbanken. “**

En vooral ook: **“De balans van de ECB is voortdurend aan het aanzwellen. De winsten van het investeringsbankdepartement zouden dus opnieuw verder moeten toenemen. (....) Het investeringsbankdepartement is nu de werkelijke winstbron in de eurozone.**

Ervaringen leren echter dat investeringsbankieren een inherent onstabiele activiteit is.“

¹² **Bron:** CEPS – Negative rates and Seigniorage – Policy brief no. 344, July 2016 (Daniël Gros) (www.ceps.eu/ceps-publications/negative-rates-and-seigniorage-turning-central-bank-business-model-upside-down-special/)

55. Gezien de seigneuriage sedert 2016 onbestaande is had de Regentenraad geen “eerlijke en correcte vergoeding” meer kunnen overmaken aan de soevereine Belgische Staat.

De jaarlijkse zelfs stijgende vergoedingen welke zij is blijven toewijzen, in totaal voor een bedrag van 1,21 miljard euro, waren enkel mogelijk door te raken aan de vergoeding van het kapitaal (de relatie Nationale Bank – haar aandeelhouders).

Door deze flagrante miskenning van de ratio legis werden de belangen van zowel de vennootschap zelf als van haar eigenaars zwaar geschaad.

3.6.2.1. De Belgische Wetgever heeft een onafhankelijke Regentenraad verantwoordelijk gesteld voor het realiseren van een evenwicht tussen de financiële belangen van de drie betrokken partijen:

(..) garandeert aldus dat **de financiële belangen van de instelling zelf, van haar aandeelhouders en van de soevereine Staat allen op een evenwichtige wijze aan bod komen. Het is aan de Regentenraad, bevoegd om, in alle onafhankelijkheid, te beslissen over een reserverings- en dividendbeleid en dit vervolgens openbaar te maken, dat het toekomt over dit evenwicht te waken.** ¹³

56. De Wetgever heeft het Artikel 32 ingevoerd in 2009. De Regentenraad heeft vanaf dat boekjaar tot en met het boekjaar 2019 een totaal bedrag van 9.998.522.000,00 jaarwinsten als volgt bestemd:

- Toevoeging aan de reserves = 4.246.836.000,00 euro (42,47%)
- Uitgekeerde (bruto) dividenden = 627.816.000,00 euro (6,28%)
- Vergoeding voor de seigneuriage = 5.126.180.000,00 euro (51,27%)

57. De vaststellingen zijn dus eenvoudig te maken: gezien de aan de aandeelhouders uitgekeerde dividenden ook voor 50% aan de Belgische Staat zijn gedaan, heeft de Belgische Staat 54,41% van de jaarwinsten mogen ontvangen (3,14% als aandeelhouder en 51,27% als soevereine Staat), terwijl de privé aandeelhouders slechts 3,14% (voor roerende voorheffing) hebben mogen ontvangen.

58. Ondanks het feit dat 1) de Wetgever **de Regentenraad verantwoordelijk heeft gesteld te waken over het evenwicht tussen de financiële belangen** van de vennootschap zelf, van haar eigenaars en van de soevereine Staat, en 2) diezelfde Regentenraad elke vrijheid en bevoegdheid heeft gegeven om zelf haar dividendbeleid zodanig aan te passen dat dit doel kon worden gerealiseerd (minstens benaderd), **heeft die Regentenraad op geen enkel moment haar dividendbeleid aangepast om dit evenwicht zelfs maar enigszins te benaderen.**

Ook niet vanaf 2016, wanneer een onbestaande seigneuriage eigenlijk slechts één keuze liet: ofwel de belangen van de vennootschap bijkomend dienen (door nog meer te gaan reserveren), ofwel middels een hogere pay-out inderdaad het opgelegde tussentijdse evenwicht herstellen. De ongewettigde uitkering aan de soevereine Staat van 1,2 miljard euro had, mits een uitkering aan de aandeelhouders, wel degelijk enig verschil kunnen uitmaken in deze beoordeling.

59. Zelfs diverse schriftelijke verwijzingen door de aandeelhouders naar de ratio legis, zowel aan het adres van de Minister van Financiën als aan het adres van de Regentenraad, hebben niets kunnen verhelpen aan dit toch opmerkelijke en bijzondere evenwicht tussen de financiële belangen van de vennootschap, van de Staat en van de privé minderheidsaandeelhouders.

¹³ DOC 52 – 1793/001: Memorie van Toelichting (pagina 7) (www.dekamer.be)

3.7. De "correcte vergoeding voor de seigneuriage" als een (willekeurig bepaald) deel van de te bestemmen jaarwinsten, welke eigen vermogen van de centrale bank uitmaken?

60. Zelfs wanneer de NBB, als enige NCB van het ESCB, haar soevereine Staat wel een vergoeding voor het verkregen emissierecht zou moeten vergoeden, en deze vergoeding inderdaad ook volgens alle in aanmerking te nemen parameters correct zou worden berekend,
61. Dan kan deze vergoeding (voor het voordeel om – onder normale omstandigheden – over gratis werkmiddelen te beschikken) **enkel als een kost voor de NBB via haar resultatenrekening worden verwerkt.**
62. De jaarwinsten van elke NCB zijn onderdeel van het eigen vermogen van de centrale bank, en dit eigen vermogen kan enkel worden bestemd:
 - a. Door een toevoeging aan de reserves van de vennootschap,
 - b. Als een uitkering van een dividend, aan de eigenaars van de vennootschap,
 - c. Als een combinatie van beiden.
63. Door de actuele manier van winstbestemming, via toepassing van de regels van het Artikel 32, wordt het Artikel 4 van de eigen Statuten niet gerespecteerd:

"Elk aandeel NBB geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten."

De soevereine Staat is geen aandeelhouder, en kan bijgevolg in alle redelijkheid zich niet als een gerechtigde partij opwerpen bij de verdeling van de winsten en van het eigen vermogen van de vennootschap.

4. De beoordeling door het Grondwettelijk Hof of de maatregelen van het Artikel 32 op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB.

B.6.4. (pagina 20-21)

" Bij de uitoefening van zijn toetsing aan het beginsel van de gelijkheid en niet-discriminatie komt het Hof het niet toe een oordeel te vellen over de opportuniteit van de beleidskeuzes die de wetgever heeft gemaakt.
Nu de bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de «seigneuriage» verantwoordt dat de wetgever de bestreden maatregelen heeft genomen die uit hun aard specifiek betrekking hebben op de NBB als houder van het emissierecht, **dient het Hof enkel nog te onderzoeken of die maatregelen op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB.** "

64. Het Grondwettelijk Hof heeft de "opportuniteit van de gemaakte beleidskeuzes die de Wetgever heeft gemaakt" niet beoordeeld.
65. In haar eigen Advies (van 22 december 2008) heeft ook de Raad van State gesteld:

De Raad van State, afdeling wetgeving, beschikt, inzonderheid binnen de termijn van vijf werkdagen waarin hij om advies is verzocht, niet over de gegevens op basis waarvan hij kan vaststellen of de nieuwe in het voorontwerp beoogde regeling, die artikel 29 van de voormelde wet van 22 februari 1998 opheft en die krachtens het nieuwe ontworpen artikel 32, 4°, van dezelfde wet uitsluitend aan de Staat het laatste overschot van de jaarlijkse winsten van de Nationale Bank toekent, de

specifieke situatie van de Staat tegenover de Nationale Bank en de situatie bij laatstgenoemde adequaat vergoedt, **zonder dat voor de Staat een buitenmatig voordeel op de andere aandeelhouders wordt gecreëerd.**

De memorie van toelichting behoort in dit verband te worden verduidelijkt.

Ook de Raad van State heeft zelf niet de gelegenheid gekregen om een eigen correcte beoordeling te maken aangaande de ingreep vanwege de Belgische Wetgever. De Raad van State heeft enkel een zeer terechte vraag en suggestie geformuleerd.

66. De Wetgever heeft, in antwoord op het Advies van de Raad van State haar "Memorie van Toelichting" inderdaad verduidelijkt, en wel als volgt:

De Wetgever heeft uitdrukkelijk gesteld dat hij met de invoering van het Artikel 32 een onafhankelijke Regentenraad de mogelijkheid wou geven om uitsluitend de seigneuriage te vergoeden, en dit zonder afbreuk te doen **aan het fundamentele onderscheid tussen de seigneuriage** (de relatie centrale bank - soevereine Staat) en **de vergoeding van het kapitaal** (de relatie Nationale Bank - aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat):

"Het gaat er dus om, **en slechts om**, de Staat verlener, en aldus de collectiviteit van burgers die hij vertegenwoordigt, de correcte vergoeding te verzekeren voor het zo aan de centrale bank verleende privilege, waarvan de uitoefening specifieke inkomsten genereert, **seigneuriage genaamd.**" ¹⁴

67. Gezien de Wetgever zelf in de eerste plaats **het fundamentele onderscheid** benadrukt tussen "de seigneuriage" enerzijds en "de vergoeding van het kapitaal" anderzijds, om vervolgens te verduidelijken dat **de ratio legis voor het invoeren van het Artikel 32 in de Organieke Wet uitsluitend het verzekeren van de correcte vergoeding voor de seigneuriage** inhield, dan kon het enige resterende en noodzakelijke onderzoek vanwege het Grondwettelijk Hof heel eenvoudig zijn om tot een dergelijke beoordeling te komen:

- a. Wanneer de bijzondere positie van de Belgische Staat, als houder van de "seigneuriage", het inderdaad zou verantwoorden dat de wetgever de bestreden maatregelen heeft genomen die uit hun aard specifiek betrekking hebben op de NBB als houder van het emissierecht,
- b. Dan had het Grondwettelijk Hof vooreerst moeten bepalen wat de juiste inhoud is van het begrip "seigneuriage", en zich niet beperken noch uitsluitend laten leiden door een aanvaarding van de foute invulling en de toelichtingen zoals de Wetgever en de Regentenraad haar deze hebben voorgehouden,
- c. Vooral ook gezien de (volkomen terecht gebleken) adviezen vanwege de Raad van State.
- d. Wanneer de Wetgever een systeem wijzigde waarbij (tot 2009) effectief enkel de seigneuriage werd gedeeld tussen de Staat en de Nationale Bank, naar een Artikel 32 waarbij het mogelijk bleek dat eventueel zelfs de

¹⁴ DOC 52 – 1793/001: Memorie van Toelichting (pagina 6) (www.dekamer.be)

totale jaarwinsten (resultaat van alle opdrachten en activiteiten van de vennootschap) zo maar kunnen worden onteigend in het voordeel van de Belgische Staat,

- e. Waarbij een bestuur zelfs de totale vrijheid werd gegeven, er geen enkele inventaris werd opgegeven van welke componenten van de jaarresultaten nooit tot de correcte vergoeding voor de seigneuriage kunnen worden gerekend, of integendeel altijd tot de vergoeding van het kapitaal moeten behoren,
 - f. Dan bestond daardoor het risico dat de Belgische Staat inderdaad een buitenmatig voordeel op de andere aandeelhouders zou worden toegekend.
 - g. **En dan doet die wetgevende ingreep altijd afbreuk aan de rechten en belangen van weerloze minderheidsaandeelhouders.** Zoals is gebleken.
68. Elke euro van de jaarwinsten waartoe de Regentenraad in staat wordt gesteld om toe te kennen aan een (soevereine) Belgische Staat, welke onmogelijk correct kan worden gekwalificeerd als een vergoeding voor de seigneuriage, zal wel degelijk afbreuk doen aan **de vergoeding van het kapitaal** (de relatie Nationale Bank - aandeelhouders, inclusief, sinds 1948, de Staat), en dus aan de rechten en belangen van vooral de particuliere minderheidsaandeelhouders.
69. En omdat de wet geen ingebouwde beperkingen voorziet, is het gebleken dat de Regentenraad **de seigneuriage NIET adequaat vergoedt, en de Belgische Staat inderdaad WEL een werkelijk buitenmatig voordeel op de andere aandeelhouders toekent.**
70. De enige manier waarop het Grondwettelijk Hof tot de beoordeling had kunnen komen **dat die maatregelen niet op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB had geweest** indien de Belgische Wetgever:
- a. Had gewezen op **de gewijzigde situatie waarop de seigneuriage van het ESCB werd bepaald en werd verdeeld** over de verschillende NCB's,
 - b. En dat deze niet meer in overeenstemming was met de manier waarop de seigneuriage tot 2009 werd verdeeld tussen de Nationale Bank en haar soevereine Staat,
 - c. wanneer de Belgische Wetgever een geldige reden had kunnen aanhalen om de seigneuriage-winst (het deel van de seigneuriage die de Belgische soevereine Staat zou toekomen) NIET via de resultatenrekening (als een kostenrubriek) te kunnen verwerken, doch dat dit enkel mogelijk zou zijn via de bestemming van een deel van de jaarwinsten (waardoor er dan wel een conflict rijst met de bepalingen van het Artikel 4 van de eigen Statuten),
 - d. dan kon via het Artikel 32 inderdaad alle verantwoordelijkheid en beleidsvrijheid bij een werkelijk onafhankelijke Regentenraad worden gelegd. Die dan in het belang van zowel de vennootschap zelf als van haar eigenaars eerst een passende reserveringspolitiek en een stabiele dividendpolitiek zou bepalen,
 - e. waarbij het cascadesysteem inderdaad een effectieve garantie zou zijn geweest dat de belangen van de drie partijen op een evenwichtige manier werden behartigd:
 - wanneer het saldo van de jaarwinst voldoende groot zou zijn om de correcte seigneuriagevergoeding over te maken aan de Belgische Staat, dan kon deze gewoon worden bestemd (en kan een eventueel overschot ofwel worden uitgekeerd – als een derde dividend – of bijkomend gereserveerd),

- wanneer de berekende seigneurie groter is dan het saldo van de nog beschikbare jaarwinst, dan kan deze niet meer (volledig) naar de soevereine Staat worden bestemd. En dan is het inderdaad de Staat die de volatiliteit in de jaarresultaten draagt.
- f. Alleen onder deze voorwaarden zou de Regentenraad niet in de gelegenheid worden gesteld om de ratio legis niet te respecteren,
- g. **De bepalingen van het Artikel 32 hebben dus wel degelijk geraakt aan de fundamentele rechten van de aandeelhouders.** Immers:
- h. Minstens elke euro van de jaarwinsten welke de Regentenraad heeft overgemaakt aan de Belgische Staat en welke niet kan worden gekwalificeerd als correcte vergoeding voor de seigneurie is, gezien het erkende fundamentele onderscheid, wel degelijk een aantasting van de vergoeding van het kapitaal.

71. **De methode om de globale seigneurie van het ESCB te bepalen werd in het verdrag vastgelegd.** De Regentenraad heeft nooit het berekend aandeel van de NBB in dit bedrag vooropgesteld als maximaal over te maken correcte vergoeding, welke dan alleen aan de Belgische Staat zou worden overgemaakt voor zover de jaarwinsten toereikend zijn om na het zelf bepaalde reserveringsbeleid (in het belang van de vennootschap) en het dividendbeleid (de vergoeding van het kapitaal) inderdaad "een saldo van de winst" over te maken.
72. Deze duidelijke en beter aanvaardbare bepaling toch niet willen weerhouden, naast het toekennen van zelfs jaarlijks steeds grotere vergoedingen terwijl er sedert 2016 zelfs geen seigneurie meer bestaat zijn duidelijke bewijzen dat het de Regentenraad totaal aan de noodzakelijke onafhankelijkheid ontbreekt.
73. Gezien de verstekte beleidsvrijheden bij de bestemming van de jaarwinsten enerzijds, en ook de overtuiging bij het bestuur dat "de rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België beperkt zijn", had de Regentenraad altijd een inventaris moeten opmaken van welke componenten van de jaarwinsten nooit kunnen worden beschouwd als een onderdeel van haar "correcte vergoeding voor de seigneurie". **Tot op vandaag ontbreekt een dergelijke inventaris, waardoor om het even wat mogelijk is.**
74. Het Grondwettelijk Hof erkent dat de particuliere aandeelhouders van de Nationale Bank van België op dezelfde wijze als de aandeelhouders van andere vennootschappen hun rechten op deelneming in de winst en hun stemrecht zouden moeten kunnen uitoefenen:

Het specifieke statuut van de NBB en in het bijzonder haar rol inzake de uitgifte van bankbiljetten nopen ertoe een onderscheid te maken tussen, enerzijds, de positie van de Belgische Staat, aan wie de in B.3.3.1 omschreven « seigneurie » toekomt, en, anderzijds, de positie van de Belgische Staat als aandeelhouder tegenover de overige aandeelhouders van de NBB waartoe de verzoekende partijen behoren.

B.6.2. Anders dan de Ministerraad aanvoert, **zijn die verschillen niet van dien aard dat zij eraan in de weg zouden staan de situatie te vergelijken van aandeelhouders van de NBB als naamloze vennootschap en aandeelhouders van andere naamloze vennootschappen, wat**

inzonderheid het recht van de aandeelhouders op deelneming in de winst en hun stemrecht betreft. ¹⁵

5. De verwijzingen naar het Europees Hof van de Rechten van de Mens, in de procedure voor het Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010):

B.23. (pagina 29 – 30)

In de veronderstelling dat de verzoekende partijen, anders dan andere aandeelhouders van naamloze vennootschappen, worden geraakt in hun vermogensrechten als aandeelhouders van de NBB en, zodoende, in hun recht op ongestoord genot van eigendom zoals gewaarborgd bij artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, dient te worden opgemerkt dat de wetgever te dezen een oogmerk van algemeen belang nastreeft dat erin bestaat de « seigneuriage »-inkomsten van de Belgische Staat in verhouding tot het emissieprivilege van de NBB binnen het ESCB te waarborgen en dat – zoals reeds vastgesteld naar aanleiding van het onderzoek van het eerste onderdeel van het eerste middel – de genomen maatregelen niet op onevenredige wijze afbreuk doen aan de rechten van de aandeelhouders van de NBB, en met name niet aan hun eigendomsrecht.

De verdeling van de winsten en de toewijzing aan de reserves van de NBB vanaf het boekjaar 2009 overeenkomstig de bestreden wet van 3 april 2009, brengen geen onteigening of een onverantwoorde inmenging mee in het recht op ongestoord genot van eigendom van de verzoekende partijen als particuliere aandeelhouders van de NBB, zoals gewaarborgd bij artikel 16 van de Grondwet en artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, al dan niet in samenhang gelezen met artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

5.1. Met de schrapping van het Artikel 29 en het invoeren van het Artikel 32 “streeft de Wetgever een oogmerk van algemeen belang na” :

75. Het oogmerk van algemeen belang welke de Belgische Wetgever beweert na te streven bestaat uit het waarborgen van uitsluitend de «seigneuriage»-inkomsten van de Belgische Staat, in verhouding tot het emissieprivilege van de NBB binnen het ESCB.
76. **De ECB zelf en elke andere Nationale Centrale Bank van het ESCB hebben allen dezelfde opdrachten van algemeen belang**, welke werden vastgelegd in het Verdrag en in de Statuten van het ESCB. **Geen enkele NCB van het ESCB heeft winstmaximalisatie tot belangrijkste doelstelling.**
77. **Geen enkele andere NCB dan de Nationale Bank van België nv kent, noch inzake de winstverdeling noch inzake de toekenning van enige vergoeding van de seigneuriage, een zogenaamde relatie “centrale bank – soevereine Staat”,**
78. Een centrale bank moet in staat worden gesteld om, in totale onafhankelijkheid van haar aandeelhouders, haar talrijke opdrachten van algemeen belang te kunnen uitvoeren. **Financiële onafhankelijkheid is hierbij van essentieel belang, en winstmaximalisatie behoort niet tot de doelstellingen van de vennootschap.** Zo kunnen aandeelhouders er bij het bestuur bijvoorbeeld niet op aandringen om (een deel van) de

¹⁵ GwH 23 juni 2010, nr 74/2010 – pagina 20

goudvoorraad te verkopen wanneer zij de goudprijs als uitzonderlijk hoog achten, noch kunnen zij invloed laten gelden omtrent de financieringswijze (en de verbonden risico's) noch omtrent de omvang en de aard van de investeringen.

79. Bij de ECB en elke andere NCB maakt de seigneuriage (welke slechts een onderdeel kan zijn van de inkomsten van slechts één van de talrijke activiteiten van de centrale bank) gewoon deel uit van de globale te bestemmen jaarwinsten.

Deze winsten worden door het bestuur van deze NCB's bestemd, **met respect voor ofwel de met de aandeelhouders afgesloten aandeelhouders-overeenkomsten, ofwel gewoon met respect voor de eigen Statuten van de vennootschap.**

80. Het is onbetwistbaar zo dat de centrale bank talrijke opdrachten van algemeen belang op zich neemt. Zij voert deze opdrachten echter uit met het vermogen welke de aandeelhouders haar ter beschikking hebben gesteld (of gelaten, door winsten niet uit te laten keren doch wel bijkomend te reserveren).

De gemeenschap draagt de risico's en lasten verbonden aan het uitvoeren van die opdrachten slechts in de mate dat zij het daartoe noodzakelijke vermogen ter beschikking heeft gesteld, en kan bijgevolg in geen andere verhouding de vruchten ervan plukken.

81. Om een belangrijker aandeel in de jaarwinsten en het eigen vermogen van hun respectievelijke NCB te verwerven hebben de andere Europese lidstaten de aandelen, welke in het bezit waren van andere (privé) aandeelhouders, verworven door belastinggelden aan te wenden. Alleen op die manier heeft de gemeenschap zelf alle noodzakelijke vermogen ter beschikking gesteld van haar centrale bank, loopt die gemeenschap zelf alle risico's en is het ook logisch dat zij alle opbrengsten kan genieten.

82. Gezien de uitgegeven bankbiljettenomloop eigen schulden betreffen van de centrale bank, slechts werkmiddelen uitmaken waarover zij weliswaar geen rente moet betalen doch waarvoor zij onbetwistbaar zelf instaat met al haar eigen activa om de terugbetaalbaarheid ervan te verzekeren, kan de Staat enkel een overeen te komen eerlijke vergoeding bedingen voor (en in verhouding tot) het verstrekte voordeel. Deze vergoeding kan dan enkel een kost uitmaken voor de centrale bank.

"(..) De Bank is debiteur tegenover de houders van haar bankbiljetten voor het totaal nominaal bedrag van de circulatie. Zij is eveneens debiteur voor de creditsaldi der rekeningen die in haar boeken zijn geopend. **Ten slotte heeft zij andere schulden** die, ofschoon niet dadelijk opeisbaar, ongetwijfeld verbintenissen zijn.

Voor al die schulden staat de Bank in met al haar activa ...". ¹⁶

83. Bij de winstbestemming van alle Nationale Centrale Banken van het ESCB is het duidelijk dat "het algemeen belang" geen bepalend element is. Niet voor een afzonderlijk aandeel in de jaarwinst, en zelfs niet voor enige (ook als dusdanig geïdentificeerde) vergoeding voor het verleende emissierecht.

- 5.2. "Bij het nastreven van dit doel van algemeen belang doet de Wetgever, met het invoeren van het Artikel 32 (en de maatregelen genomen in dit artikel), niet op onevenredige wijze afbreuk aan de rechten van de aandeelhouders.

¹⁶ Gouverneur Maurice Frère, op de buitengewone algemene vergadering der aandeelhouders van 27 mei 1957

en met name niet aan hun eigendomsrecht. De winstverdeling brengt geen onteigening of een onverantwoorde inmenging mee in het recht op ongestoord genot van eigendom”:

Het Grondwettelijk Hof heeft het Artikel 32 moeten beoordelen onmiddellijk na de invoering ervan. Inmiddels heeft de Regentenraad een “track record” waarbij de manier van invulling van de door de Wetgever verstrekte vrijheden en verantwoordelijkheden kan worden beoordeeld.

5.2.1. Het Grondwettelijk Hof heeft deze beoordeling (in 2010) gemaakt op basis van volgende uitgangspunten:

84. Voor zover het waarborgen van een correcte vergoeding voor de seigneuriage inderdaad als een doel van algemeen belang kan worden beschouwd, een doel welke de Belgische Staat als enige lidstaat haar nationale centrale bank oplegt, blijven volgende beoordelingen over het Artikel 32 en de genomen maatregelen te maken,
85. De wijzigingen en de bepalingen van het Artikel 32 zouden gerechtvaardigd zijn door de bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de seigneuriage:

B.3.3.1. De bestreden bepalingen wijzigen de regels in verband met de verdeling van de winsten van de NBB en vorming van haar reserves. Die regels beogen inzonderheid de Belgische Staat de zogenaamde « seigneuriage » te waarborgen, dit is het aandeel van de Staat in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissie-monopolie over de uitgifte van bankbiljetten heeft. ¹⁷

B.6.1. Ten aanzien van de door de verzoekende partijen aangeklaagde « scheefftrekking » tussen de positie van de Belgische Staat en die van de overige aandeelhouders van de NBB, dient in eerste instantie te worden gewezen op de bijzondere rol van de NBB en **de bijzondere positie van de Belgische Staat ten aanzien van het vermogen en de inkomsten van de NBB.** ¹⁸

B.6.3. **De bijzondere positie van de Belgische Staat als houder van de «seigneuriage »** vormt een objectief criterium dat in redelijkheid verantwoordt dat de wetgever specifieke maatregelen neemt om de inning van die vergoeding voor het emissierecht te waarborgen. ¹⁹

86. Onder vorige punten werd bevestigd dat de positie van de Belgische Staat, als houder van het emissierecht, weliswaar een inning van een correcte vergoeding zou kunnen rechtvaardigen, doch dat men niet mag voorbijgaan aan volgende feiten:
87. **Het is opmerkelijk dat de NBB de enige NCB binnen het ESCB is welke een relatie “centrale bank – soevereine Staat” kent bij de winstverdeling**, waarbij een (bovendien zelfs willekeurig bepaald) **deel van de jaarwinsten** wordt uitgekeerd aan niet-eigenaars van de centrale bank, en dit als een vergoeding voor het gedeelde emissierecht,
88. **De Belgische Staat bezit slechts 50% van de aandelen**, waardoor haar positie ten aanzien van het vermogen van de NBB in niets verschilt van deze

¹⁷ Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) pagina 16

¹⁸ Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) pagina 19

¹⁹ Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) pagina 20

van de andere 50% privé eigenaars. **Het Artikel 4 van de eigen Statuten is hieromtrent voor geen enkele interpretatie vatbaar.**

89. De bankbiljettenomloop zijn eigen schulden van de NBB. De opdrachten en activiteiten van de NBB zijn dermate geëvolueerd en worden volledig bepaald door de ECB, waardoor haar inkomsten en het vermogen van de centrale bank nog weinig worden beïnvloed door de bankbiljettenemissie. Wel integendeel.
90. **De rol en de beperkte bevoegdheden van de aandeelhouders**, welke tegen en buiten hun wil om eerder door de Wetgever werden gewijzigd, kunnen geen aanvaardbare argumenten zijn om vervolgens ook nog hun statutair bepaalde eigendomsrechten en hun recht op een gelijk deel van de winst te wijzigen:

B.7. Om te beoordelen of uit de maatregelen van artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 onevenredige gevolgen voortspuiten voor de verzoekende partijen als particuliere aandeelhouders van de NBB, dient opnieuw rekening te worden gehouden met **de bijzondere situatie van de NBB, waarin de rol van de aandeelhouders niet dezelfde is als in andere naamloze vennootschappen.** ²⁰

Naast het feit dat de rol en het stemrecht van de aandeelhouders van de NBB meer beperkt zijn dan die van aandeelhouders van andere beursgenoteerde naamloze vennootschappen, dient rekening te worden gehouden met het gegeven dat ook de winstverdeling en de toewijzing aan de reserves grotendeels van overheidswege worden bepaald en, meer in het algemeen, dat de doelstelling van de NBB in de eerste plaats wordt bepaald door de haar opgedragen taken van algemeen belang en niet zozeer door het streven naar winst.

Voorts volgt uit de bestreden artikelen 2 en 3 van de wet van 3 april 2009 dat **de « seigneuriage »-inkomsten voor de Belgische Staat niet langer prioritair worden bepaald** overeenkomstig de hiervoor vermelde « 3 pct. »-regel, **maar als een « saldo »**, ²¹

91. De rol van de aandeelhouders, de beperking van hun stemrecht, noch het gegeven dat de toewijzing aan de reserves en de winstverdeling geen bevoegdheden zijn van de aandeelhouders, noch de doelstelling welke winstmaximalisatie ondergeschikt maakt aan een opdracht van algemeen belang, kunnen worden ingeroepen als geldige argumenten om een onbepaald deel van de jaarwinsten te vervreemden buiten de statutair bepaalde rechten om.
92. De Belgische Wetgever heeft de aandeelhouders (waaronder 50% privé minderheidsaandeelhouders) inderdaad elke bevoegdheid ontnomen, en deze overgedragen naar de Regentenraad: de goedkeuring van de jaarrekeningen, de definitieve winstverdeling, de keuze en aanstelling van de externe bedrijfsrevisor en verschillende andere zijn inderdaad belangrijke rechten welke hen werden ontnomen,
93. Deze eerdere ingrepen vanwege de Belgische Wetgever betekenen integendeel op zichzelf reeds belangrijke beperkingen van het vrij genot van hun eigendom, en kunnen geen reden zijn om daarbovenop ook nog hun eigendomsrechten te gaan beperken,

²⁰ Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) pagina 21

²¹ Belgisch Grondwettelijk Hof (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) pagina 22

94. De aanklacht heeft geen betrekking noch op de reservering van de winsten, noch op de dividenduitkeringen, gezien deze in het belang van de vennootschap en uiteindelijk dus van elke aandeelhouder gebeuren. Enkel WEL op de modaliteiten waarbij het mogelijk wordt om een deel van het eigen vermogen als een zogenaamd "correcte vergoeding" te onteigenen, waardoor de belangen van beide partijen worden geschaad.
95. Dat de seigneuriage-inkomsten worden bepaald als een saldo van de winst, waarbij de cascade als garantie zou gelden, is bewezen een foute beoordeling te zijn:
 - a. Het Hof maakte om te beginnen een niet correct onderscheid van de winst en van de seigneuriage, verwart beide begrippen
 - b. En ging ervan uit dat Regentenraad "het saldo" van de winst effectief zou beperken tot de correcte vergoeding voor seigneuriage, gezien het essentiële onderscheid: indien het saldo kleiner zou zijn dan de correcte vergoeding dan zou de Staat dit opvangen, indien anders dan zou de Regentenraad "het saldo" verlagen tot de correcte vergoeding. Dit werd totaal anders ingevuld, blijkt uit de toepassing sedert 2009.

5.2.2. Welke zijn de rechten van de aandeelhouders?

96. Wanneer het Grondwettelijk Hof oordeelt dat het invoeren van het Artikel 32 "niet op onevenredige wijze afbreuk doet aan de rechten van de aandeelhouders", met name niet aan hun eigendomsrecht, en de winstverdeling geen onteigening of een onverantwoorde inmenging in het recht op ongestoord genot van eigendom met zich brengt, dan kan dit enkel zijn omdat zij, op aangeven van de Belgische Staat en van de Regentenraad, geen correcte waarde geeft aan die rechten van de aandeelhouders van de NBB zoals deze nochtans duidelijk in de eigen Statuten werden opgenomen,
97. Inderdaad, zowel de Belgische Staat zelf als de door haar benoemde Regentenraad blijven deze Statutaire rechten miskennen, blijven opwerpen dat de rechten van de aandeelhouders van de NBB slechts vergelijkbaar zouden zijn met die van obligatiehouders. De aandeelhouders zouden dan slechts recht hebben op een dividend, welke wordt bepaald door de opbrengsten uitsluitend van de Statutaire Portefeuille. Quod non.
98. In een dergelijke situatie kan men eenvoudigweg geen mechanisme instellen waarbij die raad van bestuur een totale beleidsvrijheid krijgt en zelf kan beslissen welke componenten van de jaarresultaten wel of niet buiten de in het voordeel van de vennootschap of haar eigenaars te bestemmen winsten worden gehouden.

*"De Regentenraad bepaalt eveneens het bedrag dat dient te worden toegevoegd aan de reserves. **De beleidsvrijheid van de Regentenraad** inzake reserverings- en dividendbeleid moet het dit orgaan tevens mogelijk maken erover te waken dat **de gerealiseerde meerwaarden op specifieke activa**, te weten **het vastgoed en de statutaire portefeuille**, in dezelfde mate als onder de oude regeling, toekomen aan de aandeelhouders." ²²*

²² Bron: Wetsontwerp DOC 1793/001 Memorie van toelichting (pagina 8):

99. Wanneer de Regentenraad het Artikel 32 reeds sedert 2009 toepast en nog altijd zelfs geen inventaris heeft gepubliceerd van welke activa toe te rekenen zijn tot de "specifieke activa" en welke niet, dan bewijst zij enerzijds haar slechte bedoelingen maar anderzijds vooral ook de totale miskenning van het uiteindelijke eigendomsrecht van de (particuliere) aandeelhouders, zoals dit is vastgelegd in het Artikel 4 van de Statuten. Eigendomsrechten die gelden over het hele vermogen van de Nationale Bank van België, zonder enige uitzondering.
100. Het bestuur zou minstens in totale transparantie moeten toelichten waarom opbrengsten en meerwaarden op bepaalde activa, verworven met het vermogen van de vennootschap en opgenomen in een dergelijke inventaris, worden uitgesloten van de bepalingen van het Artikel 4 van de Statuten en de aandeelhouders niet zouden toekomen.
101. Bij elke Nationale Centrale Bank, net zoals bij elke andere "gewone" (beursgenoteerde) naamloze vennootschap, worden beperkingen in het eigendomsrecht op ondubbelzinnige wijze minstens in de Statuten van de vennootschap opgenomen. De Banca d'Italia is hier een perfect voorbeeld van. En dan geeft de balans en de jaarrekening aanvullend een waarheidsgetrouw beeld van dit vermogen en de uiteindelijke rechten.

3 De financiële communicatie

6. Voorafgaande verduidelijkingen en aandachtspunten:

102. De Nationale Bank van België is een naamloze vennootschap, genoteerd op de beurs van Euronext Brussels (onder de code BE0003008019). Het aandeel noteert op het marktsegment Continuummarkt.
103. Anders dan op de andere marktsegmenten van Euronext gelden voor elke op de "Continuummarkt" genoteerde vennootschap strikte, wettelijk bepaalde informatieverplichtingen, waarbij de toezichthouder (het FSMA) nauwgezet toeziet op de strikte naleving van al deze verplichtingen.
104. Het rigoureus naleven van deze informatieverplichtingen, en vooral ook de strenge controle op zowel het naleven als van de juistheid en betrouwbaarheid ervan, zijn zowel bepalend voor de bescherming van de kleine beleggers als betekenen zij de belangrijkste grondstof voor een juiste waardering van het aandeel door de markt.
105. Als NCB moet de Regentenraad voor haar financiële rapportering de grondslagen en boekhoudprincipes vervat in de Richtsnoeren van de ECB naleven. **Zij voert een financiële verslaglegging "volgens een eigen sui generis boekhoudkundig referentiekader".**
106. De marktexploitant (Euronext Brussels) staat in dit verband toe dat de NBB niet (zoals elke andere vennootschap) volgens IFRS moet rapporteren, doch als een genoteerd bedrijf aan haar informatieverplichtingen kan voldoen volgens de eigen inzichten vanwege het bestuur van de genoteerde vennootschap. Het zou zonder meer aangewezen zijn deze vennootschap te laten noteren op één van haar andere segmenten, speciaal gecreëerd met als bedoeling de aandacht van zowel de potentiële als de bestaande beleggers te vestigen op "een speciale situatie" inzake informatieverplichtingen en rapportering. Nochtans valt op de webpagina van Euronext Brussels enkel te noteren:

" De Euronext Markten zijn **gereguleerde markten**, zoals deze gedefinieerd zijn in Mifid. "

107. De marktexploitant **Euronext Brussels** laat dus een notering van het aandeel NBB toe op “een gereglementeerde markt” en de toezichthouder FSMA neemt de vennootschap op in haar lijst van “Emittenten onder toezicht”. Alleen staat de Belgische Wetgever aan de NBB dan belangrijke uitzonderingen toe (inzake de methode van verslaglegging en informatieverplichtingen) die voor elke andere vennootschap wel gelden, en regelt hij bovendien een totale vrijstelling van controle op die rapportering.

108. Omdat het Artikel 3 van de Statuten bepaalt dat de tweehonderdduizend aandelen in het bezit van de Belgische Staat nominatief en onoverdraagbaar zijn, hebben deze feiten enkel gevolgen voor de 50% privé minderheidsaandeelhouders.

7. De financiële verslaglegging vanwege de beursgenoteerde naamloze vennootschap Nationale Bank van België:

7.1. De financiële verslaglegging vanwege de Nationale Bank van België wordt, ondanks een beursnotering, door geen enkele instantie gecontroleerd:

109. Elke aandeelhouder van om het even welke beursgenoteerde vennootschap weet zich ervan verzekerd dat de financiële informatie, welke hem als belegger ter beschikking wordt gesteld, werd gecontroleerd door zowel een onafhankelijk toezichthouder (hier het FSMA) als door een externe bedrijfsrevisor.

De kleine beleggers in het aandeel van de Nationale Bank van België genieten geen enkele bescherming, met heel kwalijke gevolgen.

110. Vooral omdat het bestuur van de NBB een belangrijke vrijheid heeft in het bepalen van de manier waarop zij aan haar informatieverplichtingen moet voldoen, en het haar uitzonderlijk wordt toegestaan dat zij desondanks noteert op een segment welke niet uitdrukkelijk wijst op speciale situaties inzake informatieverplichtingen en rapporteringsmethodes, kan men verwachten dat er een verstrengd toezicht op deze vennootschap geldt.

Het tegendeel is echter waar: de Belgische Wetgever heeft het bestuur van de NBB vrijgesteld van elke controle op haar financiële verslaglegging door de toezichthouder FSMA.

111. Elke belegger kan echter op de webpagina van de toezichthouder FSMA consulteren dat **de Nationale Bank van België opgenomen staat op de lijst van “Emittenten onder toezicht”**.²³

Dit houdt in:

Emittenten onder toezicht:

Deze onofficiële lijst bevat de namen van de emittenten waarvan effecten zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt en waarvoor België de lidstaat van herkomst is in het kader van hun verplichtingen inzake periodieke en bepaalde doorlopende informatie (koninklijk besluit van 14 november 2007).

112. Omdat de marktexploitant (Euronext Brussels) geen aandacht vestigt op een afwijkende rapporteringsmethode en informatieverplichtingen (door het aandeel niet op een meer passend marktsegment te laten noteren), en het FSMA de

²³ Webpagina FSMA: <https://www.fsma.be/nl/emittenten-onder-toezicht>

vennootschap opneemt op de lijst van emittenten onder haar toezicht, zal elke belegger er terecht van overtuigd zijn dat de financiële verslaglegging vanwege de NBB vergelijkbaar is met de rapportering van elke andere op dit marktsegment genoteerde vennootschap. En zal elke belegger aannemen dat deze even betrouwbaar en nauwgezet gecontroleerd wordt door een onafhankelijke toezichthouder.

Men kan van een belegger immers niet verwachten dat hij aan dergelijk duidelijke informatie moet twifelen, en zelf naar wetteksten op zoek moet gaan om vervolgens zelf uit te zoeken welke regels er wel gelden en welke niet? En wat de impact kan zijn op zijn bescherming.

113. Dat iedere belegger op deze manier altijd zal worden misleid wordt bewezen door het feit dat zelfs (een op dat moment) bevoegd Minister van Financiën (Koen Geens), in zijn antwoord op vraagstelling aangaande de controle over de financiële verslaglegging van de NBB, bevestigde dat de NBB onderworpen is aan het toezicht vanwege het FSMA en dat er geen anomalieën werden vastgesteld.

“ Tenslotte is het zo dat de NBB, zoals elke beursgenoteerde onderneming, onderworpen is aan het toezicht van de FSMA. ”

(brief dd. 30 september 2013 vanwege toenmalig Minister van Financiën Koen Geens).

In zijn schrijven van 23 januari 2019 bevestigt de Voorzitter van de toezichthouder de FSMA (J-P Servais) echter formeel:

“ Zoals wij al eerder aangaven valt de Nationale Bank van België voorts niet onder de verplichtingen inzake periodieke informatie, zoals die vastliggen in het koninklijk besluit van 14 november 2007 betreffende de verplichtingen van emittenten van financiële instrumenten die zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereguleerde markt.

In die zin valt de periodieke informatie die de Nationale Bank verstrekt niet onder het toezicht van de FSMA. ”

En in zijn volgend schrijven van 12 februari 2019:

“ De artikelen 11, 12 en 13 behandelen respectievelijk het jaarlijks communiqué, het jaarlijks financieel verslag, de periodieke informatie met andere woorden.

De Nationale Bank van België wordt door de Wetgever uitdrukkelijk ontheven van de verplichtingen inzake periodieke informatie die andere beursgenoteerde bedrijven wel hebben.

De FSMA heeft terzake dan ook geen controlebevoegdheid. ”

114. Niet alleen wordt de financiële verslaglegging en communicatie door geen enkele onafhankelijke toezichthouder gecontroleerd, het is daarnaast van even groot belang dat de beleggers in dit aandeel zich tot geen enkele bevoegde instantie kunnen richten wanneer er zich fundamentele problemen stellen.

115. De Belgische Wetgever heeft, totaal onnodig en absoluut vermijdbaar, de Algemene Vergadering niet langer als een bevoegd orgaan van de vennootschap erkend en de aandeelhouders elke evidente bevoegdheid van eigenaars van de vennootschap ontnomen. Dit heeft ook volgend belangrijk gevolg:

116. **De externe bedrijfsrevisor oefent een wettelijke controle uit op de jaarrekening van de Bank, doch rapporteert uitsluitend aan de Regentenraad.** De externe revisor weigert elke informatie en communicatie met de 50% particuliere eigenaars van de vennootschap, die dus ook op deze manier geen enkele invloed kunnen laten gelden, geen enkele informatie verkrijgen en elke bescherming wordt ontzegd.

117. De actuele Minister van Financiën (Vincent Van Peteghem) minimaliseert het belang van een vrijstelling van elke controle door het FSMA en stelt:

“ Bovendien is het passend om te wijzen op de wettelijke controle op de jaarrekening van de Bank door haar bedrijfsrevisor, in overeenstemming met de toepasselijke Europese en nationale wetgeving. ” ²⁴

118. **Ook de toezichthouder FSMA**, die elke verantwoordelijkheid inzake toezicht op de periodieke informatie vanwege de NBB van zich afwentelt, **wijst op het belang van de controle van de externe revisor**,

“ Wat betreft de rapporteringsplicht van de bedrijfsrevisor van de Nationale Bank van België, het vraagrecht van de aandeelhouders aan die revisor en zijn aanwezigheid aan de algemene vergadering: deze vragen vallen buiten de bevoegdheden van de FSMA. De rol van de revisor en zijn rapporteringsplichten zijn geregeld in de statuten van het Europees stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank en in de Wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België waarop de FSMA geen toezicht mag uit oefenen. ” ²⁵

“ Voor het waarheidsgetrouwe beeld van de jaarrekeningen van de Nationale Bank van België staat de bedrijfsrevisor van de Nationale Bank van België in, zijnde Mazars Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Dirk Stragier (tot 2020). ” ²⁶

119. De FSMA stelt dus dat de enige controle van werkelijk belang op de informatie en verslaglegging vanwege dit beursgenoteerde bedrijf gebeurt door de externe revisor. Maar tegelijkertijd ook dat zij zelf geen enkele bevoegdheid heeft wanneer er zich ook op het niveau van deze controle (door de revisor) belangrijke problemen stellen. Zij niet zou kunnen noch moeten ingrijpen wanneer er haar duidelijke problemen worden gemeld.

De FSMA stelt geen enkele verantwoordelijkheid te hebben als beschermer van de belangen van kleine beleggers, wanneer het gaat over de particuliere aandeelhouders van de Nationale Bank van België (?).

120. **De externe bedrijfsrevisor stelt zelf:**

“ Wij oefenen ons mandaat als bedrijfsrevisor van de Bank uit in overeenstemming met de regels die op onze werkzaamheden van toepassing zijn. Onze werkzaamheden resulteren in ons certificerings-

²⁴ Brief van de Minister van Financiën Vincent Van Peteghem dd. 22 december 2020

²⁵ Brief van het FSMA dd. 5 mei 2020

²⁶ Mail van het Kabinet van de Minister van Financiën Alexander De Croo dd. 5 april 2019 (Antwoorden gegeven door het FSMA)

verslag aan de Regentenraad van de Bank, **het orgaan bevoegd voor de goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag**. Wij begrijpen dat ons verslag zal opgenomen worden in het ondernemingsverslag van de Bank en op die manier de nodige transparantie ten aanzien van de aandeelhouders en het publiek wordt gerealiseerd.

In dat kader onderhouden wij geen contacten met individuele aandeelhouders en kunnen wij dus niet ingaan op uw verzoek tot een persoonlijk onderhoud.“ ²⁷

121. Belangrijke verduidelijkingen in dit verband:

- a. **De externe bedrijfsrevisor heeft een wettelijke controle-opdracht**, en heeft als verantwoordelijkheid dat de financiële verslaglegging vanwege het bestuur, opgemaakt volgens “een eigen sui generis boekhoudkundig referentiekader”, het vermogen van de vennootschap waarheidsgetrouw in beeld brengt. Dit ten behoeve van zowel de ECB, de (potentiële) beleggers in een beursgenoteerde vennootschap als van elke andere stakeholder.
- b. **De externe revisor levert elk jaar een verslag zonder enig voorbehoud af**, doch doet dit niet aan de aandeelhouders maar wel aan het bestuur, verantwoordelijk voor de opmaak van de eventueel foute en misleidende communicatie,
- c. **De revisor**, geconfronteerd met talrijke vragen en fundamentele opmerkingen vanwege de eigenaars van de vennootschap, **weigert zijn aanwezigheid en deelname aan de jaarlijkse algemene vergadering**. Ook niet wanneer er verschillende juridische procedures worden gevoerd omtrent belangrijke informatie- en transparantieproblemen vanwege het bestuur.
- d. Ook niet wanneer het bestuur op een algemene vergadering (en ook in de media) onomwonden stelt elke minimale transparantie omtrent het vermogen van de vennootschap te weigeren, blijft de revisor aannemen dat met het simpele indienen van zijn certificeringsverslag aan dat zelfde bestuur WEL “wordt voldaan aan de nodige transparantie ten overstaan van de aandeelhouders”, en neemt hij zijn verantwoordelijkheid niet op:

“ Het bestuur van de Nationale Bank van België wenst in de toekomst niet langer over het vermogen van de centrale bank te spreken in termen van eigen vermogen en schulden van de vennootschap. “ ²⁸

“ **We geven er de voorkeur aan de concepten eigen en vreemd vermogen niet te gebruiken**, zei directeur Tim Hermans. “ ²⁹

- e. Het certificeringsverslag vanwege de bedrijfsrevisor wordt afgeleverd aan de Regentenraad (en niet aan de aandeelhouders), die kwijting geeft aan een Directie die het jaarverslag zelf heeft opgemaakt. De Statuten:

²⁷ Brief van Mazars Bedrijfsrevisoren cvba (vertegenwoordigd door Dirk Stragier) dd. 19 februari 2018

²⁸ Directeur Tim Hermans op de algemene vergadering van 20 mei 2019

²⁹ De Tijd van 21 mei 2019

Art. 44. - De jaarrekening wordt opgesteld per 31 december van elk jaar. Zij wordt voorbereid door het Directiecomité en ter goedkeuring voorgelegd aan de Regentenraad.

De goedkeuring van de jaarrekening door de Regentenraad geldt als kwijting voor de leden van het Directiecomité.

De Directeurs van de NBB maken deel uit van de Regentenraad, waardoor geen andere conclusie mogelijk is: **het bestuur rapporteert naar eigen inzichten**, laat de verslaglegging controleren door een revisor die in uitsluitend overleg met dat bestuur en ook uitsluitend aan dat bestuur een verslag aflevert, aan de hand waarvan **dat bestuur zichzelf kwijting geeft**. Op geen enkel moment of op geen enkele manier kunnen de minderheidsaandeelhouders van de NBB ook maar enige invloed laten gelden. Ook niet wanneer er zich manifeste problemen stellen.

- f. De revisor discrimineert in de uitvoering van haar mandaat als revisor. Wanneer de revisor zijn verslag voorstelt en aflevert aan de Regentenraad, neemt de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën (vertegenwoordiger van de 50% meerderheidsaandeelhouder) deel aan de vergadering. De revisor staat daar ter beschikking om alle vragen te beantwoorden en info te leveren.

122. De minderheidsaandeelhouders worden dus op de algemene vergadering verplicht mee een externe bedrijfsrevisor aan te stellen, die vervolgens niet aan hen rapporteert noch enige verantwoordelijkheid ten opzichte van hen moet nemen.

7.2. Het onbetwistbare belang van de jaarrekening als getrouw beeld van de financiële situatie van de vennootschap:

123. Het Artikel 1 van de Statuten van de NBB:

“ (...) Onverminderd het eerste en het tweede lid, **is de Bank een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen doet** of gedaan heeft. “

124. Het Hof van Beroep Brussel - Arrest van 28 oktober 2019 (pagina 11):

“ **De Nationale Bank bevestigt** in haar syntheseconclusie **dat zij onderworpen is aan de verplichting van financiële rapportering volgens het vereiste van het getrouw beeld** bepaald in artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007. “

125. **Het Koninklijk besluit van 14 november 2007** zet o.a. de bepalingen van Richtlijn 2004/109/EG en Richtlijn 2007/14/EG om in het Belgische recht (art. 1).

Artikel 5, het enige artikel onder de titel “Algemene verplichtingen”, geeft duidelijk aan over welke kwaliteit publiek verstrekte informatie dient te beschikken alvorens het kan beschouwd worden als zijnde in overeenstemming met de Belgische – en bij uitbreiding Europese – regelgeving:

"Art. 5. De emittenten stellen aan het publiek de nodige informatie ter beschikking om de transparantie, de integriteit en de goede werking van de markt te verzekeren. De verstrekte informatie is getrouw, nauwkeurig en oprecht en stelt de houders van effecten en het publiek in staat de invloed van de informatie op de positie, het bedrijf en de resultaten van de emittent te beoordelen."

126. De alles-overkoepelende waarheid blijft dat de jaarrekening een juiste en transparante weergave van de financiële en economische realiteit dient te geven.

" Rekening en verantwoording afleggen is uiteraard nog veel belangrijker wanneer de onderneming beroep gedaan heeft op het spaarwezen en de effecten van de onderneming (aandelen of obligaties) op de kapitaalmarkt worden verhandeld. Recente schandalen in Europa (Lernout & Hauspie, Parmalat) en in de Verenigde Staten (Enron, Worldcom) hebben nog eens het belang onderstreept van een behoorlijke financiële verslaggeving en de controle daarop door een onafhankelijke deskundige." ³⁰

" Sinds de transpositie in het Belgisch recht van de Vierde Richtlijn neemt het beginsel volgens hetwelk de jaarrekening een "getrouw beeld" moet geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de onderneming in het Belgisch boekhoud- en jaarrekeningenrecht een centrale plaats in. Gezien in België dezelfde functies worden toegemeten aan dit beginsel als in de Richtlijn, is een uitweiding aangaande de plaats van dit beginsel in de Vierde Richtlijn onontbeerlijk ". ³¹

127. **Richtsnoer van de ECB van 11 november 2010 betreffende het juridische kader ten behoeve van de financiële administratie en verslaglegging in het Europees Stelsel van Centrale Banken:**

Het Artikel 3 van het Richtsnoer bevat de specifieke "Uitgangspunten inzake de financiële informatie" alwaar elke Europese Nationale Bank zich naar dient te conformeren:

" De volgende uitgangspunten inzake de financiële administratie zijn van toepassing:

- a) economische realiteit en transparantie: de methoden van administreren en de financiële verslaglegging weerspiegelen de economische realiteit, zij zijn transparant en voldoen aan de gestelde eisen van inzichtelijkheid, relevantie, betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid.**

Transacties worden geboekt en weergegeven rekening houdend met hun inhoud en economische realiteit en niet uitsluitend met inachtneming van hun juridische vorm;

- b) voorzichtigheidsbeginsel: bij de waardering van activa en passiva en de verantwoording van baten en lasten dient het voorzichtigheidsbeginsel te worden toegepast. (...) Stille reserves of het opzettelijk onjuist weergeven van posten op de balans en winst-en-verliesrekening zijn onverenigbaar met het voorzichtigheidsbeginsel. (...)**

³⁰ K. Van Hulle en N. Lybaert, Boekhoud- en jaarrekeningrecht, die Keure, Brugge, 2005, 7

³¹ K. Van Hulle en N. Lybaert, Boekhoud- en jaarrekeningrecht, die Keure, Brugge, 2005, 205

c) (..)

d) **materialiteitsbeginsel:** afwijkingen van de regels van financiële administratie, met inbegrip van die welke een invloed hebben op de berekening van de winst-en-verliesrekeningen van de afzonderlijke NCB's en van de ECB, **zijn alleen toegestaan, indien ze redelijkerwijs als niet relevant mogen worden beschouwd** in de algehele context en presentatie van de financiële rekeningen van de rapporterende instelling; (...) "

Uit deze "uitgangspunten" blijkt duidelijk dat ook op het niveau van de Nationale Centrale Banken van het ESCB **het beginsel van het getrouw beeld van de jaarrekening** heerst.

128. Richtlijn 2004/109/EG van het Europees Parlement en de Raad van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/34/EG (Publicatieblad L 390, 31.12.2004).

Uit de overwegingen van deze Richtlijn kunnen volgende algemeen geldende beginselen worden afgeleid:

" (1) Efficiënte, transparante en geïntegreerde effectenmarkten dragen bij tot de totstandkoming van een echte interne markt in de Gemeenschap en werken de groei en de schepping van werkgelegenheid in de hand dankzij een betere kapitaalallocatie en kostenvermindering. De openbaarmaking van accurate, alomvattende en tijdige informatie over effectenuitgevende instellingen **wekt een duurzaam vertrouwen bij beleggers en maakt het mogelijk zich een verantwoord oordeel te vormen over de resultaten en het vermogen van deze uitgevende instellingen.** Dit komt zowel de beleggersbescherming als de marktefficiëntie ten goede.

(2) Te dien einde moeten effectenuitgevende instellingen via een gestage informatiestroom **voldoende transparantie jegens beleggers garanderen.** (...)

(9) (...) In deze richtlijn wordt, wat de jaarlijkse en tussentijdse financiële verslaggeving betreft, voortgebouwd op deze benadering, met inbegrip van het beginsel dat **een getrouw beeld moet worden gegeven** van de activa, de passiva, de financiële positie en de winst of het verlies van de financiële instelling."

129. Deze visie wordt ook erkend in **Richtlijn 2007/14/EG van de Commissie van 8 maart 2007** tot vaststelling van concrete uitvoeringsvoorschriften van een aantal bepalingen van Richtlijn 2004/109/EG betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten (Publicatieblad L 69 van 9.3.2007).

In de overwegingen lezen we immers het volgende:

"(1) Richtlijn 2004/109/EG stelt de algemene beginselen vast voor de harmonisatie van de transparantievereisten met betrekking tot het houden van stemrechten of financiële instrumenten die het recht verlenen om bestaande aandelen met stemrechten te verwerven. De richtlijn beoogt ervoor te zorgen

dat middels openbaarmaking van **accurate, alomvattende en tijdige informatie** over effectenuitgevende instellingen een duurzaam vertrouwen bij beleggers wordt gewekt. (...)

(15) Richtlijn 2004/109/EG stelt hoogwaardige eisen aan de verspreiding van gereguleerde informatie. Voor de toepassing van die richtlijn is louter de beschikbaarheid van informatie, hetgeen impliceert dat beleggers actief daarnaar op zoek moeten gaan, niet toereikend. Daarom moeten uitgevende instellingen dergelijke informatie actief onder de media verspreiden met de bedoeling beleggers te bereiken."

130. Het recht van elke aandeelhouder op een jaarrekening die een getrouw, nauwkeurig en oprecht beeld geeft, is onbetwistbaar.

Hoewel de wijze waarop de NBB aan deze verplichtingen dient te voldoen, kan afwijken van de wijze waarop andere vennootschappen hieraan dienen te voldoen, blijven de vereisten van kwaliteit van de te verstrekken financiële informatie voor elke vennootschap, inclusief de NBB, dezelfde.

131. De financiële rapportering vanwege de NBB moet voldoen aan zowel de Richtsnoeren van de ECB als aan de geldende informatieverplichtingen voor elke andere beursgenoteerde naamloze vennootschap:

- a. De Nationale Bank van België is beursgenoteerd, heeft in de eigen Statuten opgenomen dat de vennootschap een beroep heeft gedaan op het openbaar spaarwezen,
- b. De Nationale Bank erkent (ook in een gerechtelijke procedure) onderworpen te zijn aan een financiële verslaglegging volgens het getrouwe beeld van het vermogen van de vennootschap,
- c. De Regentenraad heeft de verantwoordelijkheid om enerzijds de bindende regels en de uitgangspunten, zoals deze opgenomen zijn in de Richtsnoeren van de ECB, te integreren in de eigen financiële rapportering opgesteld volgens het eigen "sui generis boekhoudkundig referentiekader",
- d. En anderzijds moet de eigen nationale financiële rapportering de beleggers in haar aandelen een jaarrekening garanderen welke een getrouw, nauwkeurig en waarheidsgetrouw beeld geeft van het vermogen van de vennootschap,
- e. De Regentenraad maakt de vrije keuze om aan beide verplichtingen te voldoen zonder een afzonderlijke financiële verslaglegging te voeren. Terecht, gezien beide doelgroepen een totaal overeenstemmend eindresultaat verwachten: wanneer de NBB perfect beantwoordt aan de eisen en verwachtingen van het ESCB, dan zal er automatisch ook aan de rechten en verwachtingen van de beleggers zijn beantwoord.

132. Indien er hier toch belangrijke problemen aan de kaak worden gesteld, dan is dit uitsluitend omdat **de Regentenraad bewust elke transparantie weigert, en de Belgische Staat als wetgevende meerderheidsaandeelhouder (bij herhaling) zijn boekje te buiten is gegaan. Waardoor het bestuur verplicht werd **een financiële rapportering te voeren welke onmogelijk kan resulteren in een jaarrekening volgens het getrouwe beeld** van het vermogen van de vennootschap.**

7.3. De feitelijke toelichtingen bij de aanklacht aangaande de tekortkomingen in de financiële verslaggeving en communicatie – Inleidend:

133. Het totale gebrek aan transparantie vanwege de Regentenraad en de belangrijkste tekortkomingen in de financiële verslaglegging vinden hun oorsprong in verschillende **ongeoorloofde tussenkomsten vanwege de Belgische Wetgever** enerzijds, maar waarbij het anderzijds de Regentenraad (zowel als bestuurders maar tegelijkertijd en vooral ook als centrale bankiers) het aan de noodzakelijke onafhankelijkheid ontbrak om de belangen van zowel de vennootschap zelf als van alle particuliere minderheidsaandeelhouders te verdedigen.
134. Verschillende tussenkomsten vanwege de Wetgever werden dan wel in wetteksten omgezet, maar wanneer deze niet stroken met de feitelijke, economische en historische waarheid zijn "de aanpassingen" meestal ook niet op correcte en consequente wijze boekhoudkundig te verwerken.
135. Inleidend een opsomming van de wettelijke bepalingen welke tot de belangrijkste problemen hebben geleid:

136. **Het Artikel 9bis van de Organieke Wet:**

Art. 9bis. - In het kader vastgesteld door artikel 105(2) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie en door de artikelen 30 en 31 van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, worden de officiële externe reserves **van de Belgische Staat aangehouden en beheerd door de Bank**. Deze tegoeden vormen een doelvermogen dat bestemd is voor de taken en verrichtingen die onder dit hoofdstuk vallen, evenals voor de andere opdrachten van algemeen belang die door de Staat aan de Bank zijn toevertrouwd. De Bank boekt deze tegoeden en de betreffende opbrengsten en kosten in haar rekeningen overeenkomstig de regels bedoeld in artikel 33.

Dit Artikel 9bis werd ingevoerd naar aanleiding van het opstarten van een gerechtelijke procedure door een groep minderheidsaandeelhouders. **Het was de bedoeling van de Wetgever "om rechtszekerheid te creëren"**.

Bij wet werden de officiële externe reserve-activa (aangekocht met vermogen van de centrale bank zelf) gewijzigd naar "activa eigendom van de Belgische Staat" welke door de NBB slechts zouden worden "aangehouden en beheerd".

137. **Het Artikel 30 van de Organieke Wet:**

Art. 30. - De meerwaarde die door de Bank wordt gerealiseerd naar aanleiding van arbitragetransacties van activa in goud tegen andere externe reservebestanddelen wordt geboekt op een bijzondere onbeschikbare reserverekening.

Zij is vrijgesteld van alle belasting. Ingeval evenwel sommige externe reservebestanddelen worden gearbitrageerd tegen goud, wordt het verschil tussen de aanschafprijs van dat goud en de gemiddelde verkrijgingsprijs van de bestaande goudvoorraad in mindering gebracht van het bedrag van die bijzondere rekening. **De netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van de in het eerste lid bedoelde meerwaarde, wordt aan de Staat toegekend.** De externe reservebestanddelen, verworven ten gevolge van de in het eerste lid bedoelde transacties, zijn gedekt door de Staatsgarantie bedoeld in artikel 9, tweede lid, van deze wet.

De regels voor de toepassing van de in de vorenstaande alinea's opgenomen bepalingen worden vastgesteld bij overeenkomsten die tussen de Staat en de Bank zullen worden gesloten. Deze overeenkomsten worden in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Dit actueel geldende Artikel 30 werd in 1998 ingevoerd ter vervanging van het Artikel 20bis (ingevoerd in 1989). De basis voor de actuele problemen liggen bij de invoering van dit Artikel 20bis, en de latere "lex specialis" om gerealiseerde meerwaarden op de goudvoorraad over te dragen uitsluitend aan de Belgische Staat.

138. Het Artikel 37 van de Organieke Wet:

Art. 37. - De meerwaarde gerealiseerd naar aanleiding van de overdrachten van activa in goud voor de uitgifte door de Staat van verzamelaars- of herdenkingsmunten, **wordt aan de Staat toegekend** ten belope van het niet-gebruikte saldo der 2,75 % van het gewicht in goud dat op 1 januari 1987 in de activa van de Bank voorkomt en dat door de Staat mocht worden gebruikt inzonderheid voor de uitgifte van zulke munten krachtens artikel 20bis, tweede lid, van de wet van 24 augustus 1939 op de Nationale Bank van België.

139. Het Artikel 31 van de Organieke Wet:

Art. 31. - Het reservefonds is bestemd :
1° tot het herstel van de verliezen op het maatschappelijk kapitaal;
2° tot aanvulling van de jaarlijkse winsten, tot beloop van een dividend van zes ten honderd van het kapitaal.
Bij het verstrijken van het emissierecht van de Bank, valt een vijfde van het reservefonds de Staat prioriteitshalve ten deel. De overige vier vijfden worden onder al de aandeelhouders verdeeld.

140. Het Artikel 32 van de Organieke Wet:

Art. 32. - De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld:
1° een eerste dividend van 6% van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;
2° van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;
3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50% van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;
4° het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting

7.4. De flagrante tekortkomingen in de financiële communicatie en de verslaggeving vanwege de Nationale Bank van België:

7.4.1. De balans geeft geen waarheidsgetrouw beeld van het vermogen van de Nationale Bank van België:

Gezien de vaststellingen omtrent de volgende balansrubrieken kan men onmogelijk stellen dat de balans een waarheidsgetrouw beeld geeft van het vermogen van de vennootschap Nationale Bank van België:

7.4.1.1. De officiële externe reserve-activa van België:

141. De Nationale Bank van België brengt op haar balans de activa tot uiting welke volgens de criteria van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) worden erkend als “de officiële externe reserve-activa van België”.

Per balansdatum 31/12/2019 omvatten volgende **balansrubrieken** de bedragen:

- a. **“1. Goud en goudvorderingen”** : 9.900.064.000,00 euro
- b. **“2. Vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta”**: 15.872.290.000,00 euro

142. Probleemstelling(en) bij deze balansrubrieken:

In het jaarverslag van de Nationale Bank van België wordt toegelicht:

- a. 2.2.7 Toelichting bij de jaarrekening
2.2.7.2 Boekhoudkundige principes en waarderingsregels
i. **Verplichte boekhoudkundige regels in toepassing van de ESCB/ECB-statuten:**
1) Activa en passiva luidende in goud en in deviezen:
“De officiële goud- en deviezenreserves **van de Belgische Staat**, die in de balans zijn opgenomen, **worden aangehouden en beheerd door de Bank.**”

In het jaarverslag herneemt het bestuur dus (een deel van) de tekst van het Artikel 9bis van de Organieke Wet. Het bestuur wil de bestemmingen en gebruikers van haar jaarverslag op deze wijze overtuigen dat **25,77 miljard euro aan activa van de vennootschap in werkelijkheid eigendom van de Belgische Staat zouden zijn.**

- b. 2.2.7.4 Toelichting bij de balans
Toelichting 1. Goud en goudvorderingen
“Op 31 december 2019 is nog 9 ton goud beschikbaar voor de uitgifte door de Staat van verzamelaars- of herdenkingsmunten.”

Deze toelichting verwijst naar het Artikel 37 van de Organieke Wet, doch zonder op transparante wijze de waarde te hernemen van de betrokken hoeveelheid van de goudvoorraad, noch wat de impact is ervan is op het vermogen van de vennootschap.

7.4.1.2. Het eigen vermogen van de vennootschap NBB:

143. De balansrubriek “12. Herwaarderingsrekeningen” omvat per balansdatum 31/12/2019 volgende bedragen:

- Positieve koersherwaarderingsverschillen op
 - i. De goudvoorraad : 9.583.100.000,00 euro
 - ii. Vreemde valuta: 294.600.000,00 euro

- Positieve prijsherwaarderingsverschillen op
- iii. Waardepapieren in vreemde valuta: 167.800.000,00 euro
 - iv. Waardepapieren in euro: 22.500.000,00 euro

144. Probleemstelling(en) bij de balansrubriek “12. Herwaarderingsrekeningen”:

De NBB toont een totaal bedrag van 10.068.000.000,00 euro niet gerealiseerde meerwaarden op haar activa als onbetwistbaar eigen vermogen van de vennootschap, zonder belang te geven aan volgende:

- a. Het Artikel 37 van de Organieke Wet:
 - i. Per 31/12/2019 rest er een hoeveelheid van 8.977 kg, opgenomen in de globale goudvoorraad en goed voor een niet gerealiseerde meerwaarde van 378.305.771,60 euro,
 - ii. Bij een eventuele volgende overdracht van activa in goud voor de uitgifte door de Staat van gouden verzamelaars- of herdenkingsmunten zal de NBB die overeenstemmende meerwaarde effectief realiseren en dus moeten overdragen aan de Belgische Staat. Door toepassing van de Wet zal deze meerwaarde nooit tot het eigen vermogen van de vennootschap worden toegevoegd.
 - iii. Gezien deze ingreep vanwege de Wetgever, te beoordelen of deze wel kan worden gerechtvaardigd, zou deze overeenstemmende meerwaarde minstens afgescheiden geboekt moeten staan, waardoor de impact op transparante wijze tot uiting zou worden gebracht. En dan wellicht niet langer in een balansrubriek welke toe te rekenen valt onder het eigen vermogen.
- b. Het Artikel 30 van de Organieke Wet:
 - i. Het saldo van de totale niet gerealiseerde meerwaarde op de goudvoorraad (verminderd met het bedrag gereserveerd voor het Artikel 37), ofwel 9.204.794.228,40 euro, blijft gewoon getoond als volwaardig eigen vermogen van de vennootschap,
 - ii. Zonder enige vermelding in de verbonden toelichting dat dit enorme bedrag, indien gerealiseerd via een arbitrage naar andere componenten van de officiële externe reserve-activa, (mogelijks zelfs integraal) kan worden onttrokken aan de te bestemmen jaarwinsten en zal worden geboekt in de “Onbeschikbare reserverekening – meerwaarde op goud”.
 - iii. Een balansrubriek waarvan het bestuur steeds is blijven communiceren dat de bedragen, geboekt in deze reserverekening, door de Wetgever onbeschikbaar (voor winstverdeling) werd verklaard en dat alleen de Wetgever deze bedragen zou kunnen bestemmen.

Op te merken ook:

Behalve het bedrag “meerwaarden over de goudvoorraad” zullen alle andere meerwaarden, bij hun effectieve realisatie, WEL onderdeel uitmaken van de te bestemmen jaarwinsten. Ook de meerwaarde over de deviezenvoorraad, nochtans (net zoals de goudvoorraad) een component van de verklaarde “officiële externe reserve-activa van de Belgische Staat”.

- 145. De balansrubriek “10.3 Overige passiva – Diversen – Onbeschikbare reserve meerwaarde op goud”** omvat per balansdatum 31/12/2019 een bedrag van 298.900.000,00 euro.

Andere rubrieken onder 10.3 Overige passiva – Diversen:

fiscale schulden, schulden met betrekking tot lonen en sociale lasten (224,2 2 miljoen), opbrengsten die aan de Staat toekomen (11,6 miljoen), handelsschulden (7,0 miljoen).

- 146. Probleemstelling(en) bij de balansrubriek “10.3 Overige passiva – Diversen – Onbeschikbare reserve meerwaarde op goud”:**

Ook door de aanwezigheid van de andere rubrieken, opgenomen in deze zelfde balanspost, kan het niet worden betwist dat deze balansrubriek onderdeel uitmaakt van het vreemd vermogen (van de schulden) van de vennootschap.

De Nationale Bank van België boekt de meerwaarden welke zij realiseert via arbitrages van haar goudvoorraad naar andere officiële externe reserve-activa (en tot dat moment op de balans getoond als eigen vermogen), volgens de bepalingen van het Artikel 30 van haar Organieke Wet, in een onbeschikbare reserverekening. **Deze reserverekening wordt op de balans niet tot uiting gebracht onder de rubrieken van het eigen vermogen.**

Het Artikel 3 van het Richtsnoer bevat de specifieke “Uitgangspunten inzake de financiële informatie” alwaar elke Europese Nationale Bank zich naar dient te conformeren. Het Artikel 3 herneemt onder punt b) **het voorzichtigheidsbeginsel**:

“Stille reserves of het opzettelijk onjuist weergeven van posten op de balans en winst-en-verliesrekening zijn onverenigbaar met het voorzichtigheidsbeginsel.

Gezien deze meerwaarden, die altijd op de balans werden getoond als eigen vermogen, ook bij hun effectieve realisatie (en vermits zij door de Wetgever enkel werden onbeschikbaar verklaard voor gewone winstverdeling aan de aandeelhouders van de NBB) eigen vermogen van de vennootschap blijven, dient deze balansrubriek onder het eigen vermogen tot uiting te worden gebracht. **In het belang van de transparantie, uit respect voor de uitgangspunten van het Richtsnoer van de ECB.**

- 147. De balansrubriek “13.2 Reservefonds”** omvat per balansdatum 31/12/2019 een bedrag van 2.668.600.000,00 euro. In de Toelichting 22 wordt vermeld:

“Bij het verstrijken van het emissierecht van de Bank, valt een vijfde van het reservefonds de Staat prioriteitshalve ten deel.”

Het Hof van Beroep heeft in een gerechtelijke procedure gewezen op het belang van voorzichtigheid bij het tot uiting brengen van het eigen vermogen van de vennootschap. Om dezelfde redenen is het aangewezen dat de mogelijke impact van deze wettelijke bepaling op transparante wijze tot uiting wordt gebracht, en dat het overeenstemmende bedrag (533.720.000,00 euro) in een afzonderlijke rubriek wordt geboekt (als “Aandeel van de Belgische Staat, bij eventueel verlies van het emissierecht”).

148. De balansrubriek “14. Winst van het boekjaar” omvat per balansdatum 31/12/2019 een bedrag van 825.252.000,00 euro.

Gezien de bepalingen van het Artikel 32 van de Organieke Wet kent de Regentenraad een belangrijk deel van deze jaarwinst toe als correcte vergoeding voor het verkregen emissierecht aan de Belgische Staat (de seigneurie). Over het boekjaar 2019 was dit een bedrag van 363.598.000,00 euro.

Gezien dit bedrag gekend is op het moment van de winstverdeling, en noch zal worden toegevoegd aan de reserves van de vennootschap nog als een dividend zal worden uitgekeerd aan de aandeelhouders, betreft dit een bedrag welke een schuld uitmaakt van de vennootschap. En kan het dus onmogelijk als een component van het eigen vermogen worden getoond.

7.4.2. De verantwoordelijkheid voor het waarheidsgetrouwe beeld van de jaarrekening ligt bij de externe revisor, en die weigert de verantwoordelijkheid te nemen verbonden aan de controle-opdracht welke de diverse Wetgevers hem hebben gegeven.

En dit omdat hij weigert om rechtstreeks te communiceren met de eigenaars van de vennootschap. Door hen geen informatie te willen verstrekken, of verantwoording en toelichtingen te geven omtrent zijn wettelijke controle-opdracht.

149. De toezichthouder FSMA schuift elke verantwoordelijkheid inzake toezicht op de periodieke informatie van zich af, en **wijst op het belang van de controle van de externe revisor,**

“ Voor het waarheidsgetrouwe beeld van de jaarrekeningen van de Nationale Bank van België staat de bedrijfsrevisor van de Nationale Bank van België in, zijnde Mazars Bedrijfsrevisoren, vertegenwoordigd door de heer Dirk Stragier (tot 2020). “ ³²

150. De externe bedrijfsrevisor stelt echter zelf:

“ Wij oefenen ons mandaat als bedrijfsrevisor van de Bank uit in overeenstemming met de regels die op onze werkzaamheden van toepassing zijn. Onze werkzaamheden resulteren in ons certificeringsverslag aan de Regentenraad van de Bank, het orgaan bevoegd voor de goedkeuring van de jaarrekening en het jaarverslag. Wij begrijpen dat ons verslag zal opgenomen worden in het ondernemingsverslag van de Bank en op die manier de nodige transparantie ten aanzien van de aandeelhouders en het publiek wordt gerealiseerd. In dat kader onderhouden wij geen contacten met individuele aandeelhouders en kunnen wij dus niet ingaan op uw verzoek tot een persoonlijk onderhoud.” ³³

³² Mail van het Kabinet van de Minister van Financiën Alexander De Croo dd. 5 april 2019 (Antwoorden gegeven door het FSMA)

³³ Brief van Mazars Bedrijfsrevisoren cvba (vertegenwoordigd door Dirk Stragier) dd. 19 februari 2018

151. Gezien de uitgangspunten van het Richtsnoer, en ook omdat de ECB een bestemming is van het verslag van de bedrijfsrevisor, moet hij de hiervoor beschreven tekortkomingen altijd herkennen en er opmerkingen omtrent maken. **Een verslag zonder enig voorbehoud afleveren is dan gewoon onmogelijk.**

In **het verslag van de bedrijfsrevisor**, zoals dit wordt opgenomen in het jaarverslag, wordt:

- a. zijn controle-opdracht beperkt tot **“een opdracht ten overstaan van de Regentenraad (en dus niet t.o.v. de Algemene Vergadering der aandeelhouders) zoals uitgewerkt in contractuele opdrachtdocumenten”**,
 - b. gesteld **“verslag uit te brengen over de controle van de financiële verslaggeving van de Bank, opgesteld in toepassing van het sui generis boekhoudkundig referentiestelsel waaraan de Bank onderworpen is (daarin inbegrepen de presentatieregels en -principes en de toelichtingen die worden verstrekt) zoals vastgelegd door de Regentenraad, en over de overige bepalingen die contractueel werden afgesproken met de Bank.”**
 - c. De verklaring gedaan dat **“deze financiële verslaggeving beantwoordt aan het getrouwe beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Bank in overeenkomst met het sui generis boekhoudkundig referentiestelsel waaraan de Bank onderworpen is (daarin inbegrepen de presentatieregels en -principes en de toelichtingen die worden verstrekt) zoals vastgelegd door de Regentenraad.**
 - d. **Alle verantwoordelijkheid** voor het opstellen van **“een financiële verslaggeving die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met het sui generis boekhoudkundig referentiekader” bij het Directiecomité gelegd.**
152. Onafgezien van de werkelijke verantwoordelijkheden en aansprakelijkheid blijft het feit dat **de particuliere minderheidsaandeelhouders van de NBB**, belangrijkste bestemmingen van een waarheidsgetrouwe financiële verslaggeving, **over geen enkele mogelijkheid noch bevoegdheid beschikken om dergelijke informatie ook af te dwingen.** Niet bij het bestuur zelf, niet bij een onafhankelijke toezichthouder en ook niet bij een externe bedrijfsrevisor.

7.4.3. Het bestuur van de Nationale Bank van België weigert elke transparantie omtrent het vermogen van de vennootschap:

153. Op de algemene vergadering der aandeelhouders van 20 mei 2019 beperkte het bestuur haar antwoorden met:

“ Het bestuur van de Nationale Bank van België wenst in de toekomst niet langer over het vermogen van de centrale bank te spreken in termen van eigen vermogen en schulden van de vennootschap ”.

Deze standpunten, vanwege de directie van een beursgenoteerde vennootschap, werden door de aanwezige journalisten als voldoende opmerkelijk bevonden om in hun verslag van de vergadering in hun krant te hernemen (o.a. De Tijd van 21 mei 2019).

154. Door de keuze te maken om de Algemene Vergadering van 18 mei 2020 te laten doorgaan volgens de mogelijkheden geboden door het KB van 9 april 2020 (Covid-19 pandemie), heeft het bestuur haar standpunt van 20 mei 2019

inderdaad ook kracht kunnen bijzetten: de talrijke vragen die schriftelijk werden ingediend bleven gewoonweg onbeantwoord. Noch het bestuur zelf, noch de externe revisor hebben het vraagrecht van de aandeelhouders gerespecteerd.

155. In een procedure in kortgeding, welke een beschikking kreeg op 20 juli 2020, evalueerde de kortgedingrechter de miskenning van het vraagrecht. Zij beoordeelde de aanklacht uitsluitend in het licht van "de beperkte bevoegdheden" van de algemene vergadering:

“ De algemene vergadering van de NBB kan niet worden gelijkgesteld met een algemene vergadering uit een “gewone” naamloze vennootschap nu zij geen controlebevoegdheid heeft en slechts over een beperkte beslissingsbevoegdheid beschikt. “

Zo haalt de Rechtbank aan dat de algemene vergadering van de NBB “geen bevoegdheid heeft om de jaarrekeningen goed te keuren, kwijting te verlenen of de leden van het directiecomité te benoemen. Haar belangrijkste bevoegdheid is de aanstelling van de regenten en ook hier is haar rol beperkt, nu de kandidaat-regenten door diverse instanties worden voorgedragen”.

Bijgevolg concludeert de kortgedingrechter dat het vraagrecht in de NBB beperkter is dan in een “gewone” naamloze vennootschap, nu de bevoegdheden van de algemene vergadering beperkter zijn.

7.4.4. Telkens opnieuw stelt het bestuur van de Nationale Bank van België zich boven elke wetgeving inzake de informatieverplichtingen zoals deze wel gelden voor elke andere (beursgenoteerde) vennootschap. De NBB toont een zeker recidivisme.

156. Onafhankelijke geschiedkundigen hebben de monetaire geschiedenis van ons land in detail beschreven. Het is verbazingwekkend dat de belangrijkste instelling van ons land, een centrale bank en zelf toezichthouder bovendien en met de Belgische Staat als meerderheidsaandeelhouder, wanneer de belangen voldoende groot zijn steeds weer teruggrijpt naar misleiding van de bestemmingen van haar financiële verslaggeving. Er niet voor terugschrikt om zelfs vervalste balansen te publiceren waarbij ... het de opzet is het vermogen van de vennootschap alles behalve waarheidsgetrouw weer te geven.

157. Ter illustratie volgende feitelijke voorbeelden:

- a. **“De Sterlingkwesie” (1931 – 1932):** de NBB heeft belangrijke verliezen opgelopen op haar activa in Pond Sterling. De verliezen zijn dermate belangrijk dat de vennootschap statutair zou moeten ontbonden worden. De Bank vervalste gewoon haar balansen om deze verliezen te verbergen en de ontbinding te vermijden, en ging hierbij ook in tegen zowel internationale afspraken als tegen de richtlijnen haar opgelegd door de Commissie Financiën,
- b. **“De affaire Sap versus van Zeeland”:** worden in het document beschreven: de **vervalsing van geschriften in balans- en resultatenrekeningen**, miljoenenfraude gepleegd in de hoogste regionen van de NBB, het aanleggen van een niet-officiële geheime reserve, de verdwijning van een herwaarderingswinst, ...

158. Ook bij de overdracht van de meerwaarden op de goudvoorraad door Gouverneur Verplaetse, middels “lex specialis” uitsluitend aan de Belgische Staat

en zonder respect voor de statutair bepaalde uiteindelijke eigendomsrechten van de aandeelhouders, zijn de financiële belangen opnieuw heel belangrijk.

8. De feitelijke toelichtingen bij de aanklacht aangaande de tekortkomingen in de financiële verslaggeving en communicatie - Aanvullend:

8.1. De officiële externe reserve-activa zijn de uitsluitende en volstreckte eigendom van de Nationale Bank van België:

159. De Belgische Wetgever heeft (via de wet van 2 augustus 2002) het Artikel 9bis in de Organieke Wet ingevoerd, met als zogenaamde bedoeling rechtszekerheid te creëren omtrent de (uiteindelijke) eigendomsrechten over de officiële externe reserve-activa van België,
160. Om aan de ontstane problemen rond de goudvoorraad te verhelpen, werden echter de eigendomsrechten van alle componenten van die officiële externe reserve-activa bij wet gewijzigd: van de vennootschap Nationale Bank van België werden deze verlegd naar de rechtspersoon de Belgische Staat.
161. Deze overhaaste en als noodzakelijk geachte ingreep ging voorbij aan volgende nochtans essentiële feiten, welke overvloedig en in detail beschreven staan in de monetaire geschiedenis van ons land:

8.1.1. De activa van de Nationale Bank van België, welke (indien correct) worden omschreven als “de officiële externe reserve-activa van België”, werden verworven met het vermogen van de vennootschap zelf:

8.1.1.1. De oorsprong van de actuele goudvoorraad:

162. De actuele goudvoorraad van de Nationale Bank van België werd aangelegd met vermogen van de vennootschap zelf, en gedurende de periode vooraleer dat de Belgische Staat aandeelhouder werd van de vennootschap.
163. De Belgische Wetgever verplicht de Nationale Bank van België om een goudvoorraad aan te leggen:

“ Bij de oprichting van de Bank in 1850 had de Wetgever aan de instelling de verplichting opgelegd om haar direct opeisbare verplichtingen minstens voor één derde met goud te dekken. De Organieke Wet van 25 oktober 1926, uitgevaardigd naar aanleiding van de muntsanering van dat jaar, had die dekking opgetrokken naar minimum 40 procent. Minstens 30 procent hiervan moest goudmetaal zijn, de overige 10 procent kon eventueel zijn samengesteld uit in goud convertibele buitenlandse deviezen. (..) Janssen meende bij zijn aantreden als Gouverneur in 1938 dat de dekkingsverplichting te excessief was, en bovendien te stroef. De Wetgever had oorspronkelijk met deze maatregel enkel het vertrouwen van de bevolking in de munt willen versterken. Bijna 100 jaar later werd dit vertrouwen niet meer in twijfel getrokken en leek de voorzorgsmaatregel bijgevolg achterhaald. “ ³⁴

“ Artikel 6: De Bank is gehouden een kasvoorraad in goud te hebben die ten minste gelijk is aan een derde van het bedrag van haar verbintenissen op zicht. Artikel 30 der Statuten van de Nationale Bank

³⁴ De Nationale Bank van België 1939 – 1971 Boekdeel 1 (Van der Wee – Verbreyt) pagina 343

van België zal met vorenstaande bepaling in overeenstemming worden gebracht. “ ³⁵

“ Die geldpolitiek die, door de vaststelling van een dekkingsvoorraad in goud en in goud omzetbare deviezen, van de circulatiebank de voornaamste bezitster der valuta-reserves maakt, (..) “ ³⁶

“ Juridisch heeft **de gouddekking** geen bijzondere betekenis. De Bank is debiteur tegenover de houders van haar biljetten voor het totaal nominaal bedrag van de circulatie. Zij is eveneens debiteur voor de creditsaldi der rekeningen die in haar boeken zijn geopend. Ten slotte heeft zij andere schulden die, ofschoon niet dadelijk opeisbaar, ongetwijfeld verbintenissen zijn. **Voor al die schulden staat de Bank in met al haar activa** en de aanwezigheid van een bepaalde hoeveelheid goud of deviezen in haar kasvoorraden verleent de houders van biljetten of creditsaldi geen voorrecht of bijzonder recht. Het nut van **een minimumverhouding tussen de goudvoorraad en de verbintenissen op zicht** is vooral van economische aard.” ³⁷

164. Net zoals de Nationale Bank van België heeft ook **De Nederlandsche Bank** haar goudvoorraad aangelegd om te voldoen aan verplichtingen opgelegd door haar eigen wetgever. DNB heeft een deel van haar eigen vermogen belegd in goud om te voldoen aan “het dekkingsbesluit”, bij de NBB werd een deel van het vermogen belegd in goud om te voldoen aan “de dekkingscoëfficiënt”.
165. De bedoelingen van de respectievelijke Wetgevers van de NBB en DNB zijn duidelijk wanneer zij de centrale banken een dekkingsverplichting oplegden.

8.1.1.2. De oorsprong van de reserve-instrumenten bij het IMF:

166. De Wet van 19 juni 1959: ³⁸

“ (..) De Nationale Bank van België zal eveneens in haar geschriften, **als eigen bezit**, de schuldvordering mogen boeken die de Belgische Staat heeft op het Internationaal Muntfonds tot terugbetaling van zijn quotum, als lid van het fonds, en dit ten belope van de biljetten die werden uitgegeven, **de kredieten die werden verleend of de bedragen goud die werden gestort door de Nationale Bank** ten gunste van het fonds, tot ontlasting van de Staat. (...) De Belgische Staat blijft lid in naam en oefent, voor rekening van de Nationale Bank, de rechten uit waarin deze is gesubrogeerd. “

167. In het jaarverslag van de NBB over het boekjaar 1959: ³⁹

³⁵ Wet van 12 april 1957 betreffende het Muntstatuut

³⁶ Nationale Bank van België - Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting (September 1950): Toespraak gehouden door de Gouverneur Maurice Frère

³⁷ Nationale Bank van België - Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting (Juni 1957): Toespraak gehouden door de Gouverneur Maurice Frère, op de buitengewone algemene vergadering der aandeelhouders van 27 mei 1957

³⁸ De Wet van 19 juni 1959 over het Statuut van de NBB en van het Rentenfonds, alsmede over de deelneming in het IMF en in de IBWEO (het Artikel 5)

³⁹ Jaarverslag Nationale Bank van België van 1959 (pagina's 17 en 30 – 31) (Webpagina NBB: Publicaties en onderzoek / Jaarverslagen)

" Ten gevolge van die wijziging heeft de Bank de vordering van de Staat op het Fonds voortvloeiend uit de Belgische deelneming, **als haar eigen tegoed geboekt ten belope van de verrichte stortingen in goud** en in rekening-courant. **Voor de uitvoering van die overname betaalde zij de Staat de tegenwaarde van de reeds gestorte bedragen** (..) "

" **Goud en netto deviezenvoorraad:**

(..) en die de Bank krachtens de Wet van 19 juni 1959 in haar boekhouding mocht aantekenen, als eigen bezit, ten belope van de biljetten die werden uitgegeven, de kredieten die werden verleend of de bedragen goud die werden gestort door de Bank ten gunste van het Fonds en tot ontlasting van de Staat. (...) Anderdeels heeft de Bank in naam, voor rekening en ter ontlasting van de Staat, **doch met eigen middelen**, aan het Monetair Fonds frank 1,5 miljard gestort, dit is de **bijkomende inschrijving die in goud aan het Fonds moest betaald worden** en (...). "

168. In de wettekst werd uitdrukkelijk gesteld dat de Nationale Bank van België de juridische eigenaar is van de vorderingen op het Internationaal Monetair Fonds, en dat deze activa **een eigen bezit** van de vennootschap uitmaken.
169. Zowel in de wettekst zelf, maar natuurlijk en vooral ook in het jaarverslag van de vennootschap, werd geregistreerd waarom deze activa als eigen bezit op de balans van de NBB tot uiting kunnen worden gebracht:
- a. Omdat de vennootschap een deel van haar eigen goudvoorraad heeft afgestaan aan het Internationaal Monetair Fonds (deels ter ontlasting van de Belgische Staat). En dus een deel van haar eigen activa, welke eerder werden verworven met eigen middelen, afstaat en in ruil hiervoor een vordering verwerft op het IMF,
 - b. Omdat de NBB "met eigen middelen" kredieten heeft verstrekt en bedragen heeft gestort aan het IMF,
 - c. en zich als vennootschap engageert om nadien (en wanneer gevraagd) bijkomende overdrachten van haar activa te doen.
170. Via de **Wet van 9 juni 1969** bevestigt België in te stemmen om deel te nemen aan de Bijzondere Trekkingsrekening van het IMF.
Het Artikel 2 van de wet vervangt artikel 5 van de wet van 19 juni 1959 maar blijft bijzonder duidelijk:

" De Nationale Bank van België zal eveneens in haar geschriften als eigen tegoeden de rechten mogen boeken die de Belgische Staat bezit als lid van het Internationaal Muntfonds, hetzij uit hoofde van het gedeelte van zijn quotum in het Fonds dat de tegoeden van dit laatste in Belgische franken overtreft, hetzij als deelnemer aan de Bijzondere Trekkingsrechten van het Fonds, hetzij om welke andere reden ook, **en dit tegen overneming door de Nationale Bank van België van de verbintenissen om Belgische munt, goud of buitenlandse munt aan het Internationaal Muntfonds of aan zijn leden te leveren**, (..) "

171. Tijdens de buitengewone algemene vergadering van 5 september 1969 verstrekt de Gouverneur van de Nationale Bank van België volgende toelichting,

omtrent de "amendementen van de Statuten van de NBB in verband met de creatie van **de nieuwe reserve-instrumenten bij het Internationaal Muntfonds**".⁴⁰ Volgende passages bevestigen:

" In het regime daarentegen dat wordt ingevoerd bij de Wet van 9 juni 1969, volgens de tekst die ik u daareven heb voorgelezen, wordt de Nationale Bank tegen overneming te haren laste van de verbintenissen die aan de Belgische Staat ter zake zijn opgelegd, **ten volle eigenares van de rechten die de Staat bezit als lid** van het Internationaal Muntfonds. " (pagina 341)

" Aangezien al deze activa op een in goud bepaalde basis zijn uitgedrukt, mag van hen dus worden gezegd dat zij dezelfde kenmerken vertonen – waardoor **ze met goud kunnen worden gelijkgesteld** – als de rechten van de Staat uit hoofde van zijn quotum in het Fonds. Krachtens de nieuwe tekst die wordt uitgewerkt bij Artikel 2 van de Wet van 9 juni 1969, **mogen al deze activa door de Nationale Bank als eigen tegoeden worden geboekt**, voor zover zij hun financiering, tot ontlasting van de Belgische Staat, op zich heeft genomen. " (pagina 341)

" Artikel 4 van de Wet van 9 juni 1969 beslist dat Artikel 7, tweede lid, van de Organieke Wet van de Bank, wordt vervangen door de volgende bepaling:

<< **De verbintenissen op zicht van de Bank** moeten tot een bedrag van ten minste één derde gedekt zijn door **HAAR tegoeden in goud**, door **HAAR schuldvorderingen in goud** op de internationale financiële instellingen en door **de rechten** die de Belgische Staat als lid van het Internationaal Muntfonds bezit en **die door de Bank krachtens de Wet als eigen tegoeden worden geboekt.** >> " (pagina 341)

" De bekommernis voor de Bank een dekking in goud te behouden ten einde haar biljetten in goudspeciën te kunnen terugbetalen, is dus niet meer actueel. **De goudvoorraad van de Bank** wordt nog enkel aangewend voor de behoeften van de internationale betalingen. " (pagina 342)

" Indien dit voorstel wordt aangenomen, zal de dekking van de verbintenissen op zicht van de Bank voortaan uit volgende elementen zijn samengesteld:

- 1) Het metallieke **goud dat toebehoort aan de Bank**,
- 2) De schuldvorderingen in goud **van de Bank** op internationale financiële instellingen,
- 3) De schuldvorderingen **van de Bank** op het Internationaal Muntfonds, die gewoonlijk goudtranche en supergoudtranche worden genoemd,
- 4) De "speciale trekkingsrechten" toegewezen door het IMF,

⁴⁰ Nationale Bank van België – Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting (oktober 1969)

- 5) De schuldvorderingen in goud die voortvloeien uit de voorschotten welke aan het IMF worden toegestaan bij toepassing van de Algemene Leningsovereenkomsten.

De nadruk dient te worden gelegd op het feit dat, indien **het goud en de schuldvorderingen in goud van de Bank** haar onvoorwaardelijk toelaten op ieder ogenblik de vreemde munten te verwerven die nodig zijn voor de internationale betalingen, hetzelfde geldt voor de andere elementen die de nieuwe dekking van de verbintenissen op zicht van de Bank zullen vormen. Deze overweging verantwoordt **het gelijkstellen van deze elementen met de eigenlijke goudreserves.**" (pagina 342-343)

172. Het is opnieuw de Belgische Wetgever zelf die de werkelijke eigendomsrechten over deze component van de officiële externe reserve-activa bevestigt: ⁴¹

" De goudvoorraad van het IMF wordt ingeschreven op de algemene middelenrekening van het Fonds, en meer bepaald de reservetranche. De reservetranche wordt gefinancierd door de Nationale Bank van België. De Statuten van het IMF bepalen dat de winsten die voortvloeien uit de verkoop van (een gedeelte van) de goudvoorraad van het Fonds onder alle leden dienen te worden verdeeld. Aangezien de verkochte goudvoorraad deel uitmaakte van de reservetranche van het IMF en de NBB het Belgische deel van de reservetranche financierde, kunnen de dividenden niet rechtstreeks aan de Belgische Staat worden gestort, maar moeten zij worden uitbetaald aan de NBB. Deze dividenden maken dan deel uit van de winsten van de NBB, waarvan een deel toekomt aan de Belgische Staat. "

" Het schema voor het terugstorten van het dividend uit de winst van de goudverkoop dat aan België zal worden uitbetaald door het IMF, zou er dan als volgt uitzien: het IMF betaalt het dividend aan de NBB, de NBB keert een deel van zijn winst (waaronder dat dividend) uit aan de Staat, (..). "

173. De Nationale Bank van België heeft de "officiële externe reserve-activa" met haar vermogen verworven, en is bijgevolg de enige volstreckte eigenaar van deze activa. Alle opbrengsten en meerwaarden uit deze activa komen uitsluitend de vennootschap zelf toe, en deze opbrengsten maken vervolgens deel uit van haar eventuele jaarwinsten.

174. Mits een correcte toepassing van de winstverdeling, dus mits inachtneming van en respect voor de bepalingen van het Artikel 4 van de Statuten van de vennootschap, zou de Belgische Staat op geen andere manier over de opbrengsten uit deze activa kunnen beschikken dan elke andere aandeelhouder.

175. Wanneer de Regentenraad zou beslissen om 100% van de jaarwinsten te reserveren, komen alle opbrengsten uit de officiële externe reserve-activa (als een onderdeel van de jaarwinsten) in de beschikbare reserve terecht en worden deze middelen belegd in de Statutaire Portefeuille. In het uiteindelijke belang dus van alle aandeelhouders.

⁴¹ Memorie van Toelichting - DOC 53 – 3251/001 (pagina 8) (www.dekamer.be)

176. De Nationale Bank van België had een deel van haar eigen goudvoorraad, welke zij had verworven als wettelijke indekking van haar bankbiljettenomloop en haar andere direct opeisbare verplichtingen, overgedragen aan het Internationaal Monetair Fonds. In ruil voor deze overdracht heeft de Nationale Bank van België een vordering op het IMF verworven, welke op haar balans tot uiting werd gebracht als een eigen bezit. De overdracht van een deel van haar goudvoorraad in ruil voor de vordering houdt dus enkel een wijziging in de samenstelling van haar activa in, welke boekhoudkundig geregistreerd werd en dus niet kan worden weerlegd.
177. Elke wijziging in de omvang, de samenstelling en de aanwending van het vermogen van de vennootschap dient waarheidsgetrouw boekhoudkundig te worden geregistreerd, en in het jaarverslag te worden toegelicht.
178. Wanneer de Belgische Wetgever in 2002 het Artikel 9bis in de Organieke Wet invoegt valt er geen enkele boekhoudkundige registratie te noteren welke de samenstelling of de eigendomsrechten van de officiële externe reserve-activa zou wijzigen. En dus blijven deze eigendomsrechten wat ze altijd zijn geweest: eigen bezit, uitsluitend van de Nationale Bank van België.

8.1.2. De bepalingen van het Internationaal Monetair Fonds (IMF):

179. De enige autoriteit die alles bepalend is wat betreft de officiële externe reserves van een land, is het Internationaal Monetair Fonds (het IMF).
180. Volgens de bepalingen van die internationale organisatie is **de Nationale Bank van België nv de monetaire autoriteit van ons land**, en treedt de NBB op als een principaal wat betreft de officiële externe reserve-activa welke zij op haar eigen balans tot uiting brengt, en als agent voor die externe reserve-activa welke de NBB heeft overgedragen aan de ECB (bij haar oprichting).
181. Gezien de criteria waaraan de activa moeten voldoen om zelfs maar door het IMF als "de officiële externe reserve-activa" van België te worden erkend, moet de NBB bijgevolg verplicht de absolute en de enige volstreckte eigenaar zijn van die activa.
182. En vooral ook: er zou omtrent de eigendomsrechten over die activa geen enkele twijfel mogen bestaan, men dient totale transparantie te garanderen.

" Monetair goud, speciale trekkingsrechten en reserveposities in het IMF worden beschouwd als reserves omdat ze onvoorwaardelijk toebehoren aan de monetaire autoriteiten en onmiddellijk beschikbaar zijn. " ⁴²

" In **de IMF-richtlijnen** voor de opstelling van de betalingsbalans is de basis van de internationale reservestatistiek vastgelegd. Internationale reserves dienen volgens deze richtlijnen aan een aantal criteria te voldoen. Allereerst behoren internationale reserves daadwerkelijk in bezit en beheer te zijn van de monetaire autoriteiten, (..).

Samenvattend omvat de statistische definitie van de internationale reserves van het Eurosysteem liquide vorderingen op niet-ingezetenen van het eurogebied luidend in vreemde valuta's (alle niet-euro valuta's) in bezit en beheer van de monetaire autoriteiten. (..) met de volgende bouwstenen samengesteld: deviezenvoorraad (opgebouwd uit

⁴² Bron: IMF Reserves Guide (punten 75 en 76)

effecten en deposito's), **reservepositie in het IMF, bijzondere trekkingsrechten, goudvoorraad en overige internationale reserves** (waaronder financiële derivaten). " ⁴³

" In ieder geval is het heel belangrijk dat de eigendomsrechten over de reserve-activa duidelijk zijn vastgesteld. " ⁴⁴

8.1.3. De uitgangspunten inzake financiële administratie van de ECB:

- 183.** Een NCB mag uitsluitend die activa op haar balans tot uiting brengen welke volledig beantwoorden aan de uitgangspunten inzake financiële administratie, vervat in de Richtsnoeren van de ECB,
- 184.** Met betrekking tot de officiële externe reserve-activa gelden bovendien de verplichte boekhoudkundige principes en waarderingsregels in toepassing van de ESCB/ECB-statuten:

Artikel 3: De volgende uitgangspunten inzake de financiële administratie zijn van toepassing:

a) **economische realiteit en transparantie:** de methoden van administreren en de financiële verslaglegging weerspiegelen de economische realiteit, zij zijn transparant en voldoen aan de gestelde eisen van inzichtelijkheid, relevantie, betrouwbaarheid en vergelijkbaarheid.

Transacties worden geboekt en weergegeven rekening houdend met hun inhoud en economische realiteit en niet uitsluitend met inachtneming van hun juridische vorm; ⁴⁵

Artikel 4:

" Activa en passiva worden alleen verantwoord op de balans van de rapporterende entiteit wanneer aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

(..) b) in weze **alle risico's en voordelen verbonden aan de desbetreffende actief- of passiefpost voor rekening komen van de rapporterende entiteit.** " ⁴⁶

- 185.** Gezien de NBB de goudvoorraad en alle andere componenten van de officiële externe reserve-activa effectief op haar balans tot uiting brengt, betekent dit ook dat aan alle uitgangspunten en verplichte boekhoudkundige principes en waarderingsregels werd voldaan.
- 186.** In de Richtsnoeren wordt aangedrongen om in de nationale rapportering de in het Richtsnoer gestipuleerde regels over te nemen, dit omwille van consistentie en vergelijkbaarheid tussen het Eurosysteem en de nationale stelsels. Zeker die balansrubrieken waarvoor de uitgangspunten gelden vervat in de verplichte boekhoudkundige principes, moeten leiden tot een betrouwbare vergelijkbaarheid tussen de verschillende NCB's van het Eurosysteem.

⁴³ Bron: DNB –Statistisch Bulletin nr. 6 van maart 2006 –Kaderstuk: De opbouw van de internationale reservestatistiek (pagina 14)

⁴⁴ Bron: DNB –IMF –Richtlijn van 1 februari 2013 (punt 61 –pagina 15)

⁴⁵ Artikel 3 van het Richtsnoer van de ECB van 11 november 2010 – Uitgangspunten inzake de financiële administratie

⁴⁶ Artikel 4 van het Richtsnoer van de ECB van 11 november 2010 – Verantwoording van activa en passiva

8.1.4. De vergelijkbaarheid tussen de verschillende Nationale Centrale Banken:

187. In haar eigen persberichten (van 16 maart 2007 en andere volgende) stelt het bestuur van de Nationale Bank van België dat:

“Aldus boeken bijvoorbeeld de Banque de France, de Deutsche Bundesbank en De Nederlandsche Bank, die eveneens van hun Staat onderscheiden juridische entiteiten zijn, de externe reserves die zij aanhouden en beheren op dezelfde wijze als de Nationale Bank van België.”

188. Het bestuur van de Nationale Bank van België dringt telkens opnieuw aan om geen vergelijking te maken met “gewone naamloze vennootschappen”. Wij doen dit uitdrukkelijk niet, en maken graag de vergelijking enkel met De Nederlandsche Bank, inderdaad een andere perfect vergelijkbare NCB: De Nederlandsche Bank is de monetaire autoriteit van Nederland, handelt eveneens als “een principaal” en is dus de enige en volstreekte eigenaar en beheerder van de officiële externe reserve-activa van de lidstaat Nederland.

189. Enkel de volgende verwijzingen, ter illustratie:

“De relevante **financiële buffers van een centrale bank** in het kader van dit rapport zijn **het kapitaal en de voorzieningen**. Daarnaast zijn er **ook de herwaarderingsreserves**, (...). **De goudreserves van DNB vervullen een speciale rol als vertrouwensanker in extreme scenario's** die niet worden meegenomen in de risicoberekeningen. Deze reserves worden aldus buiten beschouwing gelaten (zie box Goud). “ 47

“**De rol van goud:** Naast kapitaal en de voorziening heeft DNB ook goud op de balans staan, waarvan de historische waardetoeename grotendeels in een herwaarderingsreserve is neergeslagen. **Het goud op de balans van DNB heeft de rol van ultiem vertrouwensanker**. (...) De goudvoorraad en bijbehorende herwaarderingsreserve worden in dit rapport niet in beschouwing genomen bij een vergelijking van buffers en risico's. **Het is namelijk alleen mogelijk om verliezen te compenseren met de goudvoorraad door een deel daarvan te verkopen**, zodat een deel van de herwaarderingsreserve wordt gerealiseerd. Overigens laten ook andere centrale banken in het Eurosysteem, waaronder de Bundesbank, goud buiten beschouwing bij vaststelling van benodigde financiële buffers.” 48

“**De goudvoorraad** vervult geen rol als directe dekking van geld, maar **draagt wel bij aan het vertrouwen in geld en de soliditeit van de Nederlandsche Bank** en daarmee ook van Nederland. Als **ultiem reserveactivum** kan goud in een crisis worden ingezet om grensoverschrijdende betalingen gaande te houden (bijvoorbeeld door het in onderpand te geven). De beschikking hebben over een ultiem

⁴⁷ Eindrapport werkgroep Kapitaalbeleid DNB – 25 oktober 2018 – punt 3.5 pagina 17

(https://www.eerstekamer.nl/overig/20190607/naar_een_bestendig_kapitaalbeleid_2/meta)

⁴⁸ Eindrapport werkgroep Kapitaalbeleid DNB – 25 oktober 2018 – punt 3.5 pagina 19

reserveactivum is voor een kleine, open economie als de Nederlandse het belangrijkste motief om goud **aan te houden**." ⁴⁹

" DNB beslist geheel zelfstandig over de samenstelling van HAAR goud- en deviezenvoorraad." ⁵⁰

" In de Nederlandse verhoudingen, waarbij **DNB de nationale reserves bezit en beheert**, (..) " ⁵¹

" In overeenstemming met de afspraak tussen de Minister en de Bank van 1978 en de mededelingen aan de Kamer ter gelegenheid van de goudverkoop is met de Nederlandsche Bank afgesproken dat het resultaat van de transactie niet als winst zal worden beschouwd. Uitgangspunt daarbij was te voorkomen dat de goudverkoop tot vertrouwensverlies zou leiden, hetgeen impliceert dat **de opbrengsten niet mogen dienen voor het verlichten van financiële problemen van de overheid**, maar **slechts mogen leiden tot een verandering in de samenstelling van de reserves**, die niet door budgettaire overwegingen is ingegeven. Doel van de in 1978 doorgevoerde systeemwijziging was de verrekening van boekwinsten en -verliezen geheel binnen de balans van de Bank te doen plaatsvinden. Vóór 1978 kwamen boekwinsten en -verliezen op vreemde valuta, conform een in 1954 gemaakte afspraak met de Nederlandsche Bank, ten gunste resp. ten laste van het schatkistsaldo." ⁵²

" Reservebeheer:

De Nederlandsche Bank (DNB) beheert voor ruim 50 miljard aan beleggingen en is daarmee één van de grotere vermogensbeheerder van Nederland. Het vermogens- en financieel risicobeheer van DNB is ondergebracht bij de divisie Financiële Markten, die verantwoordelijk is voor het beheer van **de goud- en deviezenreserves van DNB**. (...)

De fysieke goudvoorraad van DNB vervult in tijden van financiële crisis een functie als ultieme reserve en vertrouwensanker. Verder wordt goud aangehouden uit diversificatieoverwegingen. " ⁵³

" Nederland is **de eigenaar** van de Nederlandsche Bank. " ⁵⁴

" Voor mijn overweging tussen voor-en nadelen is van belang, dat de Nederlandse Staat de enige aandeelhouder van de Nederlandsche Bank is. Om de Nederlandsche Bank in alle onafhankelijkheid te kunnen laten opereren, is afdoende solvabiliteit van belang. Daartoe is in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vastgelegd dat de nationale centrale banken voldoende gekapitaliseerd dienen te zijn. Op het moment dat de uitstaande risico's op de balans van de Nederlandsche Bank zich daadwerkelijk materialiseren zou in eerste instantie gekeken worden naar de omvang van het buffervermogen

⁴⁹ Commissie voor Financiën – verslag schriftelijk overleg 3 maart 1993 – pagina 12

⁵⁰ Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 6

⁵¹ Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 7

⁵² Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 8

⁵³ Webpagina De Nederlandsche Bank – Reservebeheer DNB (juni 2014)

⁵⁴ Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 14

van de Nederlandsche Bank. Indien het vermogen afdoende zou blijken, zou geen aanvullende actie van de aandeelhouder geveerd worden. Bij een ontoereikend bufferniveau zou de Nederlandse Staat als enig aandeelhouder echter (een deel van) het verlies voor haar rekening nemen om de solvabiliteit te garanderen. “ ⁵⁵

“ Sinds de toetreding tot het Eurosysteem keert de Nederlandsche Bank 95 procent van de jaarlijkse winst uit aan de Staat terwijl het restant wordt toegevoegd aan de reserves. In feite betreft het hier een nadere uitwerking van artikel 22, lid 2, van de Statuten van de Nederlandsche Bank waarin is vastgelegd dat **de winst ter beschikking staat van de algemene vergadering van aandeelhouders.** “ ⁵⁶

190. De Nederlandsche Bank boekt alle ongerealiseerde meerwaarden op haar goudvoorraad in haar “Herwaarderingsmeerwaarden”, net zoals de Nationale Bank van België dit doet. De balansrubriek maakt voor beide centrale banken onderdeel uit van het eigen vermogen.
191. Alle meerwaarden op de goudvoorraad, om het even op welke manier ze worden gerealiseerd, worden bij DNB geboekt in haar “Algemene reserve”, een beschikbare reserverekening geboekt onder het eigen vermogen.
192. Uit het verslag omtrent het reservebeheer blijkt inderdaad dat ook DNB een fysieke goudvoorraad “aanhoudt en beheert”, als diversificatie in al haar activa welke zij bezit. **Omtrent de werkelijke eigendomsrechten (over zowel de activa zelf, als over de opbrengsten van die activa) kan bij DNB geen enkele twijfel bestaan.**
193. De Minister van Financiën vertegenwoordigt de Nederlandse Staat als aandeelhouder van de Nederlandsche Bank. De aandeelhouder maakt, in samenspraak met het bestuur van de centrale bank, “aandeelhoudersovereenkomsten” omtrent de optimale aanleg van buffers (voorzieningen en reserves) en de (uitsluitend aan de aandeelhouder) uitkeerbare winsten.
194. In Nederland kan alles wel in totale transparantie verlopen, zijn de verhouding tussen de centrale bank en haar eigenaar (en hun respectievelijke rechten) duidelijk afgebakend. En geeft de aandeelhouder voldoende belang aan de functie en omvang van het eigen vermogen van de vennootschap, en aan haar rol als aandeelhouder van de centrale bank.

8.1.5. De feiten en de tegenstrijdigheid in de financiële rapportering van de NBB zelf:

195. De Nationale Bank van België blijft, ondanks alles, het volgende standpunt verdedigen:

Ongeacht of ze goud, vorderingen op goud of vreemde valuta's betreffen, vormen de in de balans van de Nationale Bank opgenomen externe reserves de officiële reserves van België, die zij aanhoudt en beheert voor rekening van de Belgische economie. **Ze behoren toe aan**

⁵⁵ Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 3

⁵⁶ Verslag incidentele suppletoire begroting winstafdracht DNB (8 maart 2013) – pagina 15

de hele gemeenschap en niet alleen aan de aandeelhouders van de Nationale Bank.

De Nationale Bank is eigenaar van de externe reserves maar kan er niet vrij over beschikken. Ze vormen een patrimonium dat aangewend wordt voor het uitvoeren van opdrachten van algemeen belang, in het bijzonder op het gebied van monetair en wisselkoersbeleid. (..) ⁵⁷

196. De Nationale Bank van België gaat voorbij aan het feit dat zij zelf, als centrale bank, de enige en volstrekte eigenaar is van haar officiële externe reserve-activa. Niet “de hele gemeenschap”, “niet de Belgische economie”, “niet de Belgische Staat” en ook niet haar aandeelhouders. De enige mogelijke betwisting kan enkel bestaan omtrent het vermogen waarmee die activa werden verkregen, en de rechten op de opbrengsten welke die activa genereren.
197. Volgende feiten dan:
198. Wanneer de Nationale Bank een deel van haar goudvoorraad overdraagt aan de ECB of aan het Internationaal Monetair Fonds, is het de Nationale Bank zelf die in ruil een vordering bij die instellingen verkrijgt, die op haar naam staat en waarvoor alle verdere opbrengsten (rente, dividenden, meerwaarden) uitsluitend aan de vennootschap toekomen. Die opbrengsten maken dan gewoon onderdeel uit van de eventuele jaarwinsten, en worden NIET als “Opbrengsten die de Belgische Staat toekomen” geboekt,
199. De meerwaarden op de deviezenvoorraad, een component van de officiële externe reserve-activa, welke tot het moment van realisatie geboekt staan in “Herwaarderingsmeerwaarden”, worden bij hun effectieve realisatie gewoon als onderdeel van de jaarwinsten geboekt,
200. De Directie heeft erkend dat alle meerwaarden op de goudvoorraad, welke zullen worden gerealiseerd zonder dat de bepalingen van de Artikels 30 en 37 van de Organieke Wet van toepassing zijn, gewoon onderdeel uitmaken van de eventuele jaarwinsten van de vennootschap.
201. Blijven enkel de meerwaarden op de goudvoorraad, welke worden gerealiseerd via arbitrages naar andere officiële externe reservecomponenten. Dit gerealiseerd vermogen blijft dus nodig om de doelen van het algemeen belang te dienen, waarbij het Artikel 30 van de Organieke Wet het onttrekt aan de aan de aandeelhouders te verdelen winsten. Dit vermogen dient geboekt te worden in de “Onbeschikbare reserve – goudmeerwaarden”, en krijgt om die reden het open begrip “Doelvermogen” toegekend? ⁵⁸
202. De manier waarop een actief wordt vervreemd blijkt voor de Nationale Bank van België bepalend te zijn of zij al dan niet “de gemeenschap” of de Belgische Staat toebehoren, dan wel de vennootschap en haar eigenaars?

8.1.6. De financiële communicatie vanwege het bestuur van de NBB zelf:

203. Persbericht van de Nationale Bank van België van 16 maart 2007, naar aanleiding van het vonnis van 9 maart 2007 van de Rechtbank van Koophandel te Brussel:

⁵⁷ Nationale Bank van België – Webpagina – FAQ : **Aan wie behoren de externe reserves van de Nationale Bank toe?**

⁵⁸ De buitengewone Algemene Vergadering van aandeelhouders van 19 december 1988 ter wijziging van de Statuten – Uiteenzetting van de Gouverneur (Bron: Tijdschrift van de NBB – nr. 2 van februari 1989)

" (..) De Rechtbank heeft de vorderingen van eisers afgewezen als ongegrond. Zij heeft bevestigd dat de aandeelhouders van de Bank geen enkel recht hebben op de meerwaarden die deze laatste realiseert op de verkopen van goud en heeft geoordeeld dat de Bank geen enkele fout heeft gemaakt bij het overdragen van deze meerwaarden aan de Staat in uitvoering van de wetten van 26 juli 1996, 18 december 1998 en 10 december 2001. De Rechtbank meent dat de Bank, door de wil van de wetgever te respecteren, zich op een normaal zorgvuldige manier gedraagt en dat er, door gevolg te geven aan de wet, geen sprake kan zijn van een fout in haar hoofde, noch, a fortiori, van enige aansprakelijkheid. (..) "

204. Via **de Wet van 10 december 2001** werd het saldo van de "Onbeschikbare reserverekening – meerwaarden op de goudvoorraad" (177.114.565,58 euro) overgemaakt aan de Belgische Staat. Het saldo van deze reserverekening was het resultaat van de boeking van de gerealiseerde meerwaarde op de goudvoorraad welke de NBB had overgedragen aan de ECB, bij gelegenheid van haar oprichting.

205. Op te merken hierbij:

a. Het jaarverslag van de NBB over het jaar 1999:

Toelichting bij de jaarrekening (pagina 79)

Activa: 1. Goud en goudvorderingen

" Per 31 december 1999 bedraagt de goudvoorraad, inclusief de goudvorderingen, 258,1 ton, d.i. een daling met 38,1 ton ten opzichte van 1 januari 1999. Deze vermindering van de goudvoorraad is toe te schrijven aan: (..) de OVERDRACHT, tegen een vordering IN EURO, van 27,1 ton goud, tegen marktwaarde, aan de Europese Centrale Bank, overeenkomstig Artikel 30 van de ESCB/ECB-statuten,

Passiva: 9.3 Andere posten (pagina 90)

" Deze post omvat de schulden met betrekking tot (...), de door de Bank naar aanleiding van arbitragetransacties van activa in goud tegen andere externe reservebestanddelen gerealiseerde meerwaarde, die krachtens Artikel 30 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België op een bijzonder onbeschikbare reserverekening (177,1 miljoen) is geboekt, (...)

b. Het jaarverslag van de NBB over het jaar 2002:

Passiva: 10.3 Diversen (pagina's 105 en 106)

" Deze subpost omvat DE SCHULDEN met betrekking tot (...).

De vermindering van deze subpost is hoofdzakelijk het resultaat van de storting AAN DE STAAT, krachtens de wet van 10 december 2001 betreffende de definitieve omschakeling op de euro, van de vroeger gerealiseerde meerwaarde ten gevolge van ARBITRAGEVERRICHTINGEN van activa in goud, welke meerwaarde geboekt was op een speciale onbeschikbare reserverekening (177,1 miljoen), (...)

c. **De Wet van 10 december 2001:**

“ Artikel 5. In afwijking van artikel 30, eerste lid, eerste zin, van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, wordt de meerwaarde van 177.114.565,58 euro, **die is gerealiseerd naar aanleiding van DE OVERDRACHT van activa in goud** naar de Europese Centrale Bank, aan de Staat gestort, die dit bedrag bestemt voor de financiering van het Zilverfonds.

206. In het persbericht van 16 maart 2007 geeft het bestuur aandacht en belang aan het oordeel van de Rechtbank dat het bestuur geen fout kan worden verweten wanneer het de wil van de Wetgever respecteert. Wanneer het Parlement beslag wil leggen op de activa en het vermogen van een centrale bank kan dit standpunt worden betwist, maar andere (bewust) gemaakte fouten zijn echter onbetwistbaar. En werden later ook toegegeven.

Immers: **het Artikel 30 van de Organieke Wet:**

“ Art. 30. - De meerwaarde die door de Bank wordt gerealiseerd naar **aanleiding van arbitragetransacties van activa in goud tegen andere externe reservebestanddelen** wordt geboekt op een bijzondere onbeschikbare reserverekening. Zij is vrijgesteld van alle belasting.

En ook: uit het tot 1998 geldende Artikel 20bis (vervangen door het Artikel 30) werd volgende clausule geschrapt:

“ **Bij vereffening van de Bank** wordt het saldo van de bijzondere reserve-rekening, bedoeld in het eerste lid, **toegekend aan de Staat.** “

207. Volgende vaststellingen moeten dus worden gemaakt:

- a. Het bestuur van de Nationale Bank van België moet minstens **de “ratio legis” respecteren**. De Belgische Wetgever heeft uitdrukkelijk bepaald dat uitsluitend die meerwaarden welke de NBB op haar goudvoorraad realiseert als gevolg van arbitrages waarbij zij andere officiële externe reserve-activa verwerft, onderhevig zijn aan de bepalingen van het Artikel 30 van haar Organieke Wet,
- b. In de Wet van 10 december 2001 bevestigt de Wetgever dat deze meerwaarde werd gerealiseerd **naar aanleiding van een overdracht van goud aan de ECB**. De hiermee overeenstemmende vordering op de ECB (balansrubriek “8.2 Vorderingen op de ECB uit hoofde van overdracht van externe reserves”) maakt geen onderdeel uit van de officiële externe reserve-activa van de NBB), en **bijgevolg was het Artikel 30 gewoonweg niet van toepassing**,
- c. Desondanks motiveert het bestuur (in haar jaarverslag van 2002) haar afboeking van de onbeschikbare reserverekening als “de vroeger gerealiseerde meerwaarde ten gevolge **van ARBITRAGEVERRICHTINGEN van activa in goud**”?
- d. De meerwaarde van 177.114.565,58 euro **had niet onbeschikbaar voor winstuitkering aan alle aandeelhouders mogen worden gesteld**, en bovendien
- e. Werde de clausule uit het Artikel 20bis geschrapt (en niet hernomen in het op dat moment geldende Artikel 30), waarbij de Belgische Staat de

begunstigde was van de bedragen geboekt in deze reserverekening.
Weze het op het moment van de vereffening van de vennootschap.

208. Niet alleen door het Artikel 30 onrechtmatig toch toe te passen, maar vooral ook door haar foute handelen "te rechtvaardigen" dat het om de resultaten van eerdere arbitrages ging, zijn een bewijs van het totale gebrek aan onafhankelijkheid vanwege het bestuur van de NBB, voor de bepalingen van (het Artikel 4) de eigen Statuten en de uiteindelijke eigendomsrechten van de particuliere minderheidsaandeelhouders.
209. In die zin dient men ook de door datzelfde bestuur verdedigde standpunten te beoordelen dat "de aandeelhouders geen enkel recht hebben op de meerwaarden op de goudvoorraad".
210. **Op de Algemene Vergadering van 17 mei 2016** werd het bestuur van de Nationale Bank van België geconfronteerd met de reikwijdte van de bepalingen van het actuele Artikel 30 van de Organieke Wet.
Directeur Tom Dechaene heeft daar uitdrukkelijk (en herhaald) bevestigd dat alle meerwaarden op de goudvoorraad welke de NBB realiseert via andere transacties dan arbitrages naar andere officiële externe reserve-activa, wel degelijk worden toegerekend tot de te bestemmen jaarwinsten. En op die manier uiteindelijk WEL alle aandeelhouders toekomen.
211. En werd er eveneens toegegeven dat "men de manier waarop het bestuur het Artikel 30 van de Organieke Wet had toegepast misschien wel kon betwisten".
212. Deze bevestiging vanwege de Directie van de Nationale Bank van België, gedaan op de Algemene Vergadering der aandeelhouders van 17 mei 2016, neemt de laatste eventuele twijfel weg en geeft een duidelijk inzicht omtrent de werkelijke eigendomsrechten over de officiële externe reserve-activa van België, welke dus de volstrekte en uitsluitende eigendom uitmaken van de Nationale Bank van België.

8.2. Na de gerechtelijke procedures blijft er eigenlijk weinig twijfel, behalve:

213. Vooral het **Artikel 9bis** van de Organieke Wet blijft voor onduidelijkheid zorgen:

Art. 9bis. - In het kader vastgesteld door artikel 105(2) van het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie en door de artikelen 30 en 31 van het Protocol betreffende de statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en van de Europese Centrale Bank, worden de officiële externe reserves van de Belgische Staat aangehouden en beheerd door de Bank. Deze tegoeden vormen een doelvermogen dat bestemd is voor de taken en verrichtingen die onder dit hoofdstuk vallen, evenals voor de andere opdrachten van algemeen belang die door de Staat aan de Bank zijn toevertrouwd. (..)

214. Hoewel het bestuur van de Nationale Bank van België zich zelf niet geroepen voelt om totale transparantie te brengen, het integendeel de bedoeling van de Belgische Wetgever was om elke transparantie weg te nemen, maken alle feiten het echter toch duidelijk dat:
215. De officiële externe activa van de lidstaat België de volstrekte en uitsluitende eigendom uitmaken van de Nationale Bank van België, en NIET van de rechtspersoon "de Belgische Staat".
Wat het belang is van het verschil in woordkeuze, en dat het onderscheid tussen "van de lidstaat België" en "van de Belgische Staat" nochtans perfect gekend is, wordt o.a. aangetoond in de "Memorie van toelichting" van het wetsontwerp

DOC 53 – 3251/001 (2013), waarin de ontvangsten uit de externe reserve-activa bij het IMF moeten worden geregeld.

216. Dat de omschrijving "aanhouden en beheren" slechts een woordkeuze uitmaakt die het in twijfel moet trekken dat het hier om volkomen bezit gaat van de Nationale Bank. Immers:

217. Uit het jaarverslag van de Europese Centrale Bank (ECB):

"Toelichting 6.2 -Overige financiële activa (jaarverslag van de ECB):

Deze post bestaat vooral uit de eigenmiddelenportefeuille van de ECB en wordt aangehouden tegenover het kapitaal en de reserves en de voorziening voor financiële risico's. Deze post omvat onder meer een belang van 3.211 aandelen in de Bank voor Internationale Betalingen (BIB) tegen de verwervingsprijs van €42miljoen. (..) De netto toename van deze post in 2019 was voornamelijk het gevolg van de herinvestering van rentebaten uit de eigenmiddelenportefeuille van de ECB en de stijging van de marktwaarde van de effecten in deze portefeuille. "

De "eigenmiddelenportefeuille van de ECB" is het equivalent van "de Statutaire portefeuille van de NBB": de portefeuille waarin het kapitaal en de reserves (en hun verdere opbrengsten) van de vennootschap worden belegd.

Toelichting 2.1 – Vorderingen op het IMF (jaarverslag ECB 2019):

"Deze post omvat de door de ECB aangehouden bijzondere trekkingsrechten (..)

Toelichting 2.2 - Tegoeden bij banken en beleggingen in effecten, externe leningen en overige externe activa; en vorderingen op ingezetenen van het eurogebied, luidende in vreemde valuta (jaarverslag ECB 2019):

"De samenstelling van de door de ECB aangehouden netto-posities in vreemde valuta per 31 december 2019 luidt als volgt: (..)

218. Wanneer de ECB zelf het op een identieke manier stelt dat zij haar externe reserve-activa "aanhoudt en beheert", net zoals zij haar eigenmiddelenportefeuille (de tegenpost van haar eigen kapitaal en reserves) "aanhoudt en beheert", dan betekent deze omschrijving ook voor de ECB niets anders dan dat ook de officiële externe reserve-activa haar uitsluitende en volstrekke eigendom zijn.

219. Tenslotte geeft het Artikel 9bis van de Organieke Wet geen definitie van het ingevoerde open begrip "doelvermogen" of van "algemeen belang". En wat de impact ervan is op de werkelijke eigendomsrechten van de Nationale Bank van België (en haar eigenaars) over deze activa:

- a. Vergeleken met de eigendomsrechten zoals deze in alle transparantie en zonder enige mogelijke betwisting gelden voor de andere NCB's, zoals daar is De Nederlandsche Bank (DNB),

- b. **Eigendomsrechten die**, ondanks en door het invoeren van dit open begrip via het Artikel 9bis in 2002, **“niet werden gewijzigd”**:⁵⁹

“ Conform haar Statuten (artikel 14), neemt de Nationale Bank deel aan de kernopdrachten van het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB), die er met name in bestaan “de officiële externe reserves van de Lid-Staten van de Unie aan te houden en te beheren”.

Ongeacht of ze goud, vorderingen op goud of vreemde valuta's betreffen, vormen de in de balans van de Nationale Bank opgenomen externe reserves de officiële reserves van België, die zij aanhoudt en beheert voor rekening van de Belgische economie. **Ze behoren toe aan de hele gemeenschap en niet alleen aan de aandeelhouders van de Nationale Bank.**

De Nationale Bank is eigenaar van de externe reserves maar kan er niet vrij over beschikken. Ze vormen een patrimonium dat aangewend wordt voor het uitvoeren van opdrachten van algemeen belang, in het bijzonder op het gebied van monetair en wisselkoersbeleid. (..)

In zijn arrest van 10 december 2003 heeft het Arbitragehof voor recht gezegd dat deze bepaling in niets het eigendomsrecht van de externe reserves wijzigt en dat ze zich beperkt tot het regelen van het statuut ervan in het Europees stelsel.

Het Arbitragehof bevestigt dat deze tegoeden aangewend worden voor opdrachten en verrichtingen van het ESCB en voor andere opdrachten van algemeen belang welke toevertrouwd zijn aan de Nationale Bank, en herinnert aan het specifieke statuut van de Nationale Bank die, hoewel zij is opgericht in de vorm van een particuliere vennootschap, taken van algemeen belang vervult (considerans B.4.3.).

- c. Want bij gelegenheid van de invoering van dit begrip werd er geen enkel boekhoudkundige registratie uitgevoerd, welke een wijziging in het eigendomsrecht altijd had vereist.

220. Gezien de duidelijke standpunten vanwege de Nationale Bank dat er geen enkel onderscheid kan worden gemaakt omtrent de eigendomsrechten over de verschillende componenten van haar officiële externe reserve-activa, zij allen op dezelfde manier worden aangehouden en beheerd, heeft de Belgische Wetgever zelf bij andere gelegenheden duidelijk gesteld dat ook de goudvoorraad de volkomen en uitsluitende eigendom is van de NBB zelf, en van haar eigenaars.

221. Al blijft haar communicatie dat “de activa aan de hele gemeenschap toebehoren, en niet alleen aan de aandeelhouders van de NBB” voor totale onzekerheid zorgen bij elke (potentiële) belegger in het aandeel NBB.

222. Volgende veronderstelling dient bevestigd te worden door het bestuur van de Nationale Bank van België, als mogelijke omschrijving voor het ingevoerde open begrip “doelvermogen”:⁶⁰

⁵⁹ Nationale Bank van België – Webpagina – FAQ : **Aan wie behoren de externe reserves van de Nationale Bank toe?**

⁶⁰ De buitengewone Algemene Vergadering van aandeelhouders van 19 december 1988 ter wijziging van de Statuten – Uiteenzetting van de Gouverneur (Bron: Tijdschrift van de NBB – nr. 2 van februari 1989)

“ Deze regeling steunt op de volgende beginselen:

De Nationale Bank van België is en blijft de eigenaar (in de juridische betekenis van dit begrip) van de externe reserves van het land, en heeft de opdracht deze reserves te beheren,

De goudvoorraad is een volwaardig bestanddeel van **de externe reserves van het land**, die de Bank op actieve wijze moet kunnen beheren en, onder meer, moet kunnen arbitrageren tegen andere reservebestanddelen,

Het verzekeren van de externe liquiditeit van het land met inachtneming van de internationale verplichtingen die het land heeft aangegaan (..) vereist dan de Bank over voldoende externe reserves beschikt. De meerwaarde die de Bank bij arbitragetransacties van goud tegen deviezen zou realiseren, zal bijgevolg geen aanleiding mogen geven tot vermogensoverdrachten ten laste van de Bank of tot een vermindering van de totale waarde van haar externe reserves. Bijgevolg wordt bepaald dat de gerealiseerde meerwaarde op een onbeschikbare reserverekening geboekt blijft. “

223. De Gouverneur gaf deze toelichting bij de invoering van het Artikel 20bis (de voorganger van het actuele Artikel 30) in de Organieke Wet. De uitkering van belangrijke meerwaarden op de goudvoorraad, welke worden gerealiseerd via arbitrages naar andere officiële externe reservecomponenten, zouden het vermogen en de omvang van de officiële externe reserve-activa aantasten.

224. Dit door een arbitrage gerealiseerd vermogen blijft dus nodig om de doelen van het algemeen belang te dienen, waarbij **het Artikel 30 van de Organieke Wet het onttrekt aan de aan de aandeelhouders te verdelen winsten.** Dit vermogen dient geboekt te worden in de “Onbeschikbare reserve – goudmeerwaarden”, en krijgt om die reden **het open begrip “Doelvermogen”** toegekend?

225. En daardoor hebben de diverse rechtscolleges, waaronder het Grondwettelijk Hof, evenwel beslist dat de toekenning van de meerwaarde gerealiseerd op verkopen van goud, **op basis van hun interpretatie van de wetgeving**, wel toekomt aan de Belgische Staat. Daarbij werd systematisch geargumenteed dat het goud en de goudvorderingen **wel eigendom zijn van de Belgische Staat**, die het beheer van deze goudvoorraden heeft toevertrouwd aan de Nationale Bank **in de vorm van een doelvermogen.**

9. **Recht van verzoeker op een ongestoord genot van zijn eigendom en een niet-discriminatoire behandeling als private aandeelhouder van de Nationale Bank in vergelijking met de institutionele aandeelhouder (Belgische Staat) - Artikel 14 EVRM, artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en Twaalfde Protocol**

9.1. **Artikel 1 van het eerste Aanvullend Protocol bij het Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens** (hierna EP EVRM) bekrachtigt het recht op eerbiediging van de eigendom en bepaalt wat volgt:

'Iedere natuurlijke of rechtspersoon heeft recht op het ongestoord genot van zijn eigendom. Aan niemand zal zijn eigendom worden ontnomen behalve in het algemeen belang en onder de voorwaarden voorzien in de wet en in de algemene beginselen van internationaal recht. De voorgaande bepalingen tasten echter op geen enkele wijze het recht aan, dat een Staat heeft om die wetten toe te passen, die hij noodzakelijk oordeelt om het gebruik van eigendom te reguleren in overeenstemming met het algemeen belang of om de betaling van belastingen of andere heffingen of boeten te verzekeren.'

Het eigendomsbegrip in de zin van artikel 1 EP EVRM strekt zich niet alleen uit tot de eigendom (of enig ander zakelijk recht) met betrekking tot aandelen in een vennootschap, maar ook alle hiermee verwante (of verband houdende) rechten, waaronder het stemrecht, zeggenschapsrechten, recht op winstdeelname, rechten die bepaalde aandeelhouders op grond van de statuten toekomen, etc ⁶¹ Hieronder behoren ook legitieme verwachtingen die een aandeelhouder bezit (of kan bezitten) en die verband met voornoemde rechten.

De aantasting door een overheidsinstantie van de voornoemde rechten van een aandeelhouder - die divers zijn - vormt een inmenging in het recht op het ongestoord genot van diens eigendom. ⁶²

- 9.2. Een inmenging in het recht op het ongestoord genot van eigendom is enkel gerechtvaardigd indien er een wettelijke basis is voor de inmenging, de maatregel een gerechtvaardigd algemeen belang dient en de inmenging proportioneel is.

D.w.z. dat er een evenwicht bestaat tussen het algemeen belang en de belangen van het individu wiens eigendom wordt beschermd. In dat laatste geval moet onderzocht worden of de overheid een redelijk evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en deze van de bescherming van de fundamentele rechten heeft nagestreefd. Er dient een redelijk verband van evenredigheid te bestaan tussen de gebruikte middelen en het nagestreefte doel.

- 9.3. Luidens artikel 14 EVRM moet het genot van rechten en vrijheden die in dit verdrag zijn vermeld, worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status. Dit betekent dat op grond van artikel 14 EVRM het genot van de rechten en vrijheden welke in het verdrag en zijn aanvullende protocollen zijn vermeld, worden verzekerd, zonder enig onderscheid, op welke grond ook. **Ook het grondrecht op eigendom, gewaarborgd in artikel 1 EP EVRM, dient op deze manier aan alle aandeelhouders van een beursgenoteerde vennootschap zonder onderscheid te worden verzekerd.**

⁶¹ Uw Hof oordeelde: '(...) a company share is a complex thing. It certifies that the holder possesses a share in the company together with the corresponding rights. This is not only an indirect claim on company assets but other rights, especially voting rights and the right to influence the company, may follow the share.' (EHRM (4de afd.), nr. 48553, 25 juli 2002 (Sovtransavto Holding/Ukraine), www.echr.coe.int).

⁶² EHRM (4de afd.), nr. 48553, 25 juli 2002 (Sovtransavto Holding/Ukraine), www.echr.coe.int.

9.4. Alle officiële externe reserve-activa van België (als lidstaat), waaronder de goudvoorraad en de goudvorderingen, zijn de onbetwistbare, volstreckte en uitsluitende eigendom van de Nationale Bank van België.

Alle opbrengsten en gerealiseerde meerwaarden op al deze activa, waaronder die op de goudreserves, behoren dan ook tot het vermogen van de Nationale Bank.

9.5. De rechten van de aandeelhouders van de Nationale Bank van België nv:

9.5.1. Artikel 4 van de Statuten:

Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten.

9.5.2. Artikel 7 van de Statuten:

De aandeelhouders, hun erfgenamen of hun schuldeisers mogen noch de zegels doen leggen op de goederen en waarden van de Bank, noch de verdeling of de veiling vragen, noch zich in haar beheer mengen.

Voor de uitoefening van hun rechten moeten zij zich houden aan de inventarissen der vennootschap en aan de besluiten van de algemene vergadering.

226. Deze twee artikels in de Statuten van de vennootschap stellen heel duidelijk wat de rechten van de aandeelhouders zijn, sedert de oprichting van de vennootschap. Geen van beiden is ook maar voor enige interpretatie vatbaar.

227. Gezien het bestuur slechts één inventaris aflevert, de balans als onderdeel van haar jaarverslag, kunnen aandeelhouders enkel op die balans terugvallen om hun uiteindelijke eigendomsrechten te bepalen.

228. De Nationale Bank bevestigt in haar syntheseconclusie dat zij onderworpen is aan de verplichting van financiële rapportering volgens het vereiste van het getrouw beeld bepaald in artikel 5 van het Koninklijk Besluit van 14 november 2007, en dat haar financiële verslaglegging beantwoordt aan **het Artikel 3 van het Richtsnoer van de ECB** (welke de specifieke “Uitgangspunten inzake de financiële informatie” bevat alwaar elke Europese Nationale Bank zich naar dient te conformeren).

229. Wanneer men als (particuliere) aandeelhouder van de Nationale Bank van België zijn rechten bepaalt, afgaande op de balans en jaarrekening zoals het bestuur deze aflevert, dan kan die aandeelhouder enkel maar stellen dat zijn recht op het ongestoord genot van zijn eigendom hem wordt ontnomen. Met het valse argument van “het algemeen belang”.

9.5.3. De rechten van de aandeelhouders worden door de Belgische Wetgever geschaad door het invoeren van de volgende artikels in de Organieke Wet van de Nationale Bank van België:

9.5.3.1. Het Artikel 9bis van de Organieke Wet.

230. Op dit ogenblik voorziet de Belgische wetgever niet in een rechtstreekse of afdoende oplossing voor de vraag naar een correcte boeking van de gerealiseerde meerwaarden op goud in de jaarrekening van de Nationale Bank.
231. Het Artikel 9bis heeft alles behalve rechtszekerheid gebracht, niet voor de vennootschap zelf en al helemaal niet voor haar aandeelhouders. Deze bepaling stelt enkel dat "de officiële externe reserves van de Belgische Staat worden aangehouden en beheerd door de Bank en deze tegoeden een doelvermogen vormen dat bestemd is voor de taken van algemeen belang".
232. Door de woordkeuze bij deze omschrijving, en de onwil om deze correct toe te lichten en daarbij totale transparantie te brengen, gebruiken de rechters deze open bepaling als een wettelijke grondslag voor de boeking van de gerealiseerde meerwaarden op de goudvoorraad onder een rubriek van het vreemd vermogen, en gaan de gebruikers van de balans en de jaarrekening er (ten onrechte) van uit dat:
- a. De officiële externe reserve-activa de eigendom zijn van de rechtspersoon "de Belgische Staat". Quod non,
 - b. Geen volwaardige eigendom zijn van de Nationale Bank van België, omdat deze activa slechts worden "aangehouden en beheerd",
 - c. Als een doelvermogen voor de taken van algemeen belang.
233. Bovendien blijft het bestuur verdedigen dat "de officiële externe reserve-activa die zij op haar balans tot uiting brengt het bezit zijn van de hele gemeenschap, en niet enkel van de aandeelhouders van de NBB".
234. De communicatie van dergelijke standpunten, die niet in overeenstemming zijn met de financiële verslaglegging (want de balans geeft dan een alles behalve waarheidsgetrouwe beeld van het vermogen van de vennootschap), is vernietigend en maakt elke correcte waardering van het beursgenoteerde aandeel onmogelijk.
235. Omdat de particuliere aandeelhouders enkel uit hun investering kunnen stappen via de beurs, en tegen de waarde welke de markt in staat werd gesteld te bepalen (aan de hand van de ter beschikking gestelde informatie), kan de verstoring van het ongestoord genot van zijn eigendom moeilijk worden betwist.

9.5.3.2. Het invoeren van het Artikel 32, en het misbruiken van de ingebouwde vrijheden door een alles behalve onafhankelijke Regentenraad:

236. De Belgische Wetgever heeft de Regentenraad van de Nationale Bank van België, het bestuur van de vennootschap waarvan elk lid wordt aangesteld door de meerderheidsaandeelhouder de Belgische Staat, de totale vrijheid gegeven om de jaarwinsten van de vennootschap te bestemmen.
237. Zonder dat de 50% andere (particuliere) minderheidsaandeelhouders ook maar over één middel beschikken om zich hier tegen te verzetten, en dit omdat die zelfde Wetgever hen eerder elke werkelijke bevoegdheid van een eigenaar heeft ontnomen.
238. Door dit Artikel 32 in te voeren werden de belangrijkste Artikels (4 en 7) van de eigen Statuten, geldend van bij oprichting van de vennootschap, volledig zonder waarde of belang gezet wanneer het op het bepalen van de eigendomsrechten van de aandeelhouders aankomt: de jaarwinsten en het vermogen worden NIET in gelijke delen verdeeld, al helemaal niet uitsluitend aan de eigenaars van de vennootschap. De aandeelhouders kunnen onmogelijk ook nog de balans vertrouwen om hun rechten te bepalen.
239. De Regentenraad heeft bewezen zelfs bereid te zijn elke ratio legis naast zich te leggen, en de belangen van zowel de vennootschap zelf als van de 50%

particuliere aandeelhouders te miskennen en ondergeschikt te maken aan de belangen van de Belgische Staat, de 50% meerderheidsaandeelhouder.

240. Zo heeft de Regentenraad:

- a. Het essentiële onderscheid welke de Wetgever had vooropgesteld tussen de seigneuriage (de relatie soevereine Staat en de Nationale Bank) en de vergoeding van het kapitaal (de relatie Nationale Bank en haar eigenaars) volledig naast zich gelegd,
- b. En werden er zelfs jaarlijks toenemende zogenaamd “correcte vergoedingen” voor deze seigneuriage aan de Belgische Staat toegekend wanneer er van enige seigneuriage reeds jaren geen sprake meer kon zijn,
- c. Op geen enkel moment haar dividendpolitiek willen aanpassen om het door de Wetgever gevraagde “evenwicht tussen de financiële belangen van de drie partijen” ook maar enigszins te benaderen,
- d. Ook elke transparantie geweigerd en zelfs **geen begin van inventaris opgemaakt**, laat staan deze op transparante manier kenbaar gemaakt aan de aandeelhouders, **omtrent welke componenten van de jaarwinsten nooit tot “de correcte vergoeding voor de seigneuriage” kunnen worden toegerekend.**

241. Omdat elke onafhankelijkheid totaal ontbreekt bij de Regentenraad, en ook gezien de ingenomen standpunten omtrent de eigendomsrechten over de officiële externe reserve-activa (waar de aandeelhouders geen rechten zouden hebben) en het zelfs niet respecteren van wat seigneuriage maximaal zou kunnen inhouden, **betekent het bestaan en de bepalingen van dit Artikel 32 de grootste bedreiging voor het ongestoord genot van de eigendom van de aandeelhouders van de NBB.**

242. Wanneer de toepassing van het Artikel 32 sedert 2016 het onvoldoende duidelijk zou maken wat de werkelijke bedreiging inhoudt voor de particuliere aandeelhouders, dan kan volgende best in aanmerking worden genomen:

- a. De Regentenraad wijst reeds jaren alle winsten, verbonden aan tientallen miljarden euro's activa welke NIET via rente- en risicoloze werkmiddelen (de bankbiljetten) worden gefinancierd, toe aan de Belgische Staat. Als correcte vergoeding voor het emissierecht,
- b. Alle risico's op deze activa (en op de financiering ervan) blijven uitsluitend bij de vennootschap en haar eigenaars (waaronder de 50% particuliere aandeelhouders),
- c. Wanneer de ECB (als een voorbeeld) zou beslissen om alle officiële externe reserve-activa van het ESCB op haar eigen balans tot uiting te brengen, dan kan zij (volgens het Artikel 30 van haar eigen Statuten) deze activa bij elke NCB (waaronder de Nationale Bank van België) opvorderen,
- d. Die NCB zal dan haar rentedragende vordering op de ECB zien verhogen met de marktwaarde van de afgestane activa, waarbij de NBB dus o.a. de meerwaarde op haar goudvoorraad zal realiseren,
- e. Gezien het Artikel 30 van de Organieke Wet niet van toepassing zal zijn (want geen arbitrage naar andere officiële externe reserve-activa) zou die meerwaarde integraal worden toegevoegd aan de jaarwinsten (per balansdatum 31/12/2019 = 9,58 miljard euro),
- f. De Regentenraad werd alle vrijheid gegeven en kan beslissen dat alle risico's onder controle zijn en de bestaande reserves voldoende groot zijn, en enerzijds haar reserveringsbeleid aan te passen (niet meer te reserveren) en anderzijds haar dividendbeleid ongewijzigd te laten,

- g. Waardoor alle jaarwinsten, waaronder 9,58 miljard euro eigen vermogen als "correcte vergoeding" aan de Belgische Staat worden toegekend.

- 243. De andere belangrijkste bedreiging van het ongestoord genot van eigendom bestaat er uit dat de particuliere aandeelhouders, als gevolg van de manier waarop de Belgische Wetgever de winstverdeling van de Nationale Bank van België heeft geregeld, een reële kans lopen om uit het kapitaal van de vennootschap te worden verdreven. En op die manier hun volledige eigendom zien verloren gaan.**
- 244.** Immers, wanneer de monetaire experimenten van de ECB leiden tot werkelijk belangrijke verliezen, welke niet kunnen worden opgevangen door het resterende en inzetbare eigen vermogen van de vennootschap, en een nieuwe kapitaalsinbreng vanwege de aandeelhouders noodzakelijk blijkt, dan zal enkel de meerderheidsaandeelhouder (die de uitgekeerde winsten jaarlijks wel heeft mogen ontvangen) dergelijke kapitaaltransactie kunnen en willen volgen.
- 245.** Het Grondwettelijk Hof heeft eerder geoordeeld dat het Artikel 32 niet onteigenend was. De onafhankelijkheid van de Regentenraad was hierbij een absolute vereiste, doch vele andere aspecten bleven onvoldoende behandeld.

9.5.3.3. Het Artikel 30 van de Organieke Wet:

- 246.** De onbeschikbare reserverekening wordt op de balans niet als eigen vermogen getoond, wordt ten onrechte geboekt onder de diverse andere schulden van de vennootschap.
- 247.** Niet alleen krijgen de (potentiële) aandeelhouders geen waarheidsgetrouw beeld van het vermogen van de vennootschap ten belope van het actuele saldo, de impact van deze inbreuk kan bovendien vergroten tot het totale bedrag aan ongerealiseerde goudmeerwaarden welke geboekt staan in de balansrubriek "12. Herwaarderingsrekeningen" (per 31/12/2019 = 9.583.100.000,00 euro),
- 248.** Volgens de bepalingen van het Artikel 30 worden de verdere opbrengsten van deze onbeschikbare reserverekening, welke tot het eigen vermogen van de vennootschap hoort, niet aan de vennootschap zelf toegewezen doch wel aan de Belgische Staat.

" Zolang de wetgever aan die meerwaarden geen bijzondere bestemming van algemeen belang heeft gegeven, blijven die meerwaarden tot het vermogen van de Nationale Bank behoren en zijn zij derhalve geenszins een schuld aan de Staat "

" Hun boeking op een onbeschikbare reserve heeft enkel tot gevolg dat zij niet beschikbaar zijn voor courante winstuitkeringen aan de aandeelhouders. "

(Conclusies van 30 april 2014 van de Nationale Bank van België)

- 249.** Wanneer de Nationale Bank van België haar goudvoorraad integraal arbitreert naar andere componenten van haar officiële externe reserve-activa, zal het op haar balans getoonde eigen vermogen dalen met (per balansdatum) 9,85 miljard euro, en worden alle verdere inkomsten op dit enorme bedrag eigen vermogen toegekend aan de Belgische Staat.
- 250.** Bij een vergelijkbare transactie en met een vergelijkbare behandeling als bij De Nederlandsche Bank, zouden deze meerwaarden altijd in de Beschikbare reserve van de Nationale Bank worden geboekt en zou de opbrengst van de arbitrage worden belegd in de Statutaire Portefeuille. Alle verdere opbrengsten zouden op die manier alle aandeelhouders (waaronder de Belgische Staat) toekomen.

9.5.3.4. Het Artikel 37 van de Organieke Wet:

251. Art. 37. - De meerwaarde gerealiseerd naar aanleiding van de overdrachten van activa in goud voor de uitgifte door de Staat van verzamelaars- of herdenkingsmunten, wordt aan de Staat toegekend,
252. Het bestuur van de Nationale Bank van België blijft aandringen om geen vergelijkingen te maken met de rechten van aandeelhouders van "andere gewone naamloze vennootschappen", blijft aandringen op de vergelijking met andere Nationale Centrale Banken. Zoals in haar persbericht van 16 maart 2007, waarnaar zij ook in latere persberichten naar verwijst:

"Aldus boeken bijvoorbeeld de Banque de France, de Deutsche Bundesbank en De Nederlandsche Bank, die eveneens van hun Staat onderscheiden juridische entiteiten zijn, **de externe reserves die zij aanhouden en beheren op dezelfde wijze als de Nationale Bank van België.**"

253. Bij de Banque de France of De Nederlandsche Bank zijn er geen vergelijkbare regelingen noch Statutaire bepalingen, doch wel bij de Deutsche Bundesbank.
254. In het jaarverslag over 2014 geeft het bestuur (op pagina 80) toelichting bij de wijziging van haar eigen goudvoorraad: er werd aan de Federale Regering een hoeveelheid van 2.930 KG goud afgestaan met als bestemming het munten van gouden herdenkingsmunten,
255. Alleen boekt de Deutsche Bundesbank deze resultaten niet helemaal zoals de Nationale Bank van België dit doet, wanneer zij de bepalingen van het Artikel 37 van haar Organieke Wet moet volgen:
- d. De Bundesbank **verkoopt** het gedeelte van haar goudvoorraad aan de Duitse Staat,
 - e. Zij verkoopt haar goud tegen de geldende marktprijzen,
 - f. De gerealiseerde meerwaarde (85 miljoen euro voor de transactie van 2014) werd geboekt in de resultatenrekening van de vennootschap,
 - g. En op die manier maakt **deze meerwaarde dus onderdeel uit van de jaarwinst, die werd bestemd aan de aandeelhouders.**
256. **De Belgische Wetgever ontnemt de vennootschap en haar eigenaars de eigendom van een belangrijk deel van haar vermogen.** De respectievelijke wetgevers van de andere NCB's van het ESCB, die allen dezelfde opdrachten van algemeen belang hebben, zien in de uitgifte van herdenkingsmunten onvoldoende het algemeen belang als argument voor een dergelijke wettelijke ingreep.
257. Daarenboven is het zo dat **de impact van deze maatregel niet op transparante wijze op de balans van de vennootschap tot uiting wordt gebracht**. Per 31/12/2019 rest er een hoeveelheid van 8.977 kg, opgenomen in de globale goudvoorraad. Op de balans wordt een niet gerealiseerde meerwaarde van 378.305.771,60 euro als eigen vermogen getoond, doch bij een eventuele volgende overdracht van activa in goud voor de uitgifte door de Staat van gouden verzamelaars- of herdenkingsmunten zal de NBB die overeenstemmende meerwaarde effectief realiseren maar moeten overdragen aan de Belgische Staat. Door toepassing van deze Wet zal deze meerwaarde nooit tot het eigen vermogen van de vennootschap worden toegevoegd.
258. Deze tekortkoming draagt bij tot de onzekerheid van beleggers omtrent de betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging.

9.5.4. De rechten van de aandeelhouders worden geschaad doordat men hen totaal onnodig alle essentiële bevoegdheden van een eigenaar heeft ontnomen:

- 259.** De Belgische Wetgever heeft de bevoegdheden om de jaarrekeningen en de winstverdeling goed te keuren verlegd van de algemene vergadering der aandeelhouders naar de Regentenraad. Als een gevolg hiervan werd er voor het bestuur van de vennootschap de mogelijkheid gecreëerd om aan haar financiële transparantie- en informatieverplichtingen niet te voldoen, en werd de aandeelhouders elke mogelijkheid ontnomen om zich hier tegen te verweren.
- 260.** De externe revisor voert zijn wettelijke controle-opdracht uit, doch rapporteert enkel aan de Regentenraad en aan de meerderheidsaandeelhouder (via de vertegenwoordiger van de Minister van Financiën, die deelneemt aan elke bijeenkomst van de Regentenraad).
- 261.** De 50% minderheidsaandeelhouders worden bovendien beperkt in hun vraagrecht: het bestuur legt al hun vragen naast zich, en de externe revisor meent dat zijn opdracht enkel t.o.v. de Regentenraad en de ECB geldt. En weigert zijn aanwezigheid op de algemene vergadering.
- 262.**
- 263.** De aandeelhouder ziet zich dus geconfronteerd met een vennootschap die niet voldoet aan haar financiële transparantieplicht, welk een basisprincipe vormt van financiële administratie en de openbare orde raakt.
Een aandeelhouder van een vennootschap, heeft recht op een heldere communicatie betreffende zijn eigendomsrechten en risico's. In zoverre de financiële situatie van een vennootschap niet op een waarheidsgetrouwe manier wordt weergegeven, zal het vertrouwen van de beleggers in deze vennootschap dalen met een rechtstreekse weerslag op de beurskoers van het aandeel. De markt kan enkel dan een correcte waardering maken van een aandeel wanneer aan voorgaande voorwaarden is voldaan.

Dit zal dus op zijn beurt een inbreuk vormen op het eigendomsrecht van de aandeelhouder, die zich geconfronteerd ziet met aandelen die fors ondergewaardeerd zijn. Indien er daarenboven nog een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende groepen van aandeelhouders, te dezen die particuliere aandeelhouders enerzijds en de institutionele aandeelhouder anderzijds, zonder dat dit onderscheid gebaseerd op een pertinent en redelijk criterium en waarbij het algemeen belang als drogreden van deze discriminatie wordt geopperd, is er sprake van een schending van de fundamentele rechten van de rechten van de particuliere aandeelhouders.

Aangezien noch de Nationale Bank, noch de nationale rechtscolleges een pertinent antwoorden bieden (of willen bieden) aan deze situatie, ziet verzoeker zich genoodzaakt zich tot Uw Hof te wenden met onderhavig verzoek.

- 264.** Bij gebreke aan wetgeving die de meerwaarden op de goudvoorraad boekt op een bepaalde post van de balans in de jaarrekening van de Nationale Bank (zij het als actief, zij het als passief), worden de particuliere aandeelhouders geconfronteerd met een situatie van rechtsonzekerheid die de Belgische wetgever doelbewust lijkt in stand te houden. Rechtsregels dienen voldoende precies te worden geformuleerd om het personen mogelijk te maken hun gedrag te regelen: zij moeten eventueel met gepast advies - in redelijke mate kunnen voorzien wat de gevolgen zijn van een bepaalde actie.

In die context noemt ook het Hof van Justitie rechtszekerheid en voorzienbaarheid dwingende vereisten waaraan streng de hand moet worden gehouden, in het bijzonder bij regelingen die financiële gevolgen kunnen hebben. Het recht dient met duidelijkheid kenbaar te zijn en de toepassing ervan moet voor de rechtsonderhorige voorzienbaar zijn.

- 265.** De geldende Belgische reglementering die geen oplossing en dus rechtszekerheid biedt omtrent de gestelde rechtsvraag, tast het fundamenteel recht aan van de particuliere aandeelhouders op een gelijk deel in het maatschappelijk vermogen van de Nationale Bank, (met inbegrip van de reserves).

De voortdurende onzekerheid omtrent hun rechten, heeft er toe geleid dat het vertrouwen van de aandeelhouders in de vennootschap is gedaald, wat een weerslag heeft op de beurskoers van het aandeel en zich reflecteert in een aantasting van het eigendomsrecht.

De financiële rapportering door de Nationale Bank gaat in tegen het transparantiebeginsel, dat een van de fundamenteen vormt van de financiële rapportageplicht van vennootschappen en van openbare orde is.

In zoverre de Belgische wetgever deze illegale situatie laat bestaan en toelaat dat aandeelhouders worden misleid door de eigen communicatie van de vennootschap waarin zij rechten hebben, miskent zij eveneens het rechtszekerheidsbeginsel. De naleving van de transparantieplicht kan ook rechtstreeks in verband worden gebracht met de beurskoers/waarde van het aandeel, wat zich op zijn beurt kan reflecteren in een aantasting van het eigendomsrecht. In zoverre de Belgische overheid geen actie onderneemt tegen deze fundamentele aantasting van het eigendomsrecht, vormt dit laakbaar gedrag op zich een inmenging in het recht op een ongestoord genot van eigendom, in de zin van artikel 1 EP EVRM.

- 266.** Bovendien roept de bestaande situatie een verschil in behandeling in het leven tussen de aandeelhouders van de Nationale Bank en de aandeelhouders van andere beursgenoteerde vennootschappen waarvoor de Belgische wetgever wel in duidelijke regels voorziet voor de boeking in de jaarrekening.

Minstens zijn de legitieme verwachtingen van de aandeelhouders op een correcte informatie en transparantie omtrent hun rechten en risico's in de vennootschap aangetast. De particuliere aandeelhouders mogen hierbij ook op legitieme wijze verwachten dat de Nationale Bank haar eigen regels naleeft en meer in het bijzonder artikel 4 van de Statuten van de Nationale Bank dat bepaalt dat elk aandeel recht geeft op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten.

In zoverre de wetgever deze legitieme verwachtingen niet honoreert en een rechtsonzekere toestand in stand houdt, wordt het recht van verzoeker op het ongestoord genot van zijn eigendom als particuliere aandeelhouder ontzegd.